

การศึกษาคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
เขตการศึกษา 9

ปริญญาโท
ของ
ประสงค์ สว่างแวว

10 พ.ค. 2543

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

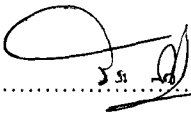
มีนาคม 2543

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

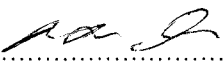
439658

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้วเห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

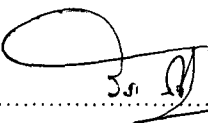

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

ประธาน

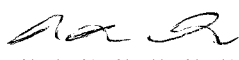

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

กรรมการ

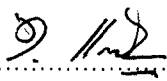
คณะกรรมการสอบ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

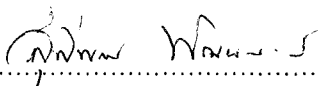
ประธาน

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

กรรมการ

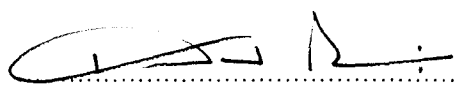

.....
(อาจารย์ ดร.ทัศนากลางศักดิ์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

.....
(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ๖ เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2543

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระ สุภากิจ ประธานกรรมการควบคุม และรองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อ่อนน้อย กรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ทัศนาศ แสงศักดิ์ และอาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้ให้ความกรุณาด้วยดีโดยให้คำแนะนำ ปรีกษา แก้ไขข้อบกพร่องจนทำให้ปริญญานิพนธ์มีความสมบูรณ์ที่สุด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ดร.อธิปชัย คลีสุนทร ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ กระทรวงศึกษาธิการ นายพงษ์ศักดิ์ ศรีวรกุล รองผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9 นายปัญญา นันทราช หัวหน้ากลุ่มแผนงานและติดตามประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร นายอนุรักษ์ อุปพงษ์ ศึกษาธิการอำเภอพรรณานิคม และ นายแสงศิริ สิริมงคล ศึกษาธิการอำเภอฟังโคน จังหวัดสกลนคร ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ขอขอบคุณศึกษาธิการจังหวัดทุกท่าน ในเขตการศึกษา 9 และจังหวัดนครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์ ที่ได้กรุณาให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจน ศึกษาธิการอำเภอทุกท่าน ในเขตการศึกษา 9 และนครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณเป็นพิเศษแก่คณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ตลอดจนให้กำลังใจตลอดมา ผู้วิจัย จึงขอจารึกพระคุณท่านไว้ตลอดไป

ขอขอบคุณอาจารย์วรรณ สว่างแวว เด็กชายวุฒิวิทย์ สว่างแวว เด็กหญิงรัชวรรณ สว่างแวว และเด็กหญิงวรรณ สว่างแวว ตลอดจนญาติๆ พี่ๆ น้องๆ และเพื่อนๆ ทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจสำคัญยิ่งในการทำปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จด้วยดี

ขอมอบคุณประโยชน์ของปริญญานิพนธ์นี้ แก่คุณพ่อส่ง คุณแม่พลัด สว่างแวว ผู้เป็น บิดา มารดา ที่ได้อบรม เลี้ยงดูข้าพเจ้ามาจนมีวันนี้เกิดขึ้น

ประสงค์ สว่างแวว

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบความคิดในการวิจัย	7
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	11
อำนาจหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ	11
ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเขตการศึกษา 9	13
ความหมายของข้อมูลและสารสนเทศ	18
ความสำคัญของสารสนเทศ	19
ระบบสารสนเทศ ความหมาย และประโยชน์	20
ความหมายของระบบสารสนเทศ	20
ประโยชน์ของระบบสารสนเทศ	21
บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ	24
การศึกษาความเป็นไปได้	26
การพัฒนาระบบ	29
การประเมินผลระบบ	31
คุณภาพระบบสารสนเทศ	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การตรวจสอบข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
การเก็บรักษาข้อมูล	37
การนำเสนอข้อมูล	38

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
งานวิจัยในประเทศ	39
งานวิจัยต่างประเทศ	45
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	47
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	53
สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	72
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	72
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	72
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	73
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	73
การตรวจสอบเครื่องมือ	74
การวิเคราะห์ข้อมูล	74
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
อภิปรายผล	76
ข้อเสนอแนะ	81
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยเพิ่มเติม	81

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	90
ประวัติย่อของผู้วิจัย	112

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงาน ศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 9 โคยรวม และรายด้าน	57
2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงาน ศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านการศึกษาความเป็นไปได้ โคยรวม และรายข้อ	58
3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงาน ศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านการพัฒนาระบบ โคยรวม และรายข้อ	60
4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงาน ศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านการประเมินผลระบบ โคยรวม และ รายข้อ	62
5 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อคุณภาพ ของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 9 โคยรวม และรายด้าน	64
6 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อคุณภาพ ของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล โคยรวม และรายข้อ	65
7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อคุณภาพ ของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านการตรวจสอบข้อมูล โคยรวม และรายข้อ	66

8	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อคุณภาพ ของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวม และรายข้อ	67
9	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อคุณภาพ ของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านการเก็บรักษาข้อมูล โดยรวม และรายข้อ	68
10	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อคุณภาพ ของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านการนำเสนอข้อมูล โดยรวม และรายข้อ	69
11	เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพของระบบสารสนเทศ โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามขนาดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ	70
12	เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพของระบบสารสนเทศ โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศของศึกษาธิการอำเภอ	71

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบความคิดในการวิจัย	10
2 กระบวนการบริหารและสารสนเทศ	23

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ คือการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้สามารถพัฒนาเยาวชนและประชาชนให้เป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม มีสุขภาพและพละนาถัยที่สมบูรณ์ เคารพยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ มีจริยธรรม และค่านิยมที่ดี รู้จักสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประพฤติและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา เห็นคุณค่าและร่วมกันรักษาเอกลักษณ์ทางศิลปะและวัฒนธรรม และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2537 : 7)

เนื่องจากการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นปัจจัยพื้นฐานต่อการดำรงชีวิตของพลเมืองทั้งประเทศ ดังนั้น การที่จะพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศ จำเป็นที่รัฐจะต้องพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น และส่งเสริมให้ประชาชนอาศัยหลักธรรมของศาสนาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตรวมทั้งยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงาม เพื่อให้การดำรงชีวิตดำเนินไปอย่างสงบสุข

สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เป็นองค์กรกลางในการจัดการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในส่วนภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจหน้าที่ในการปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของวัตถุประสงค์ที่วางไว้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2538 : 51) ดังนั้น สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จึงเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความ เป็นอยู่ของพลเมืองซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในชนบท ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้บริหารสำนักงานฯ จะต้องปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหาร คือการวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ และการควบคุม (สมยศ นาวิกการ. 2538 : 23 - 25) เพื่อให้การใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ผลงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

อย่างไรก็ตาม ในการบริหารในยุคปัจจุบัน ปัจจัยที่จะช่วยให้การบริหารงานสำเร็จนอกจากคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการแล้ว ยังต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญอีกสองอย่าง คือข้อมูลและสารสนเทศ และเทคโนโลยี (อธิปัทย์ คลี่สุนทร. 2538 : 16) ซึ่งการจัดการเกี่ยวกับสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วย ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการสื่อสารต่าง ๆ (จิราภรณ์ รักษาแก้ว. 2539 : 72)

ข้อมูลและสารสนเทศมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจต่าง ๆ ไม่ว่าจะการตัดสินใจนั้นเพื่อการวางแผนปฏิบัติงานและการควบคุมงาน หรือเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงาน (มธุรี รัตนมุง. 2538 : 78) สารสนเทศจึงเปรียบเสมือนเส้นเลือดของระบบการบริหารองค์การ เป็นทรัพยากรที่มีค่ามากสำหรับการวางแผน การควบคุม และการตัดสินใจของผู้บริหาร และนักวางแผนในปัจจุบัน ซึ่งกำลังเผชิญกับความสลับซับซ้อนเพิ่มขึ้นมากทุกทีตามความเจริญเติบโตทั้งในขนาดและปฏิสัมพันธ์ขององค์การ อาจกล่าวได้ว่าสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่ช่วยชี้หรือแนะทิศทางที่ผู้บริหารจะเลือกดำเนินการเพื่อให้เกิดการดำเนินงานขององค์การให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (ภาณุรัตน์ รัตยาภาส. 2534 : 89)

ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ก็ได้มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานในสังกัดนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานและการจัดการเรียนการสอน ในกรณีนี้ กระทรวงฯ ได้มอบหมายให้ศูนย์สารสนเทศเป็นหน่วยงานหลักในการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และจัดให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของทุกหน่วยงาน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเข้าเป็นเครือข่ายเดียวกัน

ศูนย์สารสนเทศได้ดำเนินการจัดระบบคอมพิวเตอร์ให้กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในปีงบประมาณ 2535 และจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้กับสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1 – 12 ในปีงบประมาณ 2536 เพื่อให้หน่วยงานเหล่านี้ได้มีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ในการปฏิบัติงาน และจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศให้พร้อมที่จะเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศกับทุกหน่วยงานในส่วนกลางด้วย (ศูนย์สารสนเทศกระทรวงศึกษาธิการ. 2538 :1)

หลังจากการดำเนินงานพัฒนาระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ได้ผ่านมาเป็นเวลาพอสมควร ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นศึกษาธิการอำเภอ มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ซึ่งเป็นหน่วยงานทางการศึกษาในภูมิภาค ที่มีบทบาทหน้าที่เป็นหน่วยงานกลาง การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างกว้างขวาง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวมี

ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด อันจะส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตการศึกษาต่าง ๆ และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับข้อมูลสารสนเทศจากท้องถิ่นทันกาลและเชื่อถือได้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเมื่อปีงบประมาณ 2541 พบว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 9 ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 100 แห่ง ได้นำเอาเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้งานแล้วทุกอำเภอ ผู้วิจัยยังได้ทำการสัมภาษณ์ศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดสกลนคร เพื่อหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานฯ ซึ่งพบว่า แต่ละแห่งได้มีความพยายามที่จะพัฒนาระบบงานอย่างต่อเนื่องแต่ได้ประสบปัญหาต่าง ๆ กัน ได้แก่บุคลากรขาดความรู้ความสามารถในการดำเนินงานระบบสารสนเทศ ไม่มีความชำนาญการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ในการดำเนินงานระบบสารสนเทศไม่ทันสมัยทำให้ระบบใช้ร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดไม่ได้ การประมวลผลข้อมูลส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการประมวลผลด้วยมือ การประมวลผลข้อมูลคลาดเคลื่อน เพราะการเก็บรักษาข้อมูลยังเก็บในแฟ้มกระดาษทำให้การค้นหาข้อมูลล่าช้า การให้บริการผู้ใช้ข้อมูลสารสนเทศล่าช้า ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษาธิการอำเภอ และคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 9 เพื่อผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาศึกษาธิการอำเภอ ในการดำเนินระบบสารสนเทศและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษาธิการอำเภอ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาความเป็นไปได้ ด้านการพัฒนาระบบ และด้านการประเมินผลระบบ
2. เพื่อศึกษาคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ใน 5 ด้าน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

3. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามขนาดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และการแสดงบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศของศึกษาธิการอำเภอ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะทำให้ทราบว่าศึกษาธิการอำเภอมียบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารหรือไม่ ระดับใด และทำให้ทราบถึงคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอว่าอยู่ในระดับใด โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษาธิการอำเภอ และขนาดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ซึ่งจะประโยชน์สำหรับผู้บริหารสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับที่สูงขึ้นไป เช่น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และผู้พัฒนาระบบสารสนเทศ ในการวางแผน และพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสำหรับสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และการพัฒนาศึกษาธิการอำเภอเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษาธิการอำเภอ ใน 3 ด้าน คือด้านการศึกษาความเป็นไปได้ ด้านการพัฒนาระบบ และด้านการประเมินผลระบบ และศึกษาคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ใน 5 ด้าน คือการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ศึกษาธิการอำเภอในเขตการศึกษา 9 จำนวน 100 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ใช้ประชากรศึกษาธิการอำเภอในเขตการศึกษา 9

ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 84 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 ขนาดของสำนักงานศึกษานิเทศการอำเภอ แบ่งออกเป็น

3.1.1.1 ขนาดใหญ่

3.1.1.2 ขนาดเล็ก

3.1.2 บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศของศึกษานิเทศการอำเภอ

แบ่งออกเป็น

3.1.2.1 บทบาทน้อยกว่า

3.1.2.2 บทบาทมากกว่า

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงาน

ศึกษานิเทศการอำเภอ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

3.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.2 การตรวจสอบข้อมูล

3.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.4 การเก็บรักษาข้อมูล

3.2.5 การนำเสนอข้อมูล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร หมายถึง ระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการประมวลผลให้เป็นสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารงาน

2. บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร หมายถึง การดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศ ใน 3 ด้าน คือ

2.1 ด้านการศึกษาความเป็นไปได้ ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ระบบสารสนเทศปัจจุบันในด้านเทคนิค การปฏิบัติ เวลา กฎเกณฑ์ การเงิน การสำรวจความต้องการของผู้ใช้ระบบสารสนเทศและการยอมรับของบุคลากร

2.2 ด้านการพัฒนาระบบ ได้แก่ การดำเนินงานปรับใช้ระบบ การออกแบบระบบ การเขียนโปรแกรม การติดตั้งและการปฏิบัติงาน และการเปลี่ยนระบบ รวมทั้งการจัดตั้งโครงการ การเตรียมการ การวางแผน การเสนอแผน การกำหนดความต้องการและวางระบบ การออกแบบ การพัฒนาโปรแกรมคำสั่ง และการปรับใช้ระบบ

2.3 ด้านการประเมินผลระบบ ได้แก่ การติดตามและวัดผลระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ผลกระทบขององค์กร ผู้ใช้และผู้บริหาร และประสิทธิภาพของกระบวนการพัฒนาระบบ

3 บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศของศึกษานิเทศก์อำเภอมากกว่า และน้อยกว่า หมายถึง การแบ่งกลุ่มตัวอย่างโดยการวัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

3.1 บทบาทมากกว่า หมายถึง เมื่อค่าเฉลี่ยคะแนนของผู้ตอบมากกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ยของกลุ่ม

3.2 บทบาทน้อยกว่า หมายถึง เมื่อค่าเฉลี่ยคะแนนของผู้ตอบน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม

4. คุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร หมายถึง ระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร จากการประเมินของศึกษานิเทศก์อำเภอใน 5 ด้าน คือ

4.1 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล หมายถึง การศึกษาขั้นตอนการวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน การสร้างเครื่องมือและแบบฟอร์ม การกำหนดเวลา การให้ความรู้แก่บุคลากรในการเก็บรวบรวมข้อมูล การกำหนดรายการข้อมูล และสารสนเทศที่ต้องการนำไปใช้

4.2 ด้านการตรวจสอบข้อมูล หมายถึง การวางแผนในการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาหรือบันทึกไว้ถูกต้อง โดยการตรวจสอบความถูกต้องเป็นปัจจุบัน การตรวจสอบความถูกต้องของแบบฟอร์ม การตรวจสอบความเป็นไปได้ การตรวจสอบความแม่นยำ ความสัมพันธ์ ความสอดคล้อง วิธีการดำเนินการตรวจสอบ การตรวจสอบแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาด ความครบถ้วนของข้อมูล และการตรวจสอบว่าผู้กรอกข้อมูลกรอกตรงวัตถุประสงค์หรือไม่

4.3 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง การจัดกระทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศซึ่งกระทำด้วยมือ และเครื่องคอมพิวเตอร์ ขั้นตอนการวางแผน การจำแนกและสรุป การกำหนดตัวแปร และการกำหนดวิธีกำกับงานตามขั้นตอน

4.4 ด้านการเก็บรักษาข้อมูล หมายถึง การเก็บข้อมูลไว้ในสื่อเก็บข้อมูล เช่น กระดาษจานแม่เหล็ก หรือแฟ้มข้อมูล ความสามารถที่จะนำกลับมาใช้ได้เมื่อต้องการ การวางแผน

การจำแนกประเภทข้อมูล การคัดเลือกข้อมูล อุปกรณ์และสถานที่ และการจัดระบบเพิ่มข้อมูลเพื่อความสะดวกในการใช้

4.5 ด้านการนำเสนอข้อมูล หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์หรือจัดกระทำแล้วไปใช้ประกอบการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ การเผยแพร่สารสนเทศในรูปแบบบทความ ตารางและกิ่งตาราง และแผนภูมิ (แท่ง เส้น วงกลม และรูปภาพ)

การประเมินคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ประเมินโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดย 5 หมายถึง ระดับคุณภาพ ดีมาก จนถึง 1 หมายถึง ระดับคุณภาพ ต้องปรับปรุง

5. สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 9 หมายถึง ส่วนราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำอำเภอและกิ่งอำเภอ ในจังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น หนองบัวลำภู เลย หนองคาย และสกลนคร

6. ศึกษาธิการอำเภอ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นเจ้าหน้าที่บริหารการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีฐานะเป็นหัวหน้าส่วนราชการของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ และเป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 9

7. ขนาดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ หมายถึง การแบ่งขนาดสำนักงานศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ตามที่กองตรวจและรายงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยการวิเคราะห์กำหนดตัวเกณฑ์บ่งชี้ปริมาณและคุณภาพของภารกิจ และความรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขนาด คือขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก

กรอบความคิดในการวิจัย

กรอบความคิดในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดที่นักวิชาการเสนอไว้ ดังนี้

1. การดำเนินงานระบบสารสนเทศเป็นกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศใน 3 ด้าน คือ การศึกษาความเป็นไปได้ การพัฒนาระบบ และการประเมินผลระบบ

1.1 การศึกษาความเป็นไปได้ เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ถึงระบบสารสนเทศปัจจุบัน ปริมาณ กำลังคน และปัญหาทั่วไป ตลอดจนความต้องการระบบสารสนเทศอย่างคร่าว ๆ โดยใช้ระยะเวลาสั้น ๆ ว่าเมื่อทำแล้วคุ้มค่าหรือไม่ จะได้ผลประโยชน์ตอบแทนสักเท่าใด จะต้องลงทุน

ตกเท่าใดซึ่งจะต้องศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น เทคนิค การปฏิบัติ เวลา กฎเกณฑ์ การเงิน การสำรวจของบุคคล ผู้ใช้ระบบสารสนเทศ และความต้องการการยอมรับ (วิชัย เลาห์มาศวนิช. 2539 : 439 - 440 ; ปทีป เมธาคุณวุฒิ. 2538 : 166 ; ครรชิต มาลัยวงศ์. 2535 : 135 - 139 ; Senn. 1988 : 28)

1.2 การพัฒนาระบบ เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการปรับใช้ระบบ การออกแบบระบบ การเขียนโปรแกรม การติดตั้งและปฏิบัติงาน และการเปลี่ยนระบบ ซึ่งมีกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การจัดตั้งโครงการ การเตรียมการเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ การวางแผนเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ การเสนอแผน การกำหนดความต้องการและการวางระบบสารสนเทศ การออกแบบระบบสารสนเทศ การพัฒนาโปรแกรมคำสั่ง และการปรับใช้ระบบสารสนเทศ (วิชัย เลาห์มาศวนิช. 2539 : 477 - 448 ; ปทีป เมธาคุณวุฒิ. 2538 : 166 ; ครรชิต มาลัยวงศ์. 2535 : 139 - 143)

1.3 การประเมินผลระบบ เป็นการติดตามและวัดผล ตลอดจนการทดสอบระบบที่ได้พัฒนาขึ้นเพื่อต้องการทราบจุดอ่อนและจุดแข็ง จะได้หาทางแก้ไขปัญหานั้น ๆ สิ่งที่ต้องดำเนินการ ได้แก่ การประเมินผลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานผลกระทบขององค์การ และการประเมินผลผู้ใช้และผู้บริหาร การประเมินผลประสิทธิภาพของกระบวนการพัฒนา (วิชัย เลาห์มาศวนิช. 2539 : 448 ; ชุมพล ศฤงคารศิริ. 2538 : 130 ; Senn. 1989 : 32)

2. ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร พิจารณาการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศ ใน 5 ด้าน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการศึกษาขั้นตอนการวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการ การสร้างเครื่องมือและแบบฟอร์ม การกำหนดเวลา การให้ความรู้แก่บุคลากร ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการกำหนดรายการข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการนำไปใช้ (จิราภรณ์ รักษาแก้ว. 2539 : 63 ; ละม่อม ชัยโฮ. 2536 : 34 ; อารมณีย์ วงศ์บัณฑิต. 2533 : 34 - 35 ; สนอง เครื่องมาก. 2533 : 10 - 79 ; อารุง จันทวานิช และคณะ. 2530 : 29)

2.2 การตรวจสอบข้อมูล เป็นการวางแผนในการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมหรือบันทึกไว้ถูกต้องโดยการตรวจสอบความถูกต้องเป็นปัจจุบัน ความถูกต้องของแบบฟอร์ม ความเป็นไปได้ ความแม่นยำ ความสัมพันธ์ ความสอดคล้อง ตรวจสอบวิธีการ ดำเนินการตรวจสอบ การตรวจสอบแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาด ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล และ

การตรวจสอบผู้กรอกข้อมูลว่ากรอกตรงวัตถุประสงค์หรือไม่ (จิราภรณ์ รักษาแก้ว. 2539 : 61 ; ละม่อม ชัยโฮ. 2536 : 37 ; อารุง จันทวานิช และคณะ. 2530 : 30)

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการจัดกระทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ ซึ่งกระทำได้โดยการประมวลผลด้วยมือ หรือด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ มีขั้นตอนตั้งแต่การวางแผน การจำแนกและสรุป การกำหนดตัวแปร การกำหนดวิธีกำกับงานตามขั้นตอน การสรุปข้อมูลและสารสนเทศ และการลำดับความสำคัญของข้อมูล (ละม่อม ชัยโฮ. 2536 : 48 ; อารมณ วังศ์บัณฑิต. 2533 : 34 - 35 ; สนอง เครือมาก. 2533 : 1079 ; อารุง จันทวานิช และคณะ. 2530 : 36)

2.4 การเก็บรักษาข้อมูล เป็นการเก็บข้อมูลไว้ในการสื่อเก็บข้อมูล เช่น กระดาษ สื่อที่ใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ (เช่น งานแม่เหล็กหรือไมโครฟิล์ม) และสามารถที่จะนำกลับมาใช้ได้เมื่อต้องการ โดยมีกระบวนการวางแผน การจำแนกประเภทข้อมูล การคัดเลือกข้อมูล อุปกรณ์และสถานที่ การจัดระบบเพิ่มข้อมูล เพื่อความสะดวกในการใช้โดยเฉพาะเพื่อการบริหาร (จิราภรณ์ รักษาแก้ว. 2539 : 64 ; ละม่อม ชัยโฮ. 2536 : 45 ; อารมณ วังศ์บัณฑิต. 2533 : 34 - 35 ; อารุง จันทวานิช และคณะ. 2530 : 36 - 37)

2.5 การนำเสนอข้อมูล เป็นการนำข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วไปใช้ประกอบการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์แต่ละเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการเผยแพร่ให้ผู้ใช้ได้ใช้ประโยชน์จากสารสนเทศนั้น ซึ่งสามารถนำเสนอได้ในรูปแบบบทความ ตาราง แผนภูมิ (แท่ง เส้น วงกลม และรูปภาพ) และกิ่งตาราง (วีระ สุภากิจ. 2539 : 326 ; อธิปัติย์ คลี่สุนทร. 2538 : 189 ; อารมณ วังศ์บัณฑิต. 2533 : 34 - 35 ; อารุง จันทวานิช และคณะ. 2530 : 38 ; ปรีชา พัวนุกุลนนท์. 2526 : 37)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

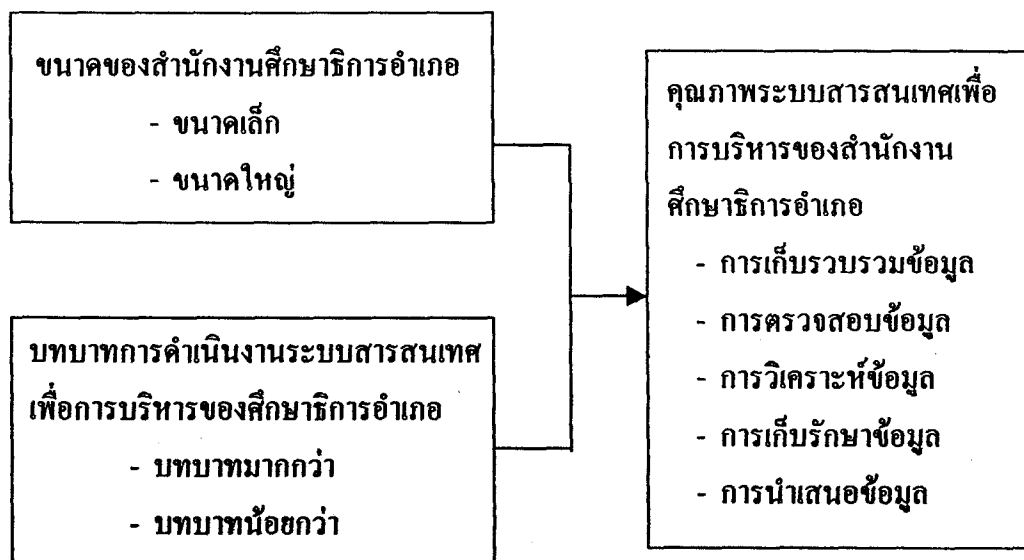
ผู้วิจัยได้อาศัยผลงานต่าง ๆ มาประกอบกับแนวคิดที่กล่าวมาแล้วเป็นกรอบความคิดในการวิจัย ได้แก่

3.1 การจัดระบบสารสนเทศ (ประภิศศรี สมทรัพย์. 2527 : บทคัดย่อ ; ธนาจินดาวัฒน์. 2534 : บทคัดย่อ ; ละม่อม ชัยโฮ. 2536 : บทคัดย่อ ; ณรงค์ ไทยรัตน์. 2537 : บทคัดย่อ ; ประชुर ชีรภัทรางกูร. 2537 : บทคัดย่อ ; วิจิตร อุ่นสาภ. 2537 : บทคัดย่อ ; เขาวภารัตนบัลลังค์. 2538 : บทคัดย่อ)

3.2 การพัฒนาระบบสารสนเทศ (พงกะพรรณ ตะกมลทอง. 2537 : บทคัดย่อ)

3.3 งานวิจัยเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (Berman. 1985 : 129 - A ; Felps. 1988 : 671 A ; Witcher. 1993 : 294)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบความคิดเกี่ยวกับบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษาริการอำเภอ เป็น 3 ด้าน ได้แก่ การศึกษาความเป็นไปได้ การพัฒนาระบบ และการประเมินผลระบบ และคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร เป็น 5 ด้าน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล ดังที่แสดงไว้ในแผนภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ในบทนี้ผู้วิจัยได้เสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสมมติฐานในการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
2. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเขตการศึกษา 9
3. ความหมายของข้อมูลและสารสนเทศ
4. ความสำคัญของสารสนเทศ
5. ระบบสารสนเทศ ความหมายและประโยชน์
6. บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ
 - 6.1 การศึกษาความเป็นไปได้
 - 6.2 การพัฒนาระบบ
 - 6.3 การประเมินผลระบบ
7. คุณภาพของระบบสารสนเทศ
 - 7.1 การเก็บรวบรวมข้อ
 - 7.2 การตรวจสอบข้อมูล
 - 7.3 การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 7.4 การเก็บรักษาข้อมูล
 - 7.5 การนำเสนอข้อมูล
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 3 - 129)

1. ประสานและจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของอำเภอ และแผนปฏิบัติการ รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน โครงการ คั้งและจัดสรรงบประมาณประจำปี ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทของกระทรวงและแผนจังหวัดตลอดจนกำกับเร่งรัด ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงภายในอำเภอและเป็นหน่วยข้อมูลของทางการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในอำเภอ

2. ประสานและส่งเสริมการดำเนินงานด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รวมทั้งส่งเสริม และควบคุมมาตรฐานคุณภาพการศึกษาหน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงภายในอำเภอ ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของอำเภอ

3. ปฏิบัติราชการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอหรือศึกษาธิการอำเภอหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

4. ปฏิบัติราชการของกระทรวง ซึ่งมีได้กำหนดเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใดในอำเภอ โดยเฉพาะ

5. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

การจัดแบ่งงานภายในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอตามลักษณะปริมาณงานในความรับผิดชอบ ออกเป็น 3 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 สำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่เป็นคลังอำเภอ แบ่งงานภายในเป็น 4 งาน คือ
1) งานบริหารทั่วไป 2) งานการเงินและการบัญชี 3) งานแผนงานและพัฒนาชนบท 4) งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประเภทที่ 2 สำนักงานศึกษาธิการอำเภอเมืองและอำเภอทั่วไป แบ่งงานภายในออกเป็น 3 งาน คือ 1) งานบริหารทั่วไป 2) งานแผนงานและพัฒนาชนบท 3) งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประเภทที่ 3 สำนักงานศึกษาธิการกิ่งอำเภอ แบ่งงานภายในออกเป็น 3 งาน คือ
1) งานธุรการ 2) งานแผนงานและพัฒนาชนบท 3) งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่เกี่ยวกับระบบสารสนเทศนั้น จะปรากฏอยู่ในแผนงานและพัฒนาชนบท ดังนี้

1. งานสำรวจ รวบรวมและจัดเก็บสถิติทางการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. งานจัดระเบียบข้อมูลเป็นหมวดหมู่

3. งานประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำดัชนีทางการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
4. การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ
5. งานศึกษาวิเคราะห์สภาพการศึกษา
6. การวิเคราะห์นโยบายและแผนงานโครงการ

จากอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จะเห็นว่าสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการมากมาย แต่จำกัดในด้านงบประมาณ คน และอื่น ๆ จำเป็นต้องพัฒนาระบบสารสนเทศซึ่งจะทำให้การบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สมวัตถุประสงค์ของทางราชการ แต่การดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ยังมีปัญหามาก ในด้านการจัดกระทำข้อมูลและด้านการนำข้อมูลไปใช้ และมีปัญหาปานกลางด้านการเก็บข้อมูล ด้านการตรวจสอบข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูล และด้านการวิเคราะห์ข้อมูล (ละม่อม ชัยโย. 2536 : บทคัดย่อ)

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเขตการศึกษา 9

ข้อมูลพื้นฐานของเขตการศึกษา 9 ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้ (สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9 : 2541 : 3 - 13)

ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ พื้นที่ อำเภอและกิ่งอำเภอ จำแนกตามจังหวัด และจำนวนประชากร
จำแนกตามเพศ ดังนี้

พื้นที่ อำเภอและกิ่งอำเภอ จำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	พื้นที่ (ตร.กม.)	อำเภอและกิ่งอำเภอ
1. อุครธานี	11,730.30	20
2. ขอนแก่น	10,886.00	25
3. สกลนคร	9,379.28	18
4. หนองคาย	7,332.28	17
5. เลย	11,424.612	14
6. หนองบัวลำภู	3,859.63	6
รวมเขตการศึกษา 9	54,612.102	100

ที่มา : สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9. 2541 : 3.

จำนวนประชากร จำแนกตามจังหวัดและเพศ

จังหวัด	ปี 2540		
	ชาย	หญิง	รวม
1. อุครธานี	750,695	740,865	1,491,560
2. ขอนแก่น	876,409	868,628	1,745,037
3. สกลนคร	542,799	541,440	1,084,239
4. หนองคาย	447,152	439,761	886,913
5. เลย	316,183	301,374	617,557
6. หนองบัวลำภู	239,442	258,953	498,398
รวมเขตการศึกษา 9	3,172,680	3,151,021	6,323,701

ที่มา : สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9. 2541 : 4.

ด้านการศึกษา ข้อมูลด้านการศึกษา ได้แก่ จำนวนบุคลากรในเขตการศึกษา 9 (สังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ) ปีงบประมาณ 2542 จำนวนสถานศึกษาในเขตการศึกษา 9 ทุกสังกัด จำนวนนักเรียน นักศึกษา ปีการศึกษา 2541 แยกตามระดับการศึกษา ดังนี้

จำนวนบุคลากรในเขตการศึกษา 9 (สังกัด สป.ศธ.) ปีงบประมาณ 2542

จังหวัด	ปีงบประมาณ 2542		
	ข้าราชการครู	ข้าราชการพลเรือน	รวม
1. อุตรธานี	36	88	124
2. ขอนแก่น	50	114	164
3. สกลนคร	38	74	112
4. หนองคาย	30	57	87
5. เลย	26	47	73
6. หนองบัวลำภู	14	42	56
7. สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9	-	25	25
รวมเขตการศึกษา 9	194	447	641

ที่มา : สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9. 2541 : 5.

จำนวนสถานศึกษาในเขตการศึกษา 9 ทุกสังกัด

จังหวัด	จำนวนสถานศึกษา
1. อุตรธานี	1,394
2. ขอนแก่น	1,542
3. สกลนคร	937
4. หนองคาย	890
5. เลย	734
6. หนองบัวลำภู	369
รวมเขตการศึกษา 9	5,927

ที่มา : สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9. 2541 : 6.

จำนวนนักเรียน นักศึกษา ปีการศึกษา 2541 แยกตามระดับการศึกษา

จังหวัด	ก่อน ประถมศึกษา	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย (สายสามัญ)	มัธยมศึกษา ตอนปลาย (สายอาชีพ)	อุดมศึกษา
1. อุตรธานี	73,314	148,415	66,993	25,045	14,764	21,490
2. ขอนแก่น	73,570	163,012	84,524	36,253	23,678	42,237
3. สกลนคร	47,982	107,532	46,550	18,425	7,509	19,098
4. หนองคาย	45,773	83,565	35,724	13,803	6,575	2,918
5. เลย	30,015	58,462	25,579	11,248	4,714	11,249
6. หนองบัวลำภู	27,018	50,044	20,942	6,772	1,193	-
รวมเขตฯ 9	297,672	611,030	280,312	111,546	58,433	96,992

ที่มา : สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9. 2541 : 7.

ด้านศาสนา ข้อมูลด้านศาสนา ได้แก่ จำนวนวัด ที่พักสงฆ์ โบสถ์ และมัสยิด และจำนวนพระภิกษุ สามเณร ปีการศึกษา 2541 ดังนี้

จำนวนวัด ที่พักสงฆ์ โบสถ์ และมัสยิด ปีการศึกษา 2541

จังหวัด	วัด	ที่พักสงฆ์	โบสถ์	มัสยิด
1. อุตรธานี	1,244	553	20	1
2. ขอนแก่น	1,233	575	16	1
3. สกลนคร	878	277	30	1
4. หนองคาย	1,099	154	23	-
5. เลย	751	162	14	1
6. หนองบัวลำภู	495	67	-	-
รวมเขตการศึกษา 9	5,699	1,788	103	4

ที่มา : สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9. 2541 : 11.

จำนวนพระภิกษุ สามเณร ปีการศึกษา 2541

จังหวัด	พระภิกษุ	สามเณร
1. อุตรธานี	6,695	3,835
2. ขอนแก่น	6,948	4,241
3. สกลนคร	4,486	2,220
4. หนองคาย	4,225	3,034
5. เลย	2,435	2,653
6. หนองบัวลำภู	2,044	1,197
เขตการศึกษา 9	26,833	17,180

ที่มา : สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9. 2541 : 12.

ด้านวัฒนธรรม ข้อมูลด้านวัฒนธรรม ได้แก่ จำนวนพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑสถานเมือง หน่วยศิลปากร ศูนย์วัฒนธรรม โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถานของวัด และอุทยานประวัติศาสตร์ ดังนี้

ข้อมูลด้านวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2541

จังหวัด	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ	พิพิธภัณฑสถานเมือง	หน่วยศิลปากร	ศูนย์วัฒนธรรม	โบราณสถาน	พิพิธภัณฑสถานของวัด	อุทยานประวัติศาสตร์
1. อุตรธานี	1	-	-	3	9	-	1
2. ขอนแก่น	1	-	1	2	32	3	1
3. สกลนคร	-	2	1	5	12	5	1
4. หนองคาย	-	-	-	8	1	1	-
5. เลย	-	-	-	13	16	3	-
6. หนองบัวลำภู	-	-	-	2	13	-	-
รวมเขตฯ 9	2	2	2	33	83	12	3

ที่มา : สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9. 2541 : 13.

กล่าวโดยสรุป เขตการศึกษา 9 เป็นเขตการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ คืออุรธานี ขอนแก่น สกลนคร หนองคาย เลย และหนองบัวลำภู มีอำเภอและกิ่งอำเภอ ทั้งหมด 100 แห่ง มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในเขตการศึกษา 9 ของจังหวัดและอำเภอนั้น ๆ มีพื้นที่จำนวน 54,612 ตารางกิโลเมตร ประชากรจำนวน 6,323,701 คน ข้าราชการครูและข้าราชการพลเรือนจำนวน 641 คน สถานศึกษาจำนวน 5,927 แห่ง นักเรียนและนักศึกษาจำนวน 1,455,985 คน วัด ที่พักสงฆ์ โบสถ์และมัสยิด จำนวน 7,594 แห่ง พระภิกษุและสามเณรจำนวน 19,863 รูป และสถานที่ทางวัฒนธรรม ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์เมือง หน่วยศิลปากร ศูนย์วัฒนธรรม โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ของวัด และอุทยานประวัติศาสตร์จำนวน 137 แห่ง

ความหมายของข้อมูลและสารสนเทศ

คำว่า “ข้อมูล” (Data) และ “สารสนเทศ” (Information) เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกันและมักใช้แทนกันสับสน โดยคำสองคำนี้แตกต่างกันในเชิงความหมายและความคิด(อรุณจันทวานิช และคณะ. 2530 : 3) นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและคำจำกัดความ ของทั้งสองคำไว้ ดังนี้

ครรรจิต มาลัยวงศ์ (2537 ข : 79) ให้ความหมายว่า ข้อมูล คือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานภาพหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่สารสนเทศ คือข้อมูลที่ได้นำมาประมวลหรือจัดทำให้อยู่ในรูปแบบ

ประมวล สิริพันธ์แก้ว (2538 : 9) ให้นิยามว่า ข้อมูล หมายถึงความจริงซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของตัวเลข ข้อความ ภาพหรือรายละเอียดในรูปแบบอื่น ๆ เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เราสนใจ ส่วนสารสนเทศ หมายถึงการนำข้อมูลมาประมวลโดยการผสมผสานความคิดเห็น วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ลงไป

มธุรี รัตนมุง (2538 : 80) ให้ความหมายข้อมูลว่า หมายถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในลักษณะของกลุ่มสัญลักษณ์แทนปริมาณหรือการกระทำต่าง ๆ ที่ยังไม่ผ่านการประมวลผลข้อมูล อาจอยู่ในรูปของตัวเลขหรือตัวหนังสือหรือข้อความ ส่วนสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับ การประมวลผลแล้วด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นข้อความรู้ที่เกิดจากความต้องการเพื่อใช้ทำ

ประโยชน์หรือเป็นส่วนผลลัพธ์ของระบบประมวลผล ข้อมูลเป็นสิ่งที่สื่อความหมายให้ผู้รับเข้าใจ และสามารถนำไปกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งโดยเฉพาะได้ หรือเพื่อใช้เป็นข้อความหรือหลักฐานในการทำความเข้าใจที่มีอยู่แล้วให้มีมากขึ้น

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ (2538 : 3) กล่าวว่า ข้อมูล คือข้อเท็จจริงที่เราบันทึกได้จากการสังเกตความเป็นไปของโลก เช่น อุณหภูมิสูงและต่ำสุดประจำวัน ปริมาณน้ำฝนประจำวันหรือคะแนนสอบแต่ละวิชาของนักเรียนแต่ละคน ส่วนสารสนเทศ คือข้อมูลที่ได้ประมวลผลแล้ว

จากความหมายของข้อมูลและสารสนเทศดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ข้อมูล หมายถึง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์ ตัวเลข ข้อความ ภาพ รายละเอียด และการกระทำที่ยังไม่ได้ผ่านการประมวลผล ส่วนสารสนเทศ หมายถึงข้อมูลที่ได้รับการประมวลผลแล้ว เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ หรือเป็นผลลัพธ์ของระบบการประมวลผลข้อมูล เป็นสิ่งที่สื่อความหมายให้ผู้รับเข้าใจและนำไปใช้กระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง และเป็นข้อความหรือหลักฐานในการนำความเข้าใจที่มีอยู่ให้ดียิ่งขึ้น

ความสำคัญของสารสนเทศ

กล่าวได้ว่าสารสนเทศเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนจากทรัพยากรประเภทอื่น สารสนเทศมีประโยชน์นานัปการนับตั้งแต่ช่วยลดความอยากรู้ คลายความสงสัย จนถึงช่วยแก้ปัญหา ช่วยการวางแผน และการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง สารสนเทศจึงช่วยพัฒนาบุคคล ช่วยการปฏิบัติงาน และช่วยในการดำรงชีวิต ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาโดยรวม (ประกาวดี สืบสนธิ์. 2532 : 24) สารสนเทศจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคข้อมูลข่าวสารที่เป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้ปริมาณสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ทั้งในระดับบริหาร ผู้ปฏิบัติมีความจำเป็นต้องใช้สารสนเทศเพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (อาหวัง ลำน้ำย. 2534 : 59)

ข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศกลายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งไม่ว่าจะเป็นรูปของปัจจัยการผลิตที่สำคัญไปจนถึงการใช้ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการใช้ข้อมูลข่าวสารมากกว่าจนมีคำกล่าวที่ว่า “ข่าวสาร คืออำนาจ” (Information is power) (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. 2537 : 109) สารสนเทศถูกนำมาใช้ในการวางแผน การออกแบบ การตัดสินใจในทุก ๆ ด้าน การจัดการทางการศึกษา การประเมินผล การพิจารณากำหนดนโยบาย การวางแผนหรือ

ปฏิบัติงานขององค์กร และการบริหารงานทุกชนิด (ก่อ สวัสดิภาพนิชย์. 2530 : 40 ; สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 15 ; ประดิษฐ์ เชื้อวสกุล. 2534 : 20 และเชื้อวชาญ คล้ายหนู. 2535 : 17) สารสนเทศที่นำมาใช้งานดังกล่าวข้างต้นอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องเป็นสารสนเทศที่ ถูกต้อง ทันสมัย และสมบูรณ์ (ก่อ สวัสดิภาพนิชย์. 2530 : 40 ; ประดิษฐ์ เชื้อวสกุล. 2534 : 20 ; พนารัตน์ ถิม. 2537 : 23 และครรชิต มาลัยวงศ์. 2537 ก : 80)

ภาณุรัตน์ รัตยาภาส (2534 : 89 - 90) กล่าวว่า หากพิจารณาโดยหลักการแล้ว การตัดสินใจใด ๆ เป็นการตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลและสารสนเทศ เป็นพื้นฐานหรือเป็นปัจจัยหลัก และยังเปรียบสารสนเทศเสมือนเส้นเลือดของระบบซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการบริหารในองค์กร สารสนเทศเป็นเครื่องมือที่จะช่วยชี้หรือแนะทิศทางที่ผู้บริหารจะเลือกดำเนินการเพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ วิจิตร ศรีสะอาด (2529 : 1 - 3) ได้ ระบุว่า การตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการที่ค้ำขึ้นอยู่กัระบบข่าวสารข้อมูลถึงร้อยละ 90 และใช้วิจารณ์ญาณ เพียงร้อยละ 10 เท่านั้น

ระบบสารสนเทศ ความหมายและประโยชน์

ในตอนต่อไปนี้จะได้กล่าวถึง ความหมายและประโยชน์ของระบบสารสนเทศ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ความหมายของระบบสารสนเทศ นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายระบบสารสนเทศไว้ เช่น

อาร์จ จันทวานิช และคณะ (2530 : 45) ได้ให้นิยามไว้ว่า ระบบสารสนเทศ หมายถึง การผลิตสารสนเทศซึ่งประกอบไปด้วยบุคคล เครื่องมือ ความคิด และกิจกรรมต่าง ๆ ที่รวมกันเพื่อ รวบรวมข้อมูลและจัดกระทำให้เป็นสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานและประกอบ การวินิจฉัยสั่งการตามความต้องการของผู้บริหาร

ประดิษฐ์ เชื้อวสกุล (2534 : 19) ได้อธิบายว่า ระบบสารสนเทศ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Information Systems คือกระบวนการจัดเก็บ รวบรวม จำแนก เผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ อย่างมีระบบ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีรูปแบบที่เป็นมาตรฐานการดำเนินงานที่เกี่ยวพันซึ่งกันและกันเพื่อสามารถ ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยให้ผู้ใช้สารสนเทศได้รับความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

ดวงแก้ว สวามิภักดิ์ (2535 : 199) กล่าวว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ คือระบบสารสนเทศที่จัดให้แก่ผู้บริหารองค์การเพื่อช่วยประกอบการตัดสินใจ การจัดการองค์การให้มีประสิทธิภาพและเจริญก้าวหน้า

ครรรจิต มาลีขวงค์ (2535 : 120) กล่าวว่า ระบบสารสนเทศ (Information Systems) และระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information Systems) หรือระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร มีความหมายอย่างเดียวกัน คือเป็นการประยุกต์คอมพิวเตอร์ทางด้านธุรกิจที่เป็นประโยชน์ในเชิงแข่งขันและการช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจดีขึ้น การขยายระบบประมวลผลข้อมูลให้เป็นระบบสารสนเทศหรือระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ

กรมวิชาการ (2536 : 4) ได้สรุปความหมาย ระบบสารสนเทศหรือระบบข่าวสาร ว่า หมายถึง ระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดกระทำให้เป็นสารสนเทศเพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผน การตัดสินใจ การควบคุมหรือนำไปใช้ในการสื่อความหมายให้บุคคลอื่นเข้าใจ

ซแวงส์ (Zwass. 1992 : 6) ให้ความหมายของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการว่าเป็นการจัดการระบบข้อมูลอย่างมีระเบียบ เริ่มตั้งแต่การรวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้ในสำนักงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนถึงการจัดการองค์การเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความเห็นของนักวิชาการดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า ระบบสารสนเทศหรือระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการหรือระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information Systems : MIS) หมายถึง กระบวนการจัดเก็บ รวบรวม จำแนก แยกแยะข้อมูลต่าง ๆ อย่างมีระบบ มีรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน เพื่อผู้ใช้สารสนเทศจะได้นำไปใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ เช่น การตัดสินใจ การวางแผน การควบคุม การจัดการองค์การ การสื่อความหมายและการปฏิบัติงาน ด้วยความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ อันจะทำให้องค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของระบบสารสนเทศ นักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงประโยชน์ของระบบสารสนเทศไว้ ดังต่อไปนี้

กุลยา นิมสกุล (2535 : 152) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของระบบสารสนเทศ สรุปได้ว่า

1. ใช้เพื่อวางแผนและตั้งเป้าหมายตามที่คาดคะเนไว้
2. ใช้พิจารณาผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงว่า เบี่ยงเบนหรือคลาดเคลื่อนจากเป้าหมายหรือไม่และให้ค้นหาสาเหตุของความคลาดเคลื่อนได้

3. ช่วยให้การตัดสินใจในการวางแผนและด้านการปฏิบัติงานมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้นและมั่นใจได้ว่าจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4. ใช้วิเคราะห์สิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อหาหนทางควบคุมและแก้ไขเหตุการณ์หรือสิ่งที่เป็นปัญหาให้ดีขึ้น

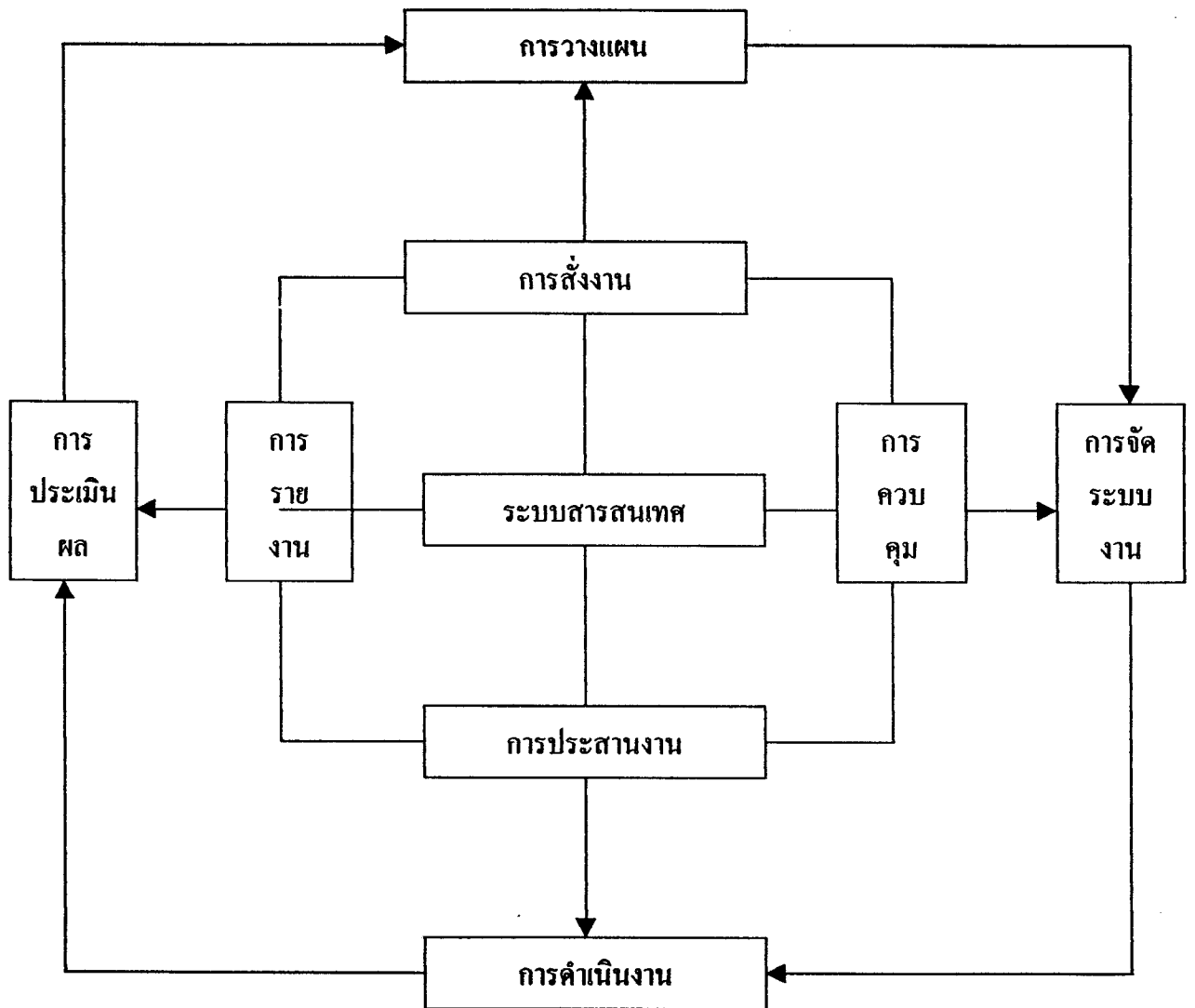
5. ช่วยให้การดำเนินงานจัดการของข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็ว คล่องตัว ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อระบบการบริหารงานในองค์การด้วย

บุญชนะ อัครถาวร (2539 : 11 - 13) ได้ระบุถึงประโยชน์ของระบบสารสนเทศว่า ช่วยในการกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมกับองค์การ ช่วยผู้บริหารในการวางแผนและตัดสินใจ ช่วยให้สามารถจัดและปรับปรุงโครงสร้างขององค์การให้สะดวก ช่วยในการบริหารงานบุคคล ช่วยในการอำนาจการหรือสั่งการ และช่วยในการควบคุมงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ครรชิต มาลัยวงศ์ (2535 : 20) กล่าวถึงประโยชน์ของระบบสารสนเทศ ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผน การจัดรูปงาน การกำหนดการทำงาน การควบคุมงาน การสั่งงาน การติดตาม ทบทวนงาน และการกำหนดงบประมาณ

มยุรี รัตนมุง (2538 : 87 - 89) ได้กล่าวถึงการนำระบบสารสนเทศไปใช้ในการวางแผน ปฏิบัติการ การวินิจฉัยปัญหาและการตัดสินใจ การควบคุม การปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์ และการจัดและปรับปรุงโครงสร้างขององค์การ

ระบบสารสนเทศจึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานตั้งแต่ การวางแผน การจัดระบบงาน การดำเนินงาน และการประเมินผลงาน ดังแผนภูมิ ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 กระบวนการบริหารและระบบสารสนเทศ
ที่มา : อารุง จันทวานิช และคณะ. 2530 : 12.

บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศตามกรอบกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่าน เช่น วิชัย เลาห์มาศวนิช (2539 : 437 - 445) ปทีป เมธาคูณวุฒิ (2538 : 164 - 167) มยุรี รัตนมุง (2538 : 91 - 92) สวัสดิ์ แสงบางปลา (2536 : 13) ครรชิต มาลัยวงศ์ (2535 : 133 - 143) โครเอนและริชาร์ด (Kroenke and Richard. 1994 : 438 - 471) และเซนน (Senn. 1989 : 27 - 32) ได้กล่าวถึงการพัฒนากระบวนการระบบสารสนเทศไว้ดังนี้

วิชัย เลาห์มาศวนิช (2539 : 437 - 445) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนากระบวนการระบบสารสนเทศไว้ 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาเบื้องต้น 2) การศึกษาความเป็นไปได้ 3) การพัฒนาและปรับใช้ระบบสารสนเทศ

ปทีป เมธาคูณวุฒิ (2538 : 164 - 167) ได้สรุปกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศไว้ว่ามี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาเบื้องต้น 2) การพัฒนาระบบ 3) การติดตั้งและปฏิบัติงาน มยุรี รัตนมุง (2538 : 91 - 92) ได้กล่าวถึงการพัฒนากระบวนการระบบสารสนเทศไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงานอย่างชัดเจน
2. การพิจารณาภาระหน้าที่และกิจกรรมต่าง ๆ ในหน่วยงานนั้น ๆ ให้เข้าใจ
3. การพิจารณาข้อสนเทศหรือข้อมูลที่จำเป็นจะต้องใช้ในแต่ละกิจกรรมว่ามีความจำเป็นจะต้องใช้ข้อมูลอะไรบ้าง
4. การกำหนดโครงสร้างหลักของระบบสารสนเทศ
5. การวางแผนพัฒนาระบบสารสนเทศ

สวัสดิ์ แสงบางปลา (2536 : 13) ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาระบบสารสนเทศไว้เป็นลำดับ ดังนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการพัฒนาระบบให้ครอบคลุมครบทั้งหน่วยงาน
2. ให้ทีมงานได้เข้าพบเพื่อสอบถามความต้องการ วัตถุประสงค์ และแนวทางการใช้ระบบสารสนเทศของผู้บริหาร
3. คอยติดตามความก้าวหน้าในการพัฒนาระบบ
4. จัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม ค่าบำรุงรักษาทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์เพื่อให้แน่ใจว่าคอมพิวเตอร์ทั้งระบบทำงานได้อย่างต่อเนื่อง

ครุฑิชิต มาลัยวงศ์ (2535 : 133 - 143) ได้ระบุกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศว่ามี 7 ขั้นตอน

1. การศึกษาความเหมาะสม
2. การกำหนดความต้องการ
3. การออกแบบระบบ
4. การออกแบบรายละเอียด
5. การเขียนและทดสอบโปรแกรม
6. การทดสอบระบบ
7. การเปลี่ยนระบบ

โครเอน และริชาร์ด (Kroeke and Richard. 1994 : 438 - 471) กล่าวว่ากระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การกำหนดปัญหา
2. การระบุความต้องการ
3. การประเมินตัวเลือก
4. การออกแบบส่วนประกอบของระบบ
5. การดำเนินการระบบ

เซนน์ (Senn. 1989 : 27 - 32) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศ ดังนี้

1. การสืบสวนเบื้องต้น
2. การสรุปผลของความต้องการระบบ
3. การออกแบบระบบ
4. การพัฒนาซอฟต์แวร์
5. การทดสอบระบบ
6. การดำเนินการ
7. การประเมินผล

จากความเห็นของนักวิชาการดังกล่าว การพัฒนาระบบสารสนเทศ มีหลายขั้นตอน ซึ่ง ได้แก่ การศึกษาเบื้องต้น การศึกษาความเป็นไปได้ การศึกษาความเหมาะสม การสืบสวนเบื้องต้น การกำหนดปัญหา การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย การพิจารณาหน้าที่และกิจกรรมต่าง ๆ การกำหนดโครงสร้างหลัก การกำหนดความต้องการ การวางแผนพัฒนาระบบ การออกแบบระบบ

การออกแบบรายละเอียด การออกแบบส่วนประกอบ การเขียนและทดสอบโปรแกรม การประเมินตัวเลือก การทดสอบระบบ การพัฒนาและปรับใช้ระบบ การเปลี่ยนระบบ การดำเนินการระบบ การติดตามความก้าวหน้า การประเมินผล และการงบประมาณ

จากข้อมูลการพัฒนาระบบสารสนเทศดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษายุทธศาสตร์การดำเนินงานระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 9 ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) การศึกษาความเป็นไปได้ 2) การพัฒนาระบบ 3) การประเมินผลระบบ ซึ่งเนื้อหาของแต่ละด้าน มีดังต่อไปนี้

การศึกษาความเป็นไปได้ เป็นการรวบรวมการศึกษาเบื้องต้น การศึกษาความเหมาะสม การวิเคราะห์ระบบ การสืบสวนเบื้องต้น และการสรุปผลของความต้องการระบบ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมาย ข้อเสนอแนะ ทศนะ แนวคิด สรุปได้ ดังต่อไปนี้

วิชัย เล่าห์มาศวนิช (2539 : 439 - 440) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาเบื้องต้นว่าเป็นการศึกษาถึงระบบปัจจุบัน ปริมาณ กำลังคน และปัญหาโดยทั่วไปตามขอบเขตและนโยบายที่กำหนดขึ้น โดยคณะกรรมการ วิธีการศึกษาจะใช้วิธีการสัมภาษณ์จากบุคคลในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในด้านต่าง ๆ ส่วนการศึกษาความเป็นไปได้ เพื่อวิเคราะห์และพิจารณาความเป็นไปได้ของระบบสารสนเทศ ที่จะพัฒนาขึ้นมาในด้านต่าง ๆ คือ

1. ความเป็นไปได้อันเทคนิค เป็นการศึกษาเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของเทคนิคต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้กับระบบสารสนเทศ เทคนิคดังกล่าวจะครอบคลุมถึงอุปสงค์ต่าง ๆ ที่จะใช้ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ที่จะใช้ในการบันทึกข้อมูล เป็นต้น และยังครอบคลุมถึงสื่อที่จะใช้ในการบันทึกข้อมูลด้วย เช่น การบันทึกข้อมูลด้วยหมึกแม่เหล็ก บาร์โค้ด เป็นต้น
2. ความเป็นไปได้อันการปฏิบัติงาน เป็นการศึกษาความเป็นไปได้ของสภาพแวดล้อม ในการปฏิบัติงาน
3. ความเป็นไปได้อันเวลา เป็นการศึกษาเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของระยะเวลาที่จะใช้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศ
4. ความเป็นไปได้อันกฎเกณฑ์ เป็นการศึกษาถึงระเบียบข้อบังคับและกฎหมายเพื่อพิจารณาว่าระบบสารสนเทศที่จะพัฒนาต้องไม่ขัดต่อระเบียบข้อบังคับและกฎหมายที่มีอยู่
5. ความเป็นไปได้อันการเงิน เป็นการศึกษาวิเคราะห์ถึงความคุ้มค่าของการลงทุนเพื่อพัฒนาระบบเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2538 : 166) กล่าวถึง การศึกษาเบื้องต้นไว้ว่าเป็นการ

1. นำเสนอโครงการ คือการเตรียมเสนอโครงการเพื่อจัดทำระบบ
2. ศึกษาความเป็นไปได้ คือการประเมินความเป็นไปได้และค่าใช้จ่ายหรือผลตอบแทนของระบบที่นำเสนอ
3. วิเคราะห์สารสนเทศที่โครงการ คือการพิจารณาและตัดสินใจเกี่ยวกับสารสนเทศที่โครงการ
4. ออกแบบแนวคิด คือการออกแบบระบบนำเสนอโดยเน้นรูปแบบที่สามารถทำให้ผู้ใช้เข้าใจได้

ครรชิต มาลัยวงศ์ (2535 : 135 - 139) กล่าวถึงการศึกษาความเหมาะสมว่า เป็นการศึกษาอย่างคร่าว ๆ โดยใช้ระยะเวลาสั้น ๆ ว่าโครงการพัฒนาระบบหรือโครงการอื่นใดที่มีผู้เสนอให้ทำนี้ เมื่อทำแล้วจะคุ้มหรือไม่ จะได้ผลประโยชน์ตอบแทนเท่าใดจะต้องลงทุนเท่าใด ดังนี้

1. โครงการนี้มีความเป็นไปได้ทางด้านเทคโนโลยีหรือไม่
2. โครงการนี้เหมาะสมทางปฏิบัติหรือไม่
3. โครงการนี้เหมาะสมทางเศรษฐกิจหรือไม่
4. โครงการนี้จะพัฒนาได้ตามกำหนดหรือไม่

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์สำคัญในการวิเคราะห์ระบบว่าเพื่อ

1. ทำความเข้าใจการทำงานของระบบนั้นทุกขั้นตอนอย่างละเอียด ศึกษาว่าใครทำอะไร ใช้เอกสารอะไรบ้าง ใครต้องรับผิดชอบเรื่องใดบ้าง ฯลฯ
2. ระบุว่าระบบใหม่ควรจะต้องทำอะไรบ้าง และการทำงานนั้น ๆ ควรเสร็จรวดเร็วขนาดไหน ระบบควรมีขีดความสามารถขนาดไหน ฯลฯ
3. ระบุว่าระบบเดิมมีงานใดบ้างที่เป็นตัวการของปัญหา ความล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพที่จำเป็นจะต้องแก้ไขในระบบใหม่ หรืองานใดที่ระบุว่าควรมีแต่ไม่มีในระบบเดิมจะได้เพิ่มเติมลงในระบบใหม่
4. จัดทำข้อกำหนดว่าระบบใหม่ควรมีลักษณะอย่างไร

เซนน์ (Senn, 1989 : 28) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสืบสวนเบื้องต้นว่าเป็นการสำรวจความต้องการของบุคคลผู้ใช้ระบบสารสนเทศ และการศึกษาความเป็นไปได้เป็นการศึกษาใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านเทคนิค เป็นการศึกษาแนวโน้มของเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนเทคโนโลยีซอฟต์แวร์ที่มีอยู่ และบุคลากร

2. ด้านเศรษฐกิจ เป็นการศึกษาต้นทุนและผลประโยชน์ที่จะได้รับว่าคุ้มค่าหรือไม่

3. ด้านการปฏิบัติ เป็นการศึกษาการดำเนินงานของระบบและการต่อต้านจากบุคลากร

4. ความต้องการการยอมรับ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ

ว่าบุคลากรยอมรับด้วยความเต็มใจหรือไม่อย่างไร

ส่วนการสรุปผลของความต้องการระบบ เป็นการตอบคำถามเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ ดังนี้

1. ปัจจุบันทำอะไร

2. ปัจจุบันทำอย่างไร

3. สิ่งที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ เกิดขึ้นอย่างไร

4. การตัดสินใจการดำเนินงานทำอย่างไร

5. ปัจจุบันการทำงานที่ดีทำอย่างไร

6. ปัญหาที่มีอยู่หรือไม่

7. ถ้ามีปัญหาอยู่ ปัญหานี้มีความสำคัญอย่างไร

8. ถ้ามีปัญหาสาเหตุพื้นฐานคืออะไร

ดังนั้น การศึกษาความเป็นไปได้จึงเป็นการศึกษาและวิเคราะห์ถึงระบบสารสนเทศปัจจุบัน ปริมาณ กำลังคน และปัญหาทั่วไป ตลอดจนความต้องการระบบสารสนเทศอย่างคร่าว ๆ โดยใช้ระยะเวลาสั้น ๆ ว่าเมื่อทำแล้วคุ้มค่าหรือไม่จะได้ผลประโยชน์ตอบแทนสักเท่าใด จะต้องลงทุนสักเท่าใด ซึ่งจะต้องศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น

1. ด้านเทคนิค เป็นการศึกษาเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของเทคนิคต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้กับระบบสารสนเทศ ซึ่งครอบคลุมถึงอุปสงค์ต่าง ๆ ที่จะใช้ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ที่จะใช้ในการบันทึกข้อมูล สื่อที่จะใช้ในการบันทึกข้อมูล เช่น การบันทึกข้อมูลด้วยหมึกแม่เหล็ก และบาร์โค้ด

2. ด้านการปฏิบัติ เป็นการศึกษาความเป็นไปได้ของสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

3. ด้านเวลา เป็นการศึกษาเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของระยะเวลาที่จะใช้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศ

4. ด้านกฎหมาย เป็นการศึกษาถึงระเบียบข้อบังคับและกฎหมายที่พิจารณาว่าระบบสารสนเทศที่จะพัฒนาต้องไม่ขัดต่อระเบียบข้อบังคับและกฎหมายที่มีอยู่

5. ด้านการเงิน เป็นการวิเคราะห์ถึงความคุ้มค่าของการลงทุนเพื่อพัฒนาระบบ เปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6. ด้านการสำรวจของบุคคลผู้ใช้ระบบสารสนเทศ

7. ด้านความต้องการการยอมรับ เป็นการศึกษเกี่ยวกับโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ ว่าบุคลากรยอมรับด้วยความเต็มใจหรือไม่อย่างไร

การพัฒนาระบบ การพัฒนาระบบรวมถึงการปรับใช้ระบบ การออกแบบระบบ การเขียนโปรแกรม การติดตั้งและปฏิบัติงาน และการเปลี่ยนระบบ ตามความเห็นของนักวิชาการ ดังนี้
วิรัช เลาห์มาศวนิช (2539 : 447 - 448) กล่าวถึงการพัฒนาและปรับใช้ระบบสารสนเทศ ดังนี้

1. การจัดตั้งโครงการ

2. การเตรียมการเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ เป็นการทบทวนและศึกษาขอบเขตของงานจากรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ รวมทั้งการมอบหมายงานและแบ่งแยกหน้าที่

3. การวางแผนเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ เป็นการกำหนดรายละเอียดของขั้นตอนในการพัฒนาและการคาดคะเนระยะเวลาที่จะใช้ในแต่ละขั้นตอน โดยใช้แผนการพัฒนาเบื้องต้น

4. การเสนอแผน เป็นการนำแผนการพัฒนาระบบสารสนเทศเสนอต่อคณะกรรมการ เพื่อรับข้อเสนอแนะและหาข้อสรุป

5. การกำหนดความต้องการและการวางระบบสารสนเทศ เป็นการสอบถามหาความต้องการจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์และวางระบบสารสนเทศ

6. การออกแบบระบบสารสนเทศ เป็นการออกแบบรายงานและเอกสาร การออกแบบเพิ่มข้อมูลและคลังข้อมูล

7. การพัฒนาโปรแกรมคำสั่ง เป็นการจัดทำโปรแกรมคำสั่งเพื่อประมวลผลข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับส่วนงานต่าง ๆ ภายในระบบสารสนเทศ

8. การปรับใช้ระบบสารสนเทศ เป็นการนำระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นมาไปใช้โดยที่จะมีงานต่าง ๆ ที่ต้องปฏิบัติก่อนเริ่มใช้ระบบสารสนเทศ ได้แก่ การรวบรวมและแปลงข้อมูล และการอบรมผู้ใช้

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2538 : 166) ได้กล่าวถึงการพัฒนากระบวนการ ดังนี้

1. การออกแบบระบบกายภาพ เป็นการออกแบบรายละเอียดของการไหลของขั้นตอนของระบบและเตรียมข้อกำหนดของโปรแกรม

2. การออกแบบฐานข้อมูล เป็นการออกแบบข้อมูลในฐานข้อมูลหรือออกแบบเพิ่มข้อมูล
 3. การพัฒนาโปรแกรม เป็นการเขียนและทดสอบโปรแกรม
 4. การพัฒนากระบวนการ เป็นการออกแบบกระบวนการใช้ และเตรียมเอกสารให้ผู้ใช้
- ครรรชิต มาลัยวงศ์ (2535 : 139 - 143) กล่าวถึงการออกแบบระบบ การเขียนโปรแกรม และการเปลี่ยนแปลงระบบ ดังนี้

1. การออกแบบระบบ เป็นการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระบบใหม่ที่ต้องการสร้าง ได้แก่ การออกแบบโครงสร้างงานใหม่ และการออกแบบรายละเอียด เป้าหมายของงานในขั้นนี้ เปรียบเสมือนการสร้างพิมพ์เขียวของระบบ งานที่สำคัญในขั้นนี้ คือ

1.1 ตรวจสอบ เป็นการทบทวนรายงานจากการวิเคราะห์ระบบ เพื่อพิจารณาว่า นักวิเคราะห์เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาไว้อย่างไร

1.2 แยกโครงสร้างระบบเป็นสองส่วน ส่วนที่ใช้คอมพิวเตอร์ทำและส่วนที่ให้คนทำ

1.3 ออกแบบลำดับงานหรือเนื้อหาของระบบทั้งส่วนที่จะใช้คอมพิวเตอร์ทำและส่วนที่ ให้คนทำ

1.4 ออกแบบงานส่วนที่คนต้องสัมพันธ์กับเครื่อง คือกำหนดให้ชัดเจนว่าจุดที่เป็นส่วน รับข้อมูล ค้นข้อมูล และแสดงผลนี้มีอะไรบ้าง

1.5 ออกแบบรายละเอียดต่าง ๆ ได้แก่ เพิ่มข้อมูลและฐานข้อมูล แบบฟอร์มข้อมูล รายงานทั้งที่จะให้ปรากฏบนจอ และพิมพ์เป็นรายงาน โปรแกรมต่าง ๆ เอกสารกำกับโปรแกรมและการควบคุมความถูกต้องของข้อมูล เอกสาร และโปรแกรม

1.6 ออกแบบข้อมูลสำหรับใช้ทดสอบระบบในด้านต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและรัดกุม

1.7 กำหนดการฝึกอบรมที่จำเป็นสำหรับผู้ใช้ระบบ ได้ทราบวิธีการใช้ระบบ การแก้ไขเมื่อ เกิดปัญหาขัดแย้ง การสำรองข้อมูล และการกู้ระบบ

2. การเขียนโปรแกรม คือการนำเอาโครงร่างของโปรแกรมที่ได้ออกแบบไว้แล้วในขั้นก่อน มาเขียนเป็นคำสั่งโดยใช้ภาษาที่กำหนด เสร็จแล้วจึงทดสอบแต่ละโปรแกรมให้แน่ใจว่าทำงานถูกต้อง ตามโครงร่างที่กำหนดไว้ งานเขียนนี้ปกติใช้นักโปรแกรมเป็นหลัก และอาจมีนักวิเคราะห์เป็นผู้ให้ คำแนะนำกรณีที่นักโปรแกรมไม่เข้าใจการทำงาน

3. การเปลี่ยนแปลงระบบ คือการยกเลิกวิธีการทำงานแบบเดิมมาทำงานในระบบใหม่ซึ่งมี วิธีการเปลี่ยนแปลง 3 แบบ ดังนี้

3.1 เปลี่ยนแปลงทันที คือเมื่อทุกอย่างพร้อมแล้วก็ยกเลิกวิธีการทำงานแบบเดิมและหันมา ทำงานในระบบใหม่ทันที

3.2 เปลี่ยนแบบทีละส่วน คือเลือกเปลี่ยนงานบางส่วนจากระบบเดิมมาเป็นระบบใหม่ ก่อน เมื่อเห็นว่าทำงานได้ถูกต้องและคล่องตัวแล้วจึงเปลี่ยนส่วนอื่น ๆ ค่อยไปเรื่อย ๆ จนหมดทั้งระบบ

3.3 การเปลี่ยนแปลงแบบขนาน คือการนำระบบใหม่มาใช้งานควบคู่กับระบบเก่าแล้ว ตรวจสอบว่าระบบใหม่ผลลัพธ์ถูกต้องตรงกับระบบเก่าหรือไม่ การทำงานแบบนี้จะใช้เวลานานกว่าจะเห็นว่าพนักงานคุ้นเคยกับระบบใหม่ และทำงานได้ถูกต้องแล้วจะยกเลิกระบบเก่า

จึงเห็นได้ว่า การพัฒนาระบบ เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการปรับใช้ระบบ การออกแบบระบบ การเขียนโปรแกรม การติดตั้งและปฏิบัติงาน และการเปลี่ยนระบบ ซึ่งมีกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การจัดตั้งโครงการ
2. การเตรียมการเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ เป็นการทบทวนและศึกษาขอบเขตของงานจากรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ รวมทั้งการมอบหมายงานและแบ่งแยกหน้าที่
3. การวางแผนเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ เป็นการกำหนดรายละเอียดของขั้นตอนในการพัฒนาและการคาดคะเนระยะเวลาที่จะใช้ในแต่ละขั้นตอน โดยใช้แผนการพัฒนาเบื้องต้น
4. การเสนอแผน เป็นการนำแผนการพัฒนาระบบสารสนเทศเสนอต่อคณะกรรมการ เพื่อรับข้อเสนอแนะและหาข้อสรุป
5. การกำหนดความต้องการและการวางระบบสารสนเทศ เป็นการสอบถามหาความต้องการจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์และวางระบบสารสนเทศ
6. การออกแบบระบบสารสนเทศ ได้แก่ การออกแบบรายงานและเอกสารและ การออกแบบเพิ่มข้อมูลและคลังข้อมูล
7. การพัฒนาโปรแกรมคำสั่ง เป็นการจัดทำโปรแกรมคำสั่งเพื่อประมวลผลข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ สำหรับส่วนงานต่าง ๆ ภายในระบบสารสนเทศ
8. การปรับใช้ระบบสารสนเทศ เป็นการนำระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นมาใช้โดยที่จะมีงานต่าง ๆ ที่ต้องปฏิบัติก่อนเริ่มใช้ระบบสารสนเทศ ได้แก่ การรวบรวมและแปลงข้อมูล

การประเมินผลระบบ การประเมินผลระบบ รวมถึงการทดสอบระบบ การติดตามผล และการบำรุงรักษาระบบ ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายไว้ ดังนี้

วิรัช เลาห์มาศวนิช (2539 : 448) กล่าวว่า การติดตามผลและการรักษาระบบเป็นการ

ติดตามและวัดผลที่เกิดขึ้นรวมทั้งการแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาที่เกิดจากเครื่องคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ชำรุด ปัญหาจากโปรแกรมคำสั่งผิดพลาด เป็นต้น

ซุมพล ศฤงคารศิริ (2538 : 130) กล่าวถึงการประเมินผลระบบว่า เพื่อต้องการพิสูจน์จุดอ่อนและจุดแข็ง โดยพิจารณารายการ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินผลการดำเนินงาน (Operation Evaluation) เป็นการประเมินหน้าที่ของระบบ รวมทั้งความง่ายของการใช้ (Ease to Use) เวลาในการตอบสนอง ความเหมาะสมของรูปแบบ ข้อมูล ความเชื่อถือ ความถี่ของการนำไปใช้ (มากน้อยเพียงใด)

2. ผลกระทบต่อองค์การ โดยพิจารณาและวัดถึงผลดี (Benefit) ต่อองค์การ เช่น ในด้านการเงิน (ต้นทุนรายรับ - รายจ่าย) เพื่อดูถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานและผลกระทบจากคู่แข่ง รวมทั้งผลกระทบจากการไหลของสารสนเทศ ภายในองค์การและภายนอกองค์การ

3. การประเมินเจตคติของผู้ใช้ระบบ ผู้จัดการ ผู้อาวุโสในองค์การ และผู้ใช้ทั่ว ๆ ไป (End Users)

4. การพัฒนาด้านประสิทธิภาพการประเมินผลกระบวนการพัฒนา โดยพิจารณาถึงเวลาและความพยายามในการพัฒนาว่าสอดคล้องกับงบประมาณ มาตรฐาน และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของนักบริหาร โครงการ รวมถึงวิธีและเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา

เซนน (Senn, 1989 : 32) ให้แนวคิดการประเมินผลระบบว่า

1. การประเมินผลเกี่ยวกับการปฏิบัติ เป็นการประเมินผลวิธีการกระทำของระบบ หน้าที่ความสามารถของการใช้ การตอบสนองด้านเวลา ความเหมาะสม ความน่าเชื่อถือ และประโยชน์ที่ได้รับ

2. ผลกระทบขององค์การ เป็นการระบุการขัดผลประโยชน์ขององค์การ เช่น การเงิน ประสิทธิภาพ การปฏิบัติ การแข่งขัน การรวบรวมผลกระทบทั้งภายในและภายนอก

3. การประเมินผลผู้ใช้และผู้บริหาร เป็นการประเมินเจตคติของผู้ใช้และผู้บริหาร ผู้ซึ่งใช้ระบบสารสนเทศภายในองค์การ

การประเมินผลระบบจึงเป็นการติดตามและวัดผล ตลอดจนการทดสอบระบบที่ได้พัฒนาขึ้น เพื่อต้องการทราบจุดอ่อนและจุดแข็ง จะได้หาทางแก้ไขปัญหาที่นั้น ๆ ซึ่งต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินผลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เป็นการประเมินผล วิธีการกระทำของระบบ หน้าที่ความสามารถของการใช้ การตอบสนองด้านเวลา ความเหมาะสม ความน่าเชื่อถือ และประโยชน์ที่ได้รับ

2. ผลกระทบขององค์การ เป็นการระบุการขัดผลประโยชน์ขององค์การ เช่น การเงิน ประสิทธิภาพ ภาคปฏิบัติ การแข่งขัน การรวบรวมผลกระทบทั้งภายในและภายนอก

3. การประเมินผลผู้ใช้และผู้บริหาร เป็นการประเมินเจตคติของผู้ใช้และผู้บริหาร ผู้ซึ่งใช้ระบบสารสนเทศภายในองค์การ

4. การประเมินผลประสิทธิภาพของกระบวนการพัฒนา โดยพิจารณาถึงเวลาและความพยายามในการพัฒนาว่าสอดคล้องกับงบประมาณ มาตรฐาน และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของนักบริหาร โครงการ รวมถึงวิธีและเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา

คุณภาพของระบบสารสนเทศ

ผู้วิจัยได้กำหนดให้ การจัดระบบสารสนเทศเป็นคุณภาพของระบบสารสนเทศ มีนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงการจัดระบบสารสนเทศ ดังนี้

พงกะพรรณ ตะกมลทอง (2537 : 31) กล่าวว่า กระบวนการจัดระบบสารสนเทศ มี 5 ขั้นตอน คือ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูล 2) การตรวจสอบข้อมูล 3) การวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศ 4) การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ 5) การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ

อารมณ วังศ์บัณฑิต (2533 : 34 – 35) สรุปขั้นตอนในการจัดระบบสารสนเทศ ไว้ 4 ขั้นตอน คือ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูล 2) การเก็บรักษาข้อมูล 3) การประมวลผลข้อมูล 4) การนำเสนอข้อมูล

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 66) ได้เสนอแนวทางการจัดระบบสารสนเทศ ไว้ 5 ด้าน คือ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูล 2) การตรวจสอบข้อมูล 3) การวิเคราะห์ข้อมูล 4) การเก็บรักษาข้อมูล 5) การนำเสนอข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการดำเนินงานระบบสารสนเทศเป็น 5 ด้าน คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล
2. การตรวจสอบข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. การเก็บรักษาข้อมูล
5. การนำเสนอข้อมูล

ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล จีรากรณ์ รักษาแก้ว (2539 : 63) ละม่อม ชัยโฮ (2536 : 34) อารมณ์ วงศ์บัณฑิต (2533 : 34 – 35) สนอง เครือมาก (2533 : 10 – 79) และอรุณ จันทวานิช และคณะ (2530 : 29) ได้กล่าวถึงการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

จีรากรณ์ รักษาแก้ว (2539 : 63) กล่าวว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการจัดทำข้อมูลหรือเก็บรวบรวมให้อยู่ในรูปแบบบางอย่างสำหรับการประมวลผล

ละม่อม ชัยโฮ (2536 : 34) ระบุขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1) การศึกษาขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) การวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล 3) การกำหนดวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4) การกำหนดรายการข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการนำไปใช้ 5) การกำหนดวิธีการดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูล 6) การสร้างเครื่องมือหรือแบบฟอร์มในการเก็บรวบรวมข้อมูล 7) การกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 8) การให้ความรู้แก่ผู้รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล

อารมณ์ วงศ์บัณฑิต (2533 : 34 – 35) กล่าวถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) การจัดบุคลากรให้มีหน้าที่รับผิดชอบ 3) การจัดหน่วยงานและสถานที่ในการปฏิบัติงาน 4) การสำรวจความต้องการข้อมูลและสารสนเทศจากผู้ใช้ 5) การจัดทำแบบฟอร์มที่ส่งมาจากกลุ่มโรงเรียน 6) การกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 7) การรวบรวมแบบฟอร์มที่ส่งมาจากกลุ่มโรงเรียน 8) การตรวจสอบข้อมูลว่าข้อมูลที่จัดเก็บมาครบถ้วนถูกต้อง

สนอง เครือมาก (2533 : 10 – 79) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับโรงเรียนและจังหวัด ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลแบบเป็นทางการ จำเป็นจะต้องออกแบบสำรวจที่ทำเป็นตารางสำเร็จรูปเพื่อกรอกข้อมูลตามชนิดที่ต้องการเรียกว่าแบบสอบถามการเก็บข้อมูล และควรออกแบบฟอร์มการเก็บข้อมูลแยกกันตามลักษณะงาน

อรุณ จันทวานิช และคณะ (2530 : 29) อธิบายการเก็บรวบรวมข้อมูลว่า เป็นการดำเนินการเพื่อเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบใดรูปหนึ่งเพื่อการประมวลผล ซึ่งทำได้หลายอย่าง ได้แก่ 1) การรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสังเกต 2) การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ 3) การรวบรวมข้อมูลโดยการวิธีส่งแบบสอบถาม 4) การรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการทดสอบหรือการวัด 5) การรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการใช้แบบสำรวจ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเป็นการศึกษาขั้นตอนการวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการ การสร้างเครื่องมือและแบบฟอร์ม การกำหนดเวลา การให้ความรู้แก่บุคลากรในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการกำหนดรายการข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการนำไปใช้

การตรวจสอบข้อมูล จีรากรณ์ รักษาแก้ว (2539 : 61) ละม่อม ชัยโย (2536 : 37) อารุง จันทวานิช และคณะ (2530 : 30) ได้กล่าวถึงการตรวจสอบข้อมูล ไว้ดังนี้

จีรากรณ์ รักษาแก้ว (2539 : 61) กล่าวว่า การตรวจสอบข้อมูลเป็นการตรวจสอบให้แน่ใจว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาหรือบันทึกไว้ถูกต้อง

ละม่อม ชัยโย (2536 : 37) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการตรวจสอบข้อมูลไว้ ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนในการตรวจสอบข้อมูล โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวางแผนในการตรวจสอบข้อมูลแต่ละรายการ
2. การตรวจสอบความถูกต้องเป็นปัจจุบันของข้อมูล ตรวจสอบความใหม่หรือเก่าของข้อมูล
3. การตรวจสอบความเป็นไปได้ ความสมเหตุสมผลของข้อมูล โดยตรวจสอบข้อมูลแต่ละรายการ ทั้งในแนวตั้งและแนวนอนให้สัมพันธ์กัน
4. การตรวจสอบความแน่นอน คือการตรวจสอบข้อมูลประเภทเดียวกันที่มีการจำแนกหลายอย่าง
5. การตรวจสอบความถูกต้องของแบบฟอร์มการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบฟอร์มที่จัดส่งไปจัดเก็บข้อมูลให้มีความชัดเจน เข้าใจง่ายสำหรับผู้กรอก
6. การตรวจสอบความสัมพันธ์ของข้อมูล
7. การตรวจสอบความสอดคล้องกันระหว่างข้อมูลเก่าและใหม่
8. การตรวจสอบวิธีดำเนินการตรวจสอบข้อมูล
9. การตรวจสอบแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาด
10. การตรวจสอบว่าผู้กรอก กรอกตรงตามวัตถุประสงค์
11. การตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล

อารุง จันทวานิช และคณะ (2530 : 30) กล่าวว่า การตรวจสอบข้อมูลเป็นการค้นหารายการข้อมูลที่ยังมีความผิดพลาด เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่ได้รับการรวบรวมและบันทึกเอาไว้ถูกต้อง และได้ระบุลักษณะของความผิดพลาดไว้ 3 ลักษณะคือ 1) ความผิดพลาดจากการเขียนผิดหรือไม่ชัดเจน 2) ความผิดพลาดจากการเขียนเลขสลับตำแหน่ง 3) ความผิดพลาดในลักษณะผสมกันของสองข้อแรกหรืออื่น ๆ

โดยสรุป การตรวจสอบข้อมูล คือการวางแผนในการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมหรือบันทึกไว้ถูกต้อง โดยการตรวจสอบความถูกต้องเป็นปัจจุบัน ความถูกต้องของแบบฟอร์ม ความเป็นไปได้ ความแน่นอน ความสัมพันธ์ ความสอดคล้อง ตรวจสอบวิธีการ

ดำเนินการตรวจสอบ การตรวจสอบแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาด ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล และ การตรวจสอบผู้กรอกข้อมูลว่ากรอกตรงวัตถุประสงค์หรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูล ละม่อม ชัยโฮ (2536 : 48) อารมณ์ วงศ์บัณฑิต (2533 : 34 - 35) สนอง เครื่องมาก (2533 : 1079) และอรุณ จันทวานิช และคณะ (2530 : 36) ได้กล่าวถึง การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ละม่อม ชัยโฮ (2536 : 48) ได้สรุปขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ 6 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศในทุกขั้นตอน
2. การจำแนกและสรุปข้อมูลสารสนเทศที่มีความจำเป็นต่อการรวบรวม
3. การพิจารณากำหนดตัวแปรที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
4. การกำหนดวิธีทำกับงานตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบเพื่อความถูกต้อง
5. การสรุปข้อมูลสารสนเทศที่ตรงกับสภาพปัจจุบันและเป็นจริงต่อการบริหาร
6. การลำดับความสำคัญของข้อมูลสารสนเทศโดยการจัดหมวดหมู่ตามสภาพ

อารมณ์ วงศ์บัณฑิต (2533 : 34 - 35) ได้กล่าวถึงวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลหรือการประมวลผลข้อมูล ได้ 3 วิธี คือ 1) การประมวลผลด้วยมือ 2) การประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ 3) การแปลงข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ

สนอง เครื่องมาก (2533 : 1079) ได้เสนอแนวคิดว่าการวิเคราะห์ข้อมูลที่ดีจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงสภาพปัจจุบันและความเป็นจริง ข้อมูลสารสนเทศดังกล่าวจะช่วยให้เห็นสภาพปัญหาและแนวทางในการวางแผน เพื่อแก้ไขได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารควรคำนึงว่าข้อมูลและสารสนเทศนั้นเกี่ยวข้องกับปัญหาทางการศึกษาของท้องถิ่นหรือไม่ และควรมีการสรุปและรวบรวมปัญหาบางอย่างที่คล้ายคลึงกันโดยจัดหมวดหมู่ของปัญหาที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนของปัญหาและสะดวกแก่การกำหนดแผนเพื่อแก้ไขต้องมีการจัดอันดับความสำคัญและความเร่งด่วนของปัญหา

อรุณ จันทวานิช และคณะ (2530 : 36) ได้ให้ความหมายการวิเคราะห์ข้อมูลว่า เป็นการจัดกระทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่อาศัยกระบวนการทางคณิตศาสตร์ จัดกระทำกับข้อมูลในรูปความสัมพันธ์กัน เช่น อัตราส่วน สัดส่วน และเลขดัชนี เพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีความหมายตามความต้องการของผู้ใช้ซึ่งได้กำหนดไว้แล้ว

จากความเห็นของนักวิชาการข้างต้นเห็นได้ว่า การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการจัดกระทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ ซึ่งกระทำได้โดยการประมวลผลด้วยมือ หรือด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ มีขั้นตอน

ตั้งแต่การวางแผน การจำแนกและสรุป การกำหนดตัวแปร การกำหนดวิธีกำกับงานตามขั้นตอน การสรุปข้อมูลและสารสนเทศ และการลำดับความสำคัญของข้อมูล

การเก็บรักษาข้อมูล จีรากรณ์ รักษาแก้ว (2539 : 64) ละม่อม ชัยโฮ (2536 : 45) อารมณ์ วงศ์บัณฑิต (2533 : 34 – 35) อารุง จันทวานิช และคณะ (2530 : 36 – 37) ได้กล่าวถึง การเก็บรักษาข้อมูล ดังนี้

จีรากรณ์ รักษาแก้ว (2539 : 64) ได้ให้คำจำกัดความการเก็บรักษาข้อมูลว่า เป็นการเก็บข้อมูลไว้ในสื่อเก็บข้อมูลบางชนิด เช่น กระดาษ ไมโครฟิล์มหรือจานแม่เหล็ก ซึ่งเป็นสื่อที่ใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น และสามารถจะนำกลับมาใช้ได้เมื่อต้องการ

ละม่อม ชัยโฮ (2536 : 45) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการเก็บรักษาข้อมูล 7 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ
2. การจัดระบบเพิ่มข้อมูลเพื่อสะดวกในการใช้และการจัดเก็บ
3. การจำแนกประเภทของข้อมูลสารสนเทศเป็นหมวดหมู่ของการใช้ สามารถเรียกใช้ได้อย่างรวดเร็ว และหาง่าย
4. การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศตามลักษณะงานบริหาร มีการแยกประเภทงานแต่ละงานเป็นสัดส่วน
5. การคัดเลือกข้อมูลที่ต้องการให้เป็นปัจจุบัน กำจัดข้อมูลที่มีใช้แล้ว
6. เครื่องมืออุปกรณ์และสถานที่ในการจัดเก็บข้อมูล ควรมีการจัดให้มีการเฉพาะหากมีห้องเพียงพอ เพื่อความเป็นระเบียบ
7. งบประมาณสนับสนุนในการเก็บข้อมูล โดยจัดหางบประมาณสำหรับงานการจัดเก็บข้อมูลโดยเฉพาะ

อารมณ์ วงศ์บัณฑิต (2533 : 34 – 35) ได้สรุปงานเกี่ยวกับการเก็บรักษาข้อมูลคือ

- 1) การคัดเลือกข้อมูลที่ต้องการ
- 2) การจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูล
- 3) การจัดระบบเพิ่มข้อมูล
- 4) การจัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

อารุง จันทวานิช และคณะ (2530 : 36 – 37) ได้กล่าวว่า การเก็บรักษาข้อมูล เป็นการจัดเก็บเพื่อการบริหาร โดยการเก็บไว้ในสื่อต่าง ๆ แล้วแต่ว่าจะเป็นระบบการจัดกระทำด้วยมือหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ เช่น บัตรเจาะรู แผ่นจานแม่เหล็ก เทปแม่เหล็ก เทป กระดาษ จานแม่เหล็ก เป็นต้น

จึงเห็นได้ว่า การเก็บรักษาข้อมูลเป็นการเก็บข้อมูลไว้ในสื่อเก็บข้อมูล เช่น กระดาษ

สื่อที่ใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ (เช่น งานแม่เหล็กหรือไมโครฟิล์ม) และสามารถที่จะนำกลับมาใช้ได้เมื่อต้องการ โดยมีการวางแผน การจำแนกประเภทข้อมูล การคัดเลือกข้อมูล อุปกรณ์และสถานที่ การจัดระบบแฟ้มข้อมูล เพื่อความสะดวกในการใช้โดยเฉพาะเพื่อการบริหาร

การนำเสนอข้อมูล วีระ สุภากิจ (2539 : 326) อธิปัทม์ คลี่สุนทร (2538 : 189) อารมณ วงศ์บัณฑิต (2533 : 34 - 35) อารุง จันทวานิช และคณะ (2530 : 38) ปรีชา พัทนุกุลนนท์ (2526 : 37) ได้กล่าวถึงการนำเสนอข้อมูล ดังนี้

วีระ สุภากิจ (2539 : 326) กล่าวว่า การนำเสนอข้อมูลเป็นการนำข้อมูลที่ไว้วิเคราะห์แล้วไปใช้ประกอบการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์การใช้แต่ละเรื่อง ในทางปฏิบัตินั้นการวิเคราะห์ข้อมูลกับการนำเสนอข้อมูลจะทำได้ด้วยกัน กล่าวคือเมื่อต้องการใช้ เช่น เพื่อการวางแผน ก็นำข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการใช้เพื่อการวางแผนมาวิเคราะห์ตามกระบวนการแล้วนำไปใช้

อธิปัทม์ คลี่สุนทร (2538 : 189) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการนำเสนอข้อมูล ได้แก่

1) การเสนอข้อมูลในรูปแบบบทความ 2) การเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง 3) การเสนอข้อมูลในรูปแบบแผนภูมิ ได้แก่ แผนภูมิแท่ง แผนภูมิเส้น แผนภูมิวงกลม และแผนภูมิรูปภาพ 4) การเสนอข้อมูลในรูปแบบกิ่งตาราง

อารมณ วงศ์บัณฑิต (2533 : 34 - 35) ได้กล่าวถึงการนำเสนอข้อมูล เป็นเรื่อง

1) วัตถุประสงค์ของการรายงานผลการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ 2) รูปแบบในการรายงานผลหรือการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ 3) การกำหนดผู้รับผิดชอบในการรายงานผลหรือการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ

อารุง จันทวานิช และคณะ (2530 : 38) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลว่า เป็นการเผยแพร่สารสนเทศให้กับผู้ใช้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในแบบเอกสาร รายงาน หรือการแสดงผลจอภาพโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ สิ่งสำคัญคือการกำหนดและออกแบบรายงานสารสนเทศที่สามารถเสนอความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งมีหลายวิธี คือ

1. วิธีการกรอง เป็นการเลือกหรือสกัดสารสนเทศที่จำเป็นต้องการตัดสินใจใน

การวางแผนและการบริหารระดับต่าง ๆ

2. วิธีรายงานตัวแปรสำคัญ เป็นการเสริมวิธีการกรอง การจัดทำรายงาน โดยกำหนดตัวแปรสำคัญสำหรับใช้วัด (ดัชนี)

3. **วิธีกำกับงาน** เป็นการลดจำนวนข้อมูลหรือสารสนเทศให้แก่ผู้บริหารโดยการเปรียบเทียบหรือวัดความแตกต่างของข้อมูลหรือสารสนเทศที่รวบรวมได้กับที่คาดหมาย เพื่อพิจารณาว่าสมควรจะจัดทำรายงานหรือไม่

ปรีชา พันนุกุลนนท์ (2527 : 37) กล่าวว่า การนำเสนอข้อมูล เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะอำนวยความสะดวกในการเรียกใช้ข้อมูลและการแก้ไขข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ข้อมูลอาจเก็บรักษาไว้ในสื่อต่าง ๆ เพื่อที่จะทำให้สามารถหาข้อมูลที่ต้องการได้รวดเร็วและสะดวก วิธีที่ใช้กันมาก ได้แก่ การจัดทำหมวดหมู่เรียงลำดับและใช้ดัชนีค้นหา

การนำเสนอข้อมูลจึงเป็นการนำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์แล้ว ไปใช้ประกอบการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์แต่ละเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการเผยแพร่ให้ผู้ใช้ได้ใช้ประโยชน์จากสารสนเทศนั้น ซึ่งสามารถนำเสนอได้ในรูปแบบบทความ ตาราง แผนภูมิ (แท่ง เส้น วงกลม และรูปภาพ) และกิ่งตาราง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ประภัสสร สมทรัพย์ (2527 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการใช้และการจัดการสารสนเทศทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จากการวิจัยพบว่า วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพฯ มี 3 ลักษณะ ลักษณะที่ใช้มากที่สุด คือแต่ละหน่วยงานเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศตามที่หน่วยงานนั้นเกี่ยวข้อง รองลงมา คือเมื่อต้องการใช้ข้อมูลและสารสนเทศเรื่องใด ผู้บริหารจะสั่งให้เจ้าหน้าที่ที่เหมาะสม จักรรวบรวมเป็นคราว ๆ และอีกลักษณะหนึ่ง คือมีหน่วยงานเฉพาะหน่วยหนึ่ง ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศทั้งหมด

ลักษณะของข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้ทุกปี มีความต่อเนื่องกันเป็นตัวเลขหรือข้อความที่อยู่ในแบบสอบถามหรือแบบสำรวจ ในรูปแบบของข้อมูลคิบบ ซึ่งผู้บริหารระบุว่ามีความเชื่อถือได้และเป็นปัจจุบัน

โรงเรียนขนาดใหญ่มีสัดส่วนของข้อมูลและสารสนเทศที่รวบรวมไว้ใช้ในโรงเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 11 รายการ จากทั้งหมด 175 รายการ เป็นด้านการเงิน 4 รายการ ด้านอาคารสถานที่ 3 รายการ และด้านอื่น ๆ 4 รายการ ผู้บริหาร มีความเชื่อถือในข้อมูลและสารสนเทศ ที่มีอยู่ในโรงเรียนของตนในระดับสูงมาก และเห็นความจำเป็นใน

การใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการบริหารงาน ทุกราชการ

ผู้บริหารของโรงเรียนขนาดใหญ่มีความต้องการในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศสูงกว่าผู้บริหารของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 27 รายการ จากทั้งหมด 75 รายการ เป็นด้านครุภัณฑ์ 11 รายการ ด้านการเรียนการสอน 10 รายการ และด้านอื่น ๆ 6 รายการ

ปัญหาในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้บริหารส่วนใหญ่กำลังประสบอยู่ คือการขาดเจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการ สารสนเทศที่มีอยู่ไม่เป็นปัจจุบันและขาดความต่อเนื่อง

ผู้บริหารส่วนใหญ่ต้องการให้เก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศทั้งหมดของโรงเรียนไว้ที่หน่วยงานเฉพาะหน่วยงานเดียว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน สะดวกในการใช้ และมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ โดยตรง

ลักษณะของข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้บริหารต้องการใช้ นอกจากจะต้องเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่ถูกต้องเป็นปัจจุบันแล้ว ยังต้องเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่ผ่านการรวบรวม วิเคราะห์ และประมวลผลแล้ว และต้องการให้นำเสนอในรูปแบบตารางรวม ร้อยละ กราฟ หรือแผนภูมิแบบต่าง ๆ

* ธนา จินดาวัฒนะ (2534 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า ในการจัดระบบสารสนเทศ ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าข้อมูลที่เก็บมากที่สุด คือข้อมูลครู อาจารย์ ข้อมูลที่จัดเก็บระดับปานกลาง คือข้อมูลประชากร ข้อมูลอาชีพท้องถิ่นและข้อมูลสิ่งแวดล้อมและชุมชน ส่วนผู้จัดระบบสารสนเทศเห็นว่าข้อมูลที่จัดเก็บระดับมาก คือข้อมูลครู อาจารย์ ข้อมูลนักเรียน และข้อมูลการเรียนการสอน ข้อมูลที่จัดเก็บระดับน้อย คือข้อมูลประชากร

สารสนเทศมีความถูกต้อง ตรงตามความต้องการ ทันต่อเหตุการณ์ และเพียงพอต่อการใช้ระดับมาก ค่าสถิติที่ใช้มากในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าร้อยละและค่าความถี่มีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการจัดระบบสารสนเทศน้อย ส่วนการประเมินผลและการปรับปรุงพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศนั้น ปฏิบัติในระดับกลาง สำหรับในเรื่องการตัดสินใจในการวางแผนและการบริหาร ผู้บริหารโรงเรียนใช้ข้อมูลและสารสนเทศมากกว่าการใช้ประสบการณ์และสามัญสำนึก

ปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศ พบว่า ที่เป็นปัญหาระดับมาก คือการขาดบุคลากร การขาดเครื่องคอมพิวเตอร์ ส่วนการไม่มีห้องปฏิบัติงานเป็นสัดส่วน ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าเป็นปัญหาระดับปานกลาง แต่ผู้จัดระบบสารสนเทศเห็นว่าเป็นปัญหาระดับมาก

ความต้องการในด้านการจัดระบบสารสนเทศ พบว่า สิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องการมาก

ที่สุดและผู้จัดระบบสารสนเทศต้องการมาก คือเครื่องคอมพิวเตอร์ และการมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ในการให้ความรู้และการฝึกอบรม ความต้องการของผู้บริหารและผู้จัดระบบสารสนเทศที่เหมือนกัน คือการเพิ่มบุคลากรในการจัดระบบสารสนเทศให้เพียงพอ

แนวทางในการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนที่น่าเสนอประกอบด้วยองค์ประกอบ สำคัญ คือการเตรียมการในการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียน กระบวนการในการจัดระบบ สารสนเทศ และการประเมินผลการจัดระบบสารสนเทศ

ละม่อม ชัยโย (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ พบว่า

1. ศึกษาธิการอำเภอที่อยู่ในพื้นที่ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดระบบสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความคิดเห็นต่อ ปัญหาในด้านการจัดกระทำข้อมูลและด้านการนำข้อมูลไปใช้ในระดั้มาก และมีความคิดเห็นต่อ ปัญหาในด้านการเก็บข้อมูล ด้านการตรวจสอบข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูล และด้านการวิเคราะห์ ข้อมูลในระดับปานกลาง

2. ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรีและมีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดระบบสารสนเทศโดยรวมทั้ง 6 ด้านในระดับปานกลาง ศึกษาธิการ อำเภอ ที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อปัญหาในด้านการจัดกระทำข้อมูล และด้านการนำข้อมูลไปใช้ในระดั้มาก ส่วนศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีความ คิดเห็นต่อปัญหาในด้านการจัดกระทำข้อมูลในระดับมาก และมีความคิดเห็นต่อปัญหาในด้านการเก็บ รวบรวมข้อมูล ด้านการตรวจสอบข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล และด้าน การนำข้อมูลไปใช้ในระดั้มาก

3. ศึกษาธิการอำเภอทั้งที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความ คิดเห็นต่อปัญหาการจัดระบบสารสนเทศโดยรวมทั้ง 6 ด้าน ในระดั้มาก แต่มีความคิดเห็นต่อ ปัญหาในด้านการจัดกระทำข้อมูลและด้านการนำข้อมูลไปใช้ในระดั้มาก

ณรงค์ ไทรัตน์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการใช้ระบบ ข้อมูลและสารสนเทศของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดใช้ระบบข้อมูลและสารสนเทศยังไม่เป็นระบบ เท่าที่ควร โดยเฉพาะการเก็บรวบรวมข้อมูล มีหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มากกว่าร้อยละ 50 ที่ไม่มีการวิเคราะห์งาน ไม่มีการสำรวจความต้องการจากผู้ให้ข้อมูลและ สารสนเทศ ไม่มีการตรวจสอบความเป็นมาตรฐานของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จึงทำให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวมไว้ไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูลล่าช้าและการไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการใช้ข้อมูล ระบบการจัดเก็บและระบบการค้นหาข้อมูลและสารสนเทศไม่สะดวกต่อการใช้

พงคะพรรณ ตะกมลทอง (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนการศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดระบบสารสนเทศนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ และให้บริการสารสนเทศในระดับมาก และสนับสนุนการจัดระบบสารสนเทศในระดับปานกลาง

2. การจัดระบบสารสนเทศ มีปัญหาในระดับปานกลาง ทุก ๆ ด้าน คือการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบ วิเคราะห์และการประมวลผลข้อมูล และการสนับสนุนและการบริการสารสนเทศ

3. ผู้เกี่ยวข้องในการจัดระบบสารสนเทศ มีความต้องการบุคลากรตามกรอบอัตราค่าจ้างที่กำหนดให้มากที่สุด ความต้องการรองลงไปตามลำดับ คือได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม ได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุและครุภัณฑ์ บุคลากรที่ปฏิบัติงานได้รับการฝึกอบรมในด้านความรู้และเทคนิควิธีการจัดระบบสารสนเทศที่ทันสมัย และการให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญ ช่วยกำกับติดตามและนิเทศงาน

4. องค์ประกอบที่ควรใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศ คือ

4.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ให้ครอบคลุม เพื่อประโยชน์ในด้านการวางแผนการบริหารและการประชาสัมพันธ์

4.2 การจัดองค์กร จัดให้มีผู้รับผิดชอบงานการจัดระบบสารสนเทศไว้อย่างชัดเจนในระดับอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน ระดับจังหวัดให้มีคณะกรรมการบริหารระบบสารสนเทศระดับจังหวัดและจัดให้มีศูนย์พัฒนาข้อมูลสารสนเทศในระดับเขตการศึกษา

4.3 กระบวนการในการจัดระบบสารสนเทศ ประกอบด้วยขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล การกำหนดแหล่งข้อมูล การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำเป็นระบบสารสนเทศ การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ และการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ

4.4 การสนับสนุนการจัดระบบสารสนเทศ ควรให้การสนับสนุนในเรื่อง บุคลากร งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

4.5 การนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ ควรนำสารสนเทศที่ได้จัดทำไว้แล้วไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4.6 การประเมินผลการจัดระบบสารสนเทศ จัดให้มีการประเมินผลการจัดระบบสารสนเทศในด้านปริมาณ เวลา คุณภาพ และการนำไปใช้ประโยชน์

† ประยูร วีรภัทรางกูร (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 11 พบว่า

1. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ได้จัดระบบสารสนเทศโดยการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเป็นการเฉพาะ และมีการพัฒนาความรู้แก่บุคคลเหล่านี้ ด้วยวิธีจัดหาเอกสารให้ศึกษา มีห้องสารสนเทศเป็นสัดส่วน คิดเป็นร้อยละ 38 และมีเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์คิดเป็นร้อยละ 29

2. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีบทบาทในด้านควบคุม กำกับ ชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนด้านบุคลากร สถานที่ และนำสารสนเทศไปใช้ในด้านวางแผน การจัดตั้ง จัดสรรงบประมาณในระดับมาก ข้อมูลที่ใช้มากที่สุด คือข้อมูลนักเรียน ข้อมูลครู ข้อมูลโรงเรียน ส่วนข้อมูลด้านสภาพภูมิศาสตร์ใช้น้อยที่สุด

3. ปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศ คือขาดแคลนบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดระบบสารสนเทศโดยตรง วัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ ขาดแคลนงบประมาณ ขาดการประเมินผล ไม่มีการปรับปรุงพัฒนาระบบสารสนเทศอย่างจริงจัง

4. ในการจัดระบบสารสนเทศนั้น สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ต้องการให้มีการกำหนดหน่วยงานและเจ้าหน้าที่สารสนเทศในสำนักงาน มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความเข้าใจงานในหน้าที่ และการสนับสนุนจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

5. แนวทางการจัดระบบสารสนเทศ ควรจัดเป็นศูนย์สารสนเทศ (Information Center) ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยให้มีห้องปฏิบัติงานเป็นสัดส่วน มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ โดยตรงภายใต้การควบคุมกำกับของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ให้ทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูล นำข้อมูลมาประมวล และจัดเก็บในรูปแบบสารสนเทศพร้อมนำไปใช้และเผยแพร่ต่อไป

วิจิตร อุ้นสาถล (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาระบบสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 พบว่า

1. ในการจัดระบบสารสนเทศ มีคณะกรรมการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศ มีการจัดสรรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ให้ และมีความเพียงพอ มีห้องปฏิบัติงานในการจัดระบบสารสนเทศ ผู้ทำหน้าที่จัดระบบสารสนเทศมีความรู้ความสามารถ ด้านคอมพิวเตอร์ ด้านสถิติ และคุณลักษณะในการจัดระบบสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ในด้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสำรวจของโรงเรียน โดยขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องเก็บรวบรวมข้อมูลให้ ด้านการประมวลผลข้อมูลใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องคิดเลขค่าสถิติที่ใช้ คือค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ด้านการเก็บรักษาข้อมูลและสารสนเทศใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศมีลักษณะเป็นเอกสารในรูปของความเรียง และตารางเลข ด้านการให้บริการข้อมูลและสารสนเทศมีลักษณะให้อิมเอกสาร ข้อมูลและสารสนเทศมีคุณสมบัติด้านความถูกต้อง ตรงตามความต้องการ ทันเหตุการณ์ ความเพียงพอ และความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารโรงเรียนนำข้อมูลและ สารสนเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในระดับมาก

2. ปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศอยู่ในระดับน้อย ส่วนผู้จัดระบบสารสนเทศเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก รายการที่เห็นว่าเป็นปัญหามาก คือความรับผิดชอบเกี่ยวกับภาระงานอื่นของผู้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศ

3. ความต้องการในการจัดระบบสารสนเทศ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและผู้จัดระบบสารสนเทศมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับความต้องการในการจัดระบบสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ทุกรายการ รายการที่มีความต้องการมาก คือให้มีการจัดฝึกอบรมบุคลากรที่รับผิดชอบการจัดระบบสารสนเทศให้มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่

เยาวภา รัตนบัลลังค์ (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำเสนอการจัดระบบสารสนเทศที่ใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า ในจำนวนรายการข้อมูลสารสนเทศด้านปัจจัยนำเข้า ด้านการจัดการศึกษา และด้านผลผลิตรวม 134 รายการ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีความต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศในระดับมากที่สุด 19 รายการ ได้แก่เอกสารหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนทั้งหมด สื่อการเรียนการสอนแยกตามกลุ่มประสบการณ์ การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน การทำแผนการสอนของครู การวัดผลและประเมินผล จุดประสงค์ที่เป็นปัญหาในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน วิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่เป็นนวัตกรรม การสอนซ่อมเสริม การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โครงการงานวิชาการ ร้อยละของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่ สปช.กำหนดไว้ ร้อยละของนักเรียนที่มีเจตคติและคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานที่ สปช.กำหนด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (แยกตามระดับชั้น แยกตามกลุ่มประสบการณ์ แยกตามโรงเรียน) ร้อยละของนักเรียนที่มีสมรรถภาพทางทักษะปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่ สปช. กำหนดไว้และสาเหตุที่นักเรียนซ้ำชั้น รายการที่เหลืองต้องการในระดับมาก 91 รายการ และระดับปานกลาง 24 รายการ

การนำเสนอการจัดระบบสารสนเทศตามแนวคิดการวิเคราะห์เชิงระบบ ของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีรายการข้อมูลสารสนเทศที่จะนำไปไว้ในระบบสารสนเทศจำนวน 110 รายการ จำแนกเป็นด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 68 รายการ ด้านการจัดการศึกษา จำนวน 28 รายการ และด้านผลผลิต จำนวน 14 รายการ

งานวิจัยต่างประเทศ

เบอร์แมน (Berman. 1985 : 129 - A) ได้ศึกษาบทบาทของการพัฒนาทรัพยากรบุคคลระดับบริหารเพื่อให้ได้มาซึ่งทักษะที่เกี่ยวกับความสามารถทางการปฏิบัติงานคอมพิวเตอร์ในสภาพแวดล้อมของงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินทักษะด้านการจัดการที่จำเป็นของผู้บริหาร ตลอดจนการทำหน้าที่ในสภาพแวดล้อมของงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและเพื่อวิเคราะห์ขีดความสามารถในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในฐานะที่เป็นสิ่งเอื้อต่อการได้มาซึ่งทักษะเหล่านี้

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูง 21 แห่ง พบว่า ผู้บริหารระดับสูงมีความรู้ความเข้าใจค่อนข้างต่ำเกี่ยวกับขีดความสามารถในการปฏิบัติการและการทำงานของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการรับรู้ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาสำคัญ คือไม่มีการประเมินย้อนกลับถึงการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารแสดงความกลัวเทคโนโลยี และวัยของผู้บริหารก็มีความสัมพันธ์ต่อความกลัวดังกล่าว ผู้บริหารส่วนใหญ่มีคอมพิวเตอร์ส่วนตัวไม่เข้าใจถึงขีดความสามารถและการใช้คอมพิวเตอร์ให้เกิดประโยชน์ จากคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคล แสดงให้เห็นว่าความสามารถทางการปฏิบัติงานด้านคอมพิวเตอร์ของผู้บริหารระดับสูงนั้นมีค่าเท่ากับ ความเข้าใจเกี่ยวกับขีดความสามารถในการปฏิบัติและการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลที่ได้จากการวิจัยทำให้เกิดข้อเสนอแนะว่าองค์กรควรคำนึงถึงทักษะเกี่ยวกับความสามารถทางการปฏิบัติงานด้านคอมพิวเตอร์ว่า เป็นเครื่องมือด้านการจัดการและการพัฒนาบุคคลมีบทบาทต่อการได้มาซึ่งทักษะเหล่านี้ ในการสมมติบทบาทที่จะเอื้ออำนวยดังกล่าว ผู้ทำหน้าที่ด้านการพัฒนาบุคคลควร 1) มีสมรรถภาพในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ทำงานกับผู้บริหารระดับสูงเพื่อช่วยให้ขจัดความกลัวในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ทำงานเพื่อเอื้ออำนวยการสื่อสารระหว่างผู้บริหารระดับสูงและบุคลากรฝ่ายระบบจัดการสารสนเทศ

เฟลปส์ (Felps. 1988 : 671 - A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการใช้คอมพิวเตอร์ในระดับอุดมศึกษา ในปี ค.ศ. 2000 โดยทำการศึกษาแนวความคิดของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีในส่วนของคอมพิวเตอร์ รวมถึงกลุ่มผู้บริหารสถาบันและคณะอาจารย์และนักศึกษาบางกลุ่ม จากการสำรวจ

ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า คอมพิวเตอร์จะมีบทบาทอย่างมากในอนาคตซึ่งคาดว่าสามารถที่จะเห็นศักยภาพของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้อย่างเต็มที่ภายในปี ค.ศ. 2000 ซึ่งนั่นก็หมายความว่า คอมพิวเตอร์จะกลายมาเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะถูกนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาจากผลของการวิจัยนี้เอง เฟลปส์ ได้เสนอแนวความคิดทางด้านการตอบสนองความก้าวหน้าและบทบาทสำคัญของคอมพิวเตอร์โดยการที่กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องคือคณาจารย์และผู้บริหารต้องเตรียมพร้อมในเรื่องความรู้พื้นฐานของการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์สำหรับปี ค.ศ. 2000 ที่กำลังจะมาถึง

แลงคาสเตอร์ (Lancaster. 1989 : 262 - A) ได้ทำการวิจัยในเรื่องการนำระบบไมโครคอมพิวเตอร์มาใช้กับระบบการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาท้องถิ่นแห่งหนึ่ง โดยรวมถึงทั้งการเรียนการสอนและการบริหารสถาบันการศึกษา จากการวิจัยโดยการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลและการศึกษาจากเอกสารข้อมูลด้านต่าง ๆ พบว่า การนำเทคโนโลยีใหม่ทางคอมพิวเตอร์มาใช้กับงานดังกล่าวมีผลต่อการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงทางด้านการเงินซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสิ่งที่ควรเตรียมพร้อมก็คือบุคลากรไม่ว่ากลุ่มอาจารย์หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในเรื่องของความรู้ทางคอมพิวเตอร์ เพื่อรองรับความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และอุปกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิทเซอร์ (Witcher. 1993 : 294) ได้ศึกษากรณีตัวอย่างการจัดการระบบข้อมูลของระบบโรงเรียนกับนโยบายที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาว่าผู้จัดการของหน่วยงานมีการใช้ประโยชน์จากการจัดการระบบข้อมูลอย่างไร ต่อการตัดสินใจของตน ผู้วิจัยทำการศึกษาในโรงเรียนเมืองแฮติแฟกซ์ เมืองบอสตันใต้ (South Boston City/Halifax County Public School) ซึ่งตั้งอยู่ในเขตชนบทแห่งหนึ่งในรัฐเวอร์จิเนีย กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยมี 35 คน ซึ่งรวมทั้งผู้บริหารของโรงเรียน คณะครูอาจารย์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทั่วไป วิธีการวิจัยมีหลายรูปแบบ เช่น การเก็บข้อมูล การนำข้อมูลมาตรวจสอบ การจัดการข้อมูล และการรายงานข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากกลุ่มบุคคลระดับบริหารของโรงเรียนนี้

การศึกษาวิจัยของวิทเซอร์ ครั้งนี้ ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทสำคัญของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร การตัดสินใจของกลุ่มบุคคลระดับผู้บริหาร การยอมรับในรูปแบบของการรายงาน ข้อมูลข่าวสารไปยังหน่วยงานในภูมิภาคต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่น ระดับอำเภอหรือระดับจังหวัดก็ตาม นอกจากนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเห็นถึงความสำคัญของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารที่จะมีบทบาทอย่างยิ่งในอนาคต ผลการวิจัยยังพบอีกว่านักบริหารส่วนใหญ่ยังติดอยู่กับการจัดการระบบข้อมูลโดยปราศจากเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือยังทำด้วยมือตนเอง โดยข้อมูลถูกจัดเก็บลงบนเอกสารกระดาษธรรมดาแล้วจัดไว้

เป็นแฟ้มข้อมูลต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อมูลบางประเภทถูกจัดเก็บด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์เมนเฟรม
ด้วย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. สำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่มีขนาดแตกต่างกันมีระดับคุณภาพระบบสารสนเทศ
เพื่อการบริหาร โดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน
2. สำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่มีศึกษาธิการอำเภอที่มีบทบาทการดำเนินงานระบบ
สารสนเทศเพื่อการบริหารต่างกัน มีระดับคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร โดยรวม และ
รายด้านแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้เสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการศึกษาค้นคว้าและวิจัยในครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือศึกษานิเทศก์อำเภอ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 9 ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น อุครธานี หนองบัวลำภู เลย หนองคาย และสกลนคร จำนวน 100 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้ประชากรศึกษานิเทศก์อำเภอในเขตการศึกษา 9 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในปี การศึกษา 2541 เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามศึกษานิเทศก์อำเภอ โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศ และการพัฒนาระบบสารสนเทศ ของ ฌรงค์ ไทรัตน์ (2537) พงกะพรหม ตะกมทอง (2537) ละม่อม ชัยโย (2536) อารมย์ วงศ์บัณฑิต (2533) เทียง จารุมณี (2530) ทองเพชร จุมปา (2530) และ สุรชาติ สินทรัพย์ (2527)
2. ศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของสำนักงานศึกษาริการอำเภอและผู้ตอบแบบสอบถาม
4. สร้างแบบสอบถามการเสดงบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษาริการอำเภอ ใน 3 ด้าน คือการศึกษาความเป็นไปได้ การพัฒนาระบบ และการประเมินผลระบบ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ
5. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาริการอำเภอ 5 ด้าน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
6. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจแก้ไข
7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบสารสนเทศในสำนักงานศึกษาริการอำเภอ สำนักงานศึกษาริการจังหวัด สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาริการ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
8. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับศึกษาริการอำเภอ ในจังหวัดนครพนม มุกดาหาร และกาฬสินธุ์ จำนวน 31 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่างแล้ว หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.99
9. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงการพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เป็นเครื่องมือการศึกษาค้นคว้า

ตัวอย่างแบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษาริการอำเภอและ

คุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาริการอำเภอ เขตการศึกษา 9

คำชี้แจง 1. แบบสอบถาม มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามสภาพทั่วไปของสำนักงานศึกษาริการอำเภอและผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษาริการอำเภอ

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามระดับคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของ
สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

2. การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่าน โปรดตอบแบบสอบถาม
ตามความเป็นจริงและอิสระ ผู้วิจัยจะรักษามรรยาทของนักวิจัยอย่างดีที่สุด

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามสภาพทั่วไปของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอและผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ○ ที่ตรงกับความเป็นจริง หรือเติมข้อความ
ในช่องว่าง

1. ขนาดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่ปฏิบัติงาน (ตามเกณฑ์การแบ่ง
ขนาดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อการประเมินการบริหารของสำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งออกเป็น

ขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก

2. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....สาขา/วิชาเอก.....

3. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอ.....ปี.....เดือน (นับถึงวันกรอก
ข้อมูล ถ้าเกิน 15 วัน ให้นับเป็น 1 เดือน

4. อายุราชการ.....ปี.....เดือน.....เดือน (นับถึงวันกรอกข้อมูล ถ้าเกิน 15 วัน
ให้นับเป็น 1 เดือน)

5. ท่านคิดว่าท่านมีความรู้เกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารมากน้อยเพียงใด

() มาก () ค่อนข้างมาก () ปานกลาง () ค่อนข้างน้อย () น้อย

6. ท่านคิดว่าท่านมีความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือใน

การปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด

() มาก () ค่อนข้างมาก () ปานกลาง () ค่อนข้างน้อย () น้อย

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษาธิการ
อำเภอ

คำชี้แจง การตอบแต่ละข้อมี 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการตอบว่ามีบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารหรือไม่
ถ้ามีบทบาทการดำเนินงานกิจกรรมในข้อนั้น ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง มีบทบาท
(และโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ระดับบทบาท ด้วย)

ถ้าไม่มีบทบาทการดำเนินงานกิจกรรมดังกล่าว ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง
ไม่มีบทบาท (และ ไม่ต้องทำเครื่องหมายใด ๆ ในช่องระดับบทบาท)

ส่วนที่ 2 เป็นระดับบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารอยู่ในระดับใด โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่องนี้เมื่อมีบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารนั้นเท่านั้น กำหนดระดับบทบาท ดังนี้

- 3 หมายถึง มีบทบาทในระดับ มาก
- 2 หมายถึง มีบทบาทในระดับ ปานกลาง
- 1 หมายถึง มีบทบาทในระดับ น้อย

บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ	บทบาท		ระดับบทบาท		
	มี	ไม่มี	3	2	1
ด้านการศึกษาความเป็นไปได้					
1. การจัดบุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ปัญหา					
2. การจัดให้ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ					
ด้านการพัฒนาระบบ					
1. การแบ่งสายงานการบริหารและหน้าที่รับผิดชอบการพัฒนาระบบสารสนเทศ					
2. การจัดบุคลากรที่มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับเทคนิคการออกแบบระบบ					
ด้านการประเมินผลระบบ					
1. การประเมินผลระบบที่พัฒนาขึ้นมาในการใช้งาน					
2. การประเมินประสิทธิภาพของระบบในด้านค่าใช้จ่าย					

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามระดับคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

คำชี้แจง โปรดประเมินระดับคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอของท่าน ในแต่ละข้อต่อไปนี้ว่าอยู่ในระดับใด แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่องหลังข้อนั้น ๆ ดังนี้

5 หมายถึง	มีคุณภาพในระดับ	ดีมาก
4 หมายถึง	มีคุณภาพในระดับ	ดี
3 หมายถึง	มีคุณภาพในระดับ	ปานกลาง
2 หมายถึง	มีคุณภาพในระดับ	พอใช้
1 หมายถึง	มีคุณภาพในระดับ	ต้องปรับปรุง

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงาน ศึกษาธิการอำเภอ	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล					
1. การวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูล					
2. การสำรวจข้อมูลและสารสนเทศจากแหล่งข้อมูล					
ด้านการตรวจสอบข้อมูล					
1. การวางแผนในการตรวจสอบข้อมูล					
2. วิธีการตรวจสอบข้อมูล					
ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล					
1. การวางแผนในการจัดกระทำข้อมูล					
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูล					
ด้านการเก็บรักษาข้อมูล					
1. การวางแผนในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ					
2. การจัดระบบแฟ้มข้อมูล					
ด้านการนำเสนอข้อมูล					
1. การวางแผนนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์					
2. การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ					

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดังนี้

1. ขอนหนังสือนำส่งจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงศึกษาธิการจังหวัด เพื่อขอความร่วมมือในการทำหนังสือนำส่งเพื่อขอความร่วมมือจากศึกษาธิการอำเภอ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 9 คือ จังหวัดขอนแก่น อุรธานี หนองคาย เลย หนองบัวลำภู และสกลนคร จำนวน 100 คน
2. เมื่อได้หนังสือนำส่งจากศึกษาธิการจังหวัด ได้ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามพร้อมแบบหนังสือนำส่งจากศึกษาธิการจังหวัด และซองจดหมายส่งแบบสอบถามคืน ไปยังกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์
3. เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ให้จัดส่งกลับมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์ โดยได้กลับคืนมาจำนวน 84 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.00

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และให้รหัสตัวแปร ตอนที่ 1
2. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 2 ตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้
 - ถ้าขีด ✓ ในช่อง 3 ให้ระดับคะแนนเป็น 3
 - ถ้าขีด ✓ ในช่อง 2 ให้ระดับคะแนนเป็น 2
 - ถ้าขีด ✓ ในช่อง 1 ให้ระดับคะแนนเป็น 1
 ตอนที่ 3
 - ถ้าขีด ✓ ในช่อง 5 ให้ระดับคะแนนเป็น 5
 - ถ้าขีด ✓ ในช่อง 4 ให้ระดับคะแนนเป็น 4
 - ถ้าขีด ✓ ในช่อง 3 ให้ระดับคะแนนเป็น 3
 - ถ้าขีด ✓ ในช่อง 2 ให้ระดับคะแนนเป็น 2
 - ถ้าขีด ✓ ในช่อง 1 ให้ระดับคะแนนเป็น 1
3. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติเพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลผลตามเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100) ดังนี้

3.1 ตอนที่ 2

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.00 หมายถึง มีบทบาทระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีบทบาทระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีบทบาทระดับ น้อย

3.2 ตอนที่ 3

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพระดับ ดีมาก

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับ ดี

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับ พอใช้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับ ต้องปรับปรุง

4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปรขนาดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และการมีบทบาทของศึกษาธิการอำเภอ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC+ และหาค่าสถิติ ดังนี้

1. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach)
2. สถิติพื้นฐาน
 - 2.1 ร้อยละ (Percentage)
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
 - 2.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่า ที (t - test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 เพื่อให้การนำเสนอเป็นไปตามขั้นตอนจึงได้กำหนดหัวข้อไว้ดังนี้ คือ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกและให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์และการแปลความหมายข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ ดังต่อไปนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาค่า t – distribution
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาความเป็นไปได้ ด้านการพัฒนาระบบ และด้านการประเมินผลระบบ โดยใช้ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวม ราชดำเนิน และรายข้อ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์คุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงาน
ศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 ใน 5 ด้าน ได้แก่ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบ
ข้อมูล ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการเก็บรักษาข้อมูล และด้านการนำเสนอข้อมูล โดยใช้
ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวม รายด้าน และรายข้อ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงาน
ศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามขนาดของสำนักงาน
ศึกษาธิการอำเภอ และบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศของศึกษาธิการอำเภอ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของ
ศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาความเป็นไปได้
ด้านการพัฒนาระบบ และด้านการประเมินผลระบบ โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความ
เบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวม รายด้าน และรายข้อ ดังรายละเอียดในตาราง 1 - 4

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอ
ที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษานิเทศก์
อำเภอ เขตการศึกษา 9 โดยรวม และรายด้าน

บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ	ศึกษานิเทศก์อำเภอ		
	N = 84		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านการศึกษาความเป็นไปได้	1.83	.67	ปานกลาง
ด้านการพัฒนาระบบ	1.81	.74	ปานกลาง
ด้านการประเมินผลระบบ	1.60	.81	ปานกลาง
รวม	1.75	.70	ปานกลาง

จากตาราง 1 แสดงว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อ
การบริหารงานของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน
พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน เรียงลำดับจากด้านการศึกษาความเป็นไปได้
ด้านการพัฒนาระบบ และด้านการประเมินผลระบบ

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอ
ที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษานิเทศก์
อำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านการศึกษาความเป็นไปได้ โดยรวม และรายข้อ

บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ	ศึกษานิเทศก์อำเภอ		
	N = 84		
ด้านการศึกษาความเป็นไปได้	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การจับบุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ปัญหา	1.99	.96	ปานกลาง
2. การวางแผนกำหนดเป้าหมายในการวิเคราะห์ความต้องการสารสนเทศของผู้บริหารทุกระดับ	1.65	1.09	ปานกลาง
3. การศึกษา วิเคราะห์ความเหมาะสมของระบบสารสนเทศกับสภาพสำนักงานฯ ก่อนดำเนินการ	2.07	.97	ปานกลาง
4. การประมาณการระยะเวลาในการจัดทำระบบสารสนเทศ	1.96	.87	ปานกลาง
5. การสำรวจว่าเครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยีที่สำนักงานฯ มีอยู่สามารถใช้กับระบบสารสนเทศได้หรือไม่เพียงใด	2.45	.72	ปานกลาง
6. การเลือกวิธีวิเคราะห์ความต้องการสารสนเทศตามความเหมาะสมของสถานการณ์	2.05	.93	ปานกลาง
7. การสำรวจว่าสำนักงานฯ สามารถสนับสนุนด้านงบประมาณได้เพียงพอจะทำให้ดำเนินงานไปได้หรือไม่	2.17	.94	ปานกลาง
8. การวิเคราะห์ความต้องการสารสนเทศจากกิจกรรมของสำนักงานฯ ที่ใช้สารสนเทศ	2.10	.98	ปานกลาง
9. การสำรวจผู้ใช้ระบบสารสนเทศ	1.77	1.03	ปานกลาง
10. การสำรวจความต้องการการยอมรับโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ	1.83	1.02	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ	ศึกษาริการอำเภอ		
	N = 84		
ด้านการศึกษาความเป็นไปได้	\bar{X}	S.D.	แปลผล
11. การตรวจสอบคุณภาพ ของบุคลากรในสำนักงานศึกษาริการอำเภอ	2.06	.96	ปานกลาง
12. การระบุจำนวนผู้ที่ต้องการใช้สารสนเทศ	1.52	1.56	ปานกลาง
13. การสำรวจปัญหาระบบสารสนเทศจากผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป	1.31	1.23	น้อย
14. การมอบหมายงานให้บุคลากรรับผิดชอบสำรวจสภาพปัญหาของสำนักงานฯ	2.10	1.01	ปานกลาง
15. การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้องศึกษาความเป็นไปได้ของระบบสารสนเทศ	1.87	1.10	ปานกลาง
16. การศึกษาโครงสร้างและขอบเขตงานบริหารระบบสารสนเทศ	1.82	1.04	ปานกลาง
17. การวิเคราะห์ ศึกษาหาความต้องการสารสนเทศที่เหมาะสมกับสถานการณ์	1.83	1.03	ปานกลาง
18. การจัดทำร่างระบบสารสนเทศเสนอเพื่อแก้ไขปัญหามีวัตถุประสงค์ชัดเจน	1.60	1.13	ปานกลาง
19. การประเมินความคุ้มค่ากับการลงทุนที่ได้จากระบบสารสนเทศ	1.39	1.14	น้อย
20. การจัดทำรายงานการวิเคราะห์เบื้องต้นเสนอสำนักงานฯ พิจารณา	1.13	1.23	น้อย
รวม	1.83	.67	ปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงว่า ศึกษาริการอำเภอ มีความเห็นต่อการมีบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาริการอำเภอ ด้านการศึกษาความเป็นไปได้

โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การสำรวจปัญหาระบบสารสนเทศจากผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป การประเมินความคุ้มค่ากับการลงทุนที่ได้จากระบบสารสนเทศ การทำรายงานผลการวิเคราะห์เบื้องต้นเสนอสำนักงานฯพิจารณา มีบทบาทอยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของศึกษานิการอำเภอ ที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษานิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านการพัฒนาระบบ โดยรวม และรายข้อ

บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ	ศึกษานิการอำเภอ		
	N = 84		
ด้านการพัฒนาระบบ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การออกแบบระบบ นำผลการศึกษาวิเคราะห์ ในด้านการศึกษาความเป็นไปได้ มาใช้เป็นข้อมูล	1.86	1.05	ปานกลาง
2. การวางแผนในการออกแบบสารสนเทศของสำนักงานฯ	1.93	.98	ปานกลาง
3. การจัดทำโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ สนง.ฯ	2.15	.99	ปานกลาง
4. การออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล	1.38	1.18	น้อย
5. การออกแบบเพิ่มข้อมูล	1.95	1.04	ปานกลาง
6. การออกแบบวิธีประมวลผล	2.19	1.01	ปานกลาง
7. การวางแผนปฏิบัติงานในการนำระบบมาใช้	1.99	1.08	ปานกลาง
8. การแบ่งสายงานการบริหารและหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน	1.76	1.10	ปานกลาง
9. การเลือกและจัดบุคลากรเข้าทำงานระบบสารสนเทศ ของสำนักงานฯ	2.00	1.05	ปานกลาง
10. จัดบุคลากรที่มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับเทคนิค การออกแบบ	2.14	1.02	ปานกลาง
11. การทบทวนดูความเหมาะสมของระบบที่ได้ออกแบบไว้ ก่อนนำไปใช้	1.86	1.08	ปานกลาง
12. การทำความเข้าใจแก่ผู้ใช้ระบบสารสนเทศเกี่ยวกับขีด ความสามารถและข้อจำกัดของระบบสารสนเทศ ของสำนักงานฯ	1.70	1.11	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ	ศึกษาริการอำเภอ		
	N = 84		
ด้านการพัฒนาระบบ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
13. การจัดเตรียมสำนักงานฯ อุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวกก่อนนำระบบมาใช้	1.76	1.06	ปานกลาง
14. การกำหนดหน้าที่ของระบบสารสนเทศว่าจะสนับสนุนใครบ้าง	2.10	.98	ปานกลาง
15. การจัดทำคู่มือปฏิบัติงานระบบสารสนเทศของผู้ใช้ระบบดังกล่าว	1.64	1.14	ปานกลาง
16. การเสนอแผนการพัฒนาระบบต่อคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติหรือความเห็นชอบ	1.33	1.07	น้อย
17. การกำหนดวิธีตรวจสอบและควบคุมการทำงานของระบบ	1.39	1.11	น้อย
18. การกำหนดจำนวนและคุณสมบัติของผู้ทำงานระบบสารสนเทศ	1.50	1.11	น้อย
19. การจัดระบบงานและความสัมพันธ์เชื่อมโยงของส่วนงานย่อยที่เกี่ยวข้อง	1.67	1.23	ปานกลาง
20. การออกแบบระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสำนักงานฯ	1.96	1.01	ปานกลาง
รวม	1.81	.74	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่า ศึกษาริการอำเภอ มีความเห็นต่อการมีบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาริการอำเภอ ด้านการพัฒนาระบบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล การเสนอแผนงานการพัฒนาระบบต่อคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติหรือความเห็นชอบ การกำหนดวิธีตรวจสอบและควบคุมการทำงานของระบบ และการกำหนดจำนวนและคุณสมบัติของผู้ทำงานระบบสารสนเทศ มีบทบาทอยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอ
ที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษานิเทศก์
อำเภอ เขตการศึกษา 9 ด้านการประเมินผลระบบ โดยรวม และรายข้อ

บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ	ศึกษานิเทศก์อำเภอ		
	N = 84		
ด้านการประเมินผลระบบ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การนำระบบที่ออกแบบไว้มาใช้เสร็จตามกำหนดเวลา	1.83	.93	ปานกลาง
2. การนำระบบที่ออกแบบไว้มาใช้เต็มระบบทันที	1.45	1.00	น้อย
3. การศึกษาหาความรู้และทักษะเกี่ยวกับเทคนิค ด้านการประเมินผลระบบสารสนเทศ	1.87	1.02	ปานกลาง
4. การประเมินผลการนำระบบมาใช้ว่ามีผลกระทบต่อ ประสิทธิภาพการบริหาร	1.64	1.07	ปานกลาง
5. การประเมินสารสนเทศที่ผลิตได้จากระบบสนอง วัตถุประสงค์ของสำนักงานฯ	1.60	1.08	ปานกลาง
6. การประเมินผลประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การทำงานของระบบสารสนเทศ	1.69	1.04	ปานกลาง
7. นำข้อมูลป้อนกลับที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง การทำงานของระบบสารสนเทศ	1.85	1.01	ปานกลาง
8. การทดลองการทำงานทั้งระบบก่อนเริ่มทำงานจริง	1.52	1.67	ปานกลาง
9. การประเมินผลการทำงานของระบบตามระยะเวลา ที่ได้กำหนด	1.54	1.10	ปานกลาง
10. การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่ตรวจพบจาก การทำงานของระบบสารสนเทศ	2.00	.92	ปานกลาง
11. การประเมินผลการใช้งบประมาณของระบบ สารสนเทศ	1.48	1.21	น้อย
12. การประเมินผลกระทบภายในสำนักงานฯ	1.71	1.17	ปานกลาง
13. การประเมินผลกระทบภายนอกสำนักงานฯ	1.45	1.16	น้อย
14. การประเมินผลผู้ใช้ระบบสารสนเทศ	1.44	1.18	น้อย

ตาราง 4 (ต่อ)

บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ	ศึกษาริการอำเภอ		
	N = 84		
ด้านการประเมินผลระบบ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
15. การประเมินผลผู้บริหารในการใช้ระบบสารสนเทศ	1.30	1.12	น้อย
16. การประเมินผลหน้าที่การทำงานของระบบสารสนเทศ	1.36	1.15	น้อย
17. การประเมินผลเครื่องมือที่นำมาใช้ในระบบสารสนเทศ	1.54	1.11	ปานกลาง
18. การประเมินผลสภาพแวดล้อมของสำนักงานฯ	1.80	1.18	ปานกลาง
19. การประเมินผลคู่มือการปฏิบัติงานของระบบสารสนเทศ	1.46	1.11	น้อย
20. การประเมินผลความพยายามของเจ้าหน้าที่ในการทำงานระบบสารสนเทศ	1.56	1.10	ปานกลาง
รวม	1.60	.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ศึกษาริการอำเภอ มีความเห็นต่อการมีบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาริการอำเภอ ด้านการประเมินผลระบบโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การนำระบบที่ออกแบบมาใช้เต็มระบบทันที การประเมินผลการใช้งานของระบบสารสนเทศ การประเมินผลกระทบบนภายนอกสำนักงานฯ การประเมินผลผู้ใช้ระบบสารสนเทศ การประเมินผลผู้บริหารในการใช้ระบบสารสนเทศ การประเมินผลหน้าที่การทำงานของระบบสารสนเทศ และการประเมินผลคู่มือการปฏิบัติงานของระบบสารสนเทศ มีบทบาทอยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่นๆ มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์คุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 ใน 5 ด้าน ได้แก่ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการเก็บรักษาข้อมูล และด้านการนำเสนอข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวม รายด้าน และรายข้อ ดังแสดงในตาราง 5-10

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 โดยรวม และรายด้าน

คุณภาพของระบบสารสนเทศ	ศึกษาธิการอำเภอ N = 84		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล	3.54	.77	ดี
ด้านการตรวจสอบข้อมูล	3.58	.79	ดี
ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล	3.32	.54	ปานกลาง
ด้านการเก็บรักษาข้อมูล	3.38	.79	ปานกลาง
ด้านการนำเสนอข้อมูล	3.33	.79	ปานกลาง
รวม	3.43	.63	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า ศึกษาธิการอำเภอ มีความเห็นต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และด้านการตรวจสอบข้อมูล มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อคุณภาพ
ของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9
ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรวม และรายข้อ

คุณภาพของระบบสารสนเทศ	ศึกษาธิการอำเภอ		
	N = 84		
ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล	3.64	.83	ดี
2. การสำรวจข้อมูลและสารสนเทศจากผู้ใช้	3.35	.88	ปานกลาง
3. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	3.51	.96	ดี
4. การกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	3.61	.97	ดี
5. การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	3.54	.96	ดี
6. การกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล	3.51	.99	ดี
7. การประชุมชี้แจงให้ความรู้แก่บุคลากร ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล	3.55	.99	ดี
8. การกำหนดรายการข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นเพื่อนำไปใช้	3.61	.92	ดี
9. การจัดทำแนวปฏิบัติในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล	3.45	.97	ปานกลาง
10. การเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นระบบ	3.62	.86	ดี
รวม	3.54	.77	ดี

จากตาราง 6 แสดงว่า ศึกษาธิการอำเภอ มีความเห็นต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศ
เพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรวม อยู่ในระดับดี
เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การสำรวจข้อมูลและสารสนเทศจากผู้ใช้ การจัดทำแนวปฏิบัติในการ
จัดเก็บรวบรวมข้อมูล มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีทุกข้อ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อคุณภาพ
ของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9
ด้านการตรวจสอบข้อมูล โดยรวม และรายข้อ

คุณภาพของระบบสารสนเทศ	ศึกษาธิการอำเภอ		
	N = 84		
ด้านการตรวจสอบข้อมูล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การตรวจสอบความเป็นปัจจุบันของข้อมูล	3.67	.99	ดี
2. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล	3.77	.90	ดี
3. การตรวจสอบความเป็นไปได้ของข้อมูล	3.62	.89	ดี
4. การตรวจสอบข้อมูลประเภทเดียวกันที่มีการจำแนกได้ หลายอย่าง	3.50	.88	ปานกลาง
5. การตรวจสอบความสัมพันธ์ของข้อมูล	3.40	.87	ปานกลาง
6. การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล	3.50	.88	ปานกลาง
7. การตรวจสอบวิธีการดำเนินการตรวจสอบข้อมูล	3.37	.93	ปานกลาง
8. การตรวจสอบแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาด	3.64	.91	ดี
9. การตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล	3.68	.93	ดี
10. การตรวจสอบข้อมูลว่าตรงตามวัตถุประสงค์	3.63	.98	ดี
รวม	3.58	.79	ดี

จากตาราง 7 แสดงว่า ศึกษาธิการอำเภอ มีความเห็นต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อ
การบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านการตรวจสอบข้อมูล โดยรวม อยู่ในระดับดี
เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การตรวจสอบข้อมูลประเภทเดียวกันที่มีการจำแนกได้หลายอย่าง
การตรวจสอบความสัมพันธ์ของข้อมูล การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล และการตรวจ
วิธีการดำเนินงานตรวจสอบข้อมูล มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ มีคุณภาพอยู่ใน
ระดับดีทุกข้อ

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อคุณภาพ
ของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9
ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวม และรายข้อ

คุณภาพของระบบสารสนเทศ	ศึกษาธิการอำเภอ		
	N = 84		
ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การวางแผนในการจัดการทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ	3.48	1.00	ปานกลาง
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูล	3.50	.95	ปานกลาง
3. เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการจัดกระทำข้อมูลให้เป็น สารสนเทศ	3.31	1.01	ปานกลาง
4. การจัดกระทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ	3.51	1.04	ดี
5. การกำหนดงานหรือวิธีการกำกับงานตามขั้นตอน	3.45	.88	ปานกลาง
6. การจัดสรรงบประมาณสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล	2.92	1.15	ปานกลาง
7. แนวปฏิบัติในการวิเคราะห์ข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ	3.14	.92	ปานกลาง
8. บุคลากร ผู้วิเคราะห์ข้อมูล	3.36	1.01	ปานกลาง
9. ผู้ร่วมงานของผู้วิเคราะห์ข้อมูล	3.33	1.02	ปานกลาง
10. การบริหารเวลาในการวิเคราะห์ข้อมูล	3.19	1.09	ปานกลาง
รวม	3.32	.54	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า ศึกษาธิการอำเภอ มีความเห็นต่อคุณภาพของระบบ
สารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวม
อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การจัดกระทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ
มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ส่วนข้ออื่น ๆ มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อคุณภาพ
ของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9
ด้านการเก็บรักษาข้อมูล โดยรวม และรายข้อ

คุณภาพของระบบสารสนเทศ	ศึกษาธิการอำเภอ		
	N = 84		
ด้านการเก็บรักษาข้อมูล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การวางแผนในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ	3.54	1.07	ดี
2. การจัดระบบเพิ่มข้อมูล	3.58	.96	ดี
3. การจัดทำแนวปฏิบัติการจัดระบบการเก็บรักษาข้อมูล	3.37	.97	ปานกลาง
4. การจำแนกประเภทของข้อมูลเป็นหมวดหมู่	3.48	.92	ปานกลาง
5. การจัดสถานที่ที่ใช้ในการจัดเก็บรักษาข้อมูล	3.39	.92	ปานกลาง
6. การกำหนดรหัสเพื่อเป็นตัวแทนการจำแนกข้อมูล	3.17	.89	ปานกลาง
7. การจัดเรียงลำดับข้อมูล	3.29	.98	ปานกลาง
8. การจัดสรรงบประมาณเพื่อเก็บรักษาข้อมูล	2.98	1.13	ปานกลาง
9. การปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน	3.57	.91	ดี
10. การจัดแบบเก็บรักษาข้อมูล	3.40	.88	ปานกลาง
รวม	3.38	.79	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงว่า ศึกษาธิการอำเภอ มีความเห็นต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อ
การบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านการเก็บรักษาข้อมูล โดยรวม อยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การวางแผนในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ การจัด
กระทำเพิ่มข้อมูล และการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ส่วนข้ออื่น ๆ
อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อคุณภาพ
ของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9
ด้านการนำเสนอข้อมูล โดยรวม และรายข้อ

คุณภาพของระบบสารสนเทศ	ศึกษาธิการอำเภอ		
	N = 84		
ด้านการนำเสนอข้อมูล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การวางแผนนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์	3.62	.82	ดี
2. การนำเสนอข้อมูลสารสนเทศด้วยระบบคอมพิวเตอร์	3.38	1.02	ปานกลาง
3. การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ (บทความ ตาราง แผนภูมิ กิ่งตาราง)	3.38	.94	ปานกลาง
4. งบประมาณในการสนับสนุนการนำเสนอข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูล	2.80	1.05	ปานกลาง
5. บุคลากรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ	3.42	1.03	ปานกลาง
6. เครื่องมือและอุปกรณ์ในการนำเสนอเผยแพร่ข้อมูล	3.32	.97	ปานกลาง
7. การจัดระบบข้อมูลให้เกิดความสะดวกต่อการเรียกใช้	3.48	.90	ปานกลาง
8. ระยะเวลาในการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศเหมาะสม	3.21	.95	ปานกลาง
9. ผู้บริหารเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้ทุกเรื่อง ทันเวลา	3.37	.97	ปานกลาง
10. ข้อมูลสารสนเทศที่ได้ครอบคลุมงานและความต้องการของผู้ใช้บริการ	3.37	.93	ปานกลาง
รวม	3.04	.63	ปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงว่า ศึกษาธิการอำเภอ มีความเห็นต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านการนำเสนอข้อมูล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การวางแผนนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงาน
ศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 โคขรรวม และรายค้ำน จ้แนกตามขนาดของสำนักงาน
ศึกษาธิการอำเภอ และบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศของศึกษาธิการอำเภอ ค้งแสดงใน
ตาราง 11 - 12

ตาราง 11 เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพของระบบสารสนเทศ โคขรรวมและรายค้ำน
จ้แนกตามขนาดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

คุณภาพของระบบสารสนเทศ	ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ค้ำนการเก็บรวบรวมข้อมูล	3.55	.88	3.53	.72	.09
ค้ำนการตรวจสอบข้อมูล	3.48	.89	3.62	.74	.73
ค้ำนการวิเคราะห์ข้อมูล	1.56	.53	1.38	.55	.21
ค้ำนการเก็บรักษาข้อมูล	3.48	.80	3.33	.79	.78
ค้ำนการนำเสนอข้อมูล	3.37	.89	3.32	.74	.27
รวม	3.05	.73	3.04	.59	.07

จากตาราง 11 แสดงว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่มีขนาดต่างกัน มีคุณภาพระบบ
สารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โคขรรวมและรายค้ำนแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพของระบบสารสนเทศ โดยรวมและรายด้าน
 จำแนกตามบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศของศึกษานิเทศก์อำเภอ

คุณภาพของระบบสารสนเทศ	บทบาทมากกว่า		บทบาทน้อยกว่า		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล	3.29	.78	3.77	.70	2.97*
ด้านการตรวจสอบข้อมูล	3.27	.78	3.87	.69	3.73*
ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล	1.05	.55	1.68	.31	6.57*
ด้านการเก็บรักษาข้อมูล	3.08	.76	3.65	.72	3.52*
ด้านการนำเสนอข้อมูล	3.05	.79	3.60	.70	3.38*
รวม	2.74	.62	3.31	.52	4.57*

* $p < .05$

จากตารางที่ 12 แสดงว่า สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอที่ศึกษานิเทศก์อำเภอมีบทบาท
 การดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอต่างกัน มีคุณภาพ
 ของระบบสารสนเทศ โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปผลการศึกษาค้นคว้า เรื่องการศึกษาคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอเรื่องลำดับดังต่อไปนี้ คือ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษาธิการอำเภอใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาความเป็นไปได้ ด้านการพัฒนาระบบ และด้านการประเมินผลระบบ
2. เพื่อศึกษาคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอใน 5 ด้าน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามขนาดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และการแสดงบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศของศึกษาธิการอำเภอ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะทำให้ทราบว่าศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารหรือไม่ ระดับใด และทำให้ทราบถึงคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอว่าอยู่ในระดับใด โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษาธิการอำเภอ และขนาดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร

สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ และผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับที่สูงขึ้นไป เช่น สำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัด สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษานิเทศก์ และผู้พัฒนาระบบสารสนเทศ ในการวางแผน และพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสำหรับสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ และการพัฒนาศึกษานิเทศก์อำเภอ เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษานิเทศก์อำเภอ ใน 3 ด้าน คือด้านการศึกษาความเป็นไปได้ ด้านการพัฒนาระบบ และด้านการประเมินผลระบบ และศึกษาคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ใน 5 ด้าน คือการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์อำเภอในเขตการศึกษา 9 จำนวน 100 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ใช้ประชากรศึกษานิเทศก์อำเภอในเขตการศึกษา 9 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 84 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอเกี่ยวกับคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 9 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมี 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามสภาพทั่วไปของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นลักษณะเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษานิเทศก์อำเภอ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ แบ่งออกเป็น

3 ด้าน คือด้านการศึกษาความเป็นไปได้ ด้านการพัฒนาระบบ และด้านการประเมินผลระบบ ด้านละ 20 ข้อ รวม 60 ข้อ มีช่องคำถามว่าผู้ตอบมีบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ แต่ละบทบาทหรือไม่ ถ้ามี มีบทบาทในระดับใด

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามระดับคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านการตรวจสอบข้อมูล ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการเก็บรักษาข้อมูล และด้านการนำเสนอข้อมูล ด้านละ 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 50 ข้อ

การตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับศึกษานิเทศก์อำเภอในจังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 31 ชุด จากนั้นนำไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.99

การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กับศึกษานิเทศก์อำเภอจำนวน 100 ชุด ทางไปรษณีย์ได้กลับคืนมา 84 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อหาค่าทางสถิติผู้วิจัยได้ใช้วิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ ดังนี้

1. หาค่าร้อยละ เพื่อหาค่าร้อยละการมีบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของผู้ตอบแบบสอบถาม ขนาดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ภูมิภาคการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ และวิชาเอก

2. ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอเกี่ยวกับระดับความรู้เกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ระดับความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ระดับบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศและระดับคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอ ที่มีต่อคุณภาพระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ จำแนกตามขนาดของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ และบทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอ โดยวิธีทดสอบค่า ที (t-test)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 9 สามารถนำผลของการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความคิดเห็นว่าระดับบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาทางด้าน คือด้านการศึกษาความเป็นไปได้ ด้านการพัฒนาระบบ และด้านการประเมินผลระบบ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

1.1 ในด้านการศึกษาความเป็นไปได้ ซึ่งมีบทบาท จำนวน 20 ข้อ ศึกษานิเทศก์อำเภอ มีบทบาทในระดับปานกลางจำนวน 17 ข้อ โดยในระดับปานกลางนี้บทบาทที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 จำนวน 10 ข้อ บทบาทที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของระดับปานกลางจำนวน 5 ข้อตามลำดับ ได้แก่ 1) การระบุจำนวนผู้ที่ต้องการใช้สารสนเทศ 2) การจัดทำร่างระบบสารสนเทศเสนอเพื่อแก้ไข ปัญหาที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน 3) การวางแผนกำหนดเป้าหมายในการวิเคราะห์ความต้องการ สารสนเทศของผู้บริหารทุกระดับ 4) การสำรวจผู้ใช้ระบบสารสนเทศ และ 5) การศึกษา โครงสร้างและขอบเขตงานบริหารสารสนเทศ ส่วนบทบาทที่ศึกษานิเทศก์อำเภอมีในระดับน้อย 3 ข้อ ตามลำดับ ได้แก่ 1) การจัดทำรายงานการวิเคราะห์เบื้องต้นเสนอสำนักงานพิจารณา 2) การ สำรวจปัญหาาระบบสารสนเทศจากผู้บริหารระดับสูง และ 3) การประเมินความคุ้มค่ากับการลงทุน ที่ได้จากระบบสารสนเทศ

1.2 ด้านการพัฒนา ระบบ ซึ่งมีบทบาท จำนวน 20 ข้อ ศึกษานิเทศก์อำเภอมีบทบาทใน ระดับปานกลางจำนวน 16 ข้อ โดยในระดับปานกลางนี้บทบาทที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 จำนวน 11 ข้อ บทบาทที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของระดับปานกลางจำนวน 5 ข้อตามลำดับ ได้แก่ 1) การจัดทำ คู่มือปฏิบัติงานระบบสารสนเทศของผู้ใช้ระบบ 2) การจัดระบบงานและความสัมพันธ์เชื่อมโยง ของส่วนงานย่อยที่เกี่ยวข้อง 3) การทำความเข้าใจแก่ผู้ใช้ระบบสารสนเทศเกี่ยวกับขีดความสามารถและข้อจำกัดของระบบสารสนเทศของสำนักงาน 4) การแบ่งสายงานการบริหารและ หน้าที่รับผิดชอบชัดเจน และ 5) การทบทวนดูความเหมาะสมของระบบที่ได้ออกแบบไว้ก่อนนำไปใช้ ส่วนบทบาทที่ศึกษานิเทศก์อำเภอมีในระดับน้อย 4 ข้อ ตามลำดับ ได้แก่ 1) การเสนอแผน

การพัฒนาระบบต่อคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติหรือความเห็นชอบ 2) การออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล 3) การกำหนดวิธีตรวจสอบและควบคุมการทำงานของระบบ และ 5) การกำหนดจำนวนและคุณสมบัติของผู้ทำงานระบบสารสนเทศ

1.3 ด้านการประเมินผลระบบ ซึ่งมีบทบาท จำนวน 20 ข้อ ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในระดับปานกลางจำนวน 13 ข้อ โดยในระดับปานกลางนี้บทบาทที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 จำนวน 12 ข้อ บทบาทที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของระดับปานกลางจำนวน 5 ข้อตามลำดับได้แก่ 1) การทดลองการทำงานทั้งระบบก่อนเริ่มทำงานจริง 2) การประเมินผลเครื่องมือที่นำมาใช้ในระบบสารสนเทศ 3) การประเมินผลการทำงานของระบบตามระยะเวลาที่ได้กำหนด 4) การประเมินผลความพยายามของเจ้าหน้าที่ในการทำงานระบบสารสนเทศ และ 5) การประเมินสารสนเทศที่ผลิตได้จากระบบสนองวัตถุประสงค์ของสำนักงาน ส่วนบทบาทที่ศึกษาธิการอำเภอมีในระดับน้อย 7 ข้อ ตามลำดับ ได้แก่ 1) การประเมินผลผู้บริหารในการใช้ระบบสารสนเทศ 2) การประเมินผลหน้าที่การทำงานของระบบสารสนเทศ 3) การประเมินผลผู้ใช้ระบบสารสนเทศ 4) การประเมินผลกระทบภายนอกสำนักงาน 5) การนำระบบที่ออกแบบไว้มาใช้เต็มระบบทันที 6) การประเมินผลคู่มือการปฏิบัติงานของระบบสารสนเทศ และ 7) การประเมินผลการใช้งบประมาณของระบบสารสนเทศ

2. ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นว่าระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และด้านการตรวจสอบข้อมูล อยู่ในระดับดี ส่วนด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการเก็บรักษาข้อมูล และด้านการนำเสนอข้อมูล อยู่ในระดับปานกลาง

2.1 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีจำนวน 10 ข้อ ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นว่ามีระดับคุณภาพดีจำนวน 8 ข้อ ระดับปานกลาง 2 ข้อ ซึ่งข้อในระดับปานกลางเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อย ได้แก่ 1) การสำรวจข้อมูลและสารสนเทศจากผู้ใช้ 2) การจัดทำแนวปฏิบัติในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 ด้านการตรวจสอบข้อมูล ซึ่งมีจำนวน 10 ข้อ ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นว่ามีระดับคุณภาพดีจำนวน 6 ข้อ ระดับปานกลาง 4 ข้อ ซึ่งข้อในระดับปานกลางเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อย ได้แก่ 1) การตรวจสอบวิธีการดำเนินการตรวจสอบข้อมูล 2) การตรวจสอบความสัมพันธ์ของข้อมูล 3) – 4) การตรวจสอบข้อมูลประเภทเดียวกันที่มีการจำแนกได้หลายอย่าง และ การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล (ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากัน)

2.3 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีจำนวน 10 ข้อ ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นว่ามี

ระดับคุณภาพดีจำนวน 1 ข้อ ระดับปานกลาง 9 ข้อ ซึ่งข้อในระดับปานกลางเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย น้อย ได้แก่ 1) การจัดสรรงบประมาณสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล 2) แนวปฏิบัติในการวิเคราะห์ ข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ 3) การบริหารเวลาในการวิเคราะห์ข้อมูล 4) เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการ จัดกระทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ 5) ผู้ร่วมงานของผู้วิเคราะห์ข้อมูล 6) บุคลากรผู้วิเคราะห์ข้อมูล 7) การกำหนดงานหรือวิธีการกำกับงานตามขั้นตอน 8) การวางแผนในการจัดการทำข้อมูลให้เป็น สารสนเทศ และ 9) การกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.4 ด้านการเก็บรักษาข้อมูล ซึ่งมีจำนวน 10 ข้อ ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นว่ามี ระดับคุณภาพดีจำนวน 3 ข้อ ระดับปานกลาง 7 ข้อ ซึ่งข้อในระดับปานกลางเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย น้อย ได้แก่ 1) การจัดสรรงบประมาณเพื่อเก็บรักษาข้อมูล 2) การกำหนดรหัสเพื่อเป็นตัวแทนการ จำแนกข้อมูล 3) การจัดเรียงลำดับข้อมูล 4) การจัดทำแนวปฏิบัติการจัดการระบบการเก็บรักษาข้อมูล 5) การจัดสถานที่ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล 6) การจัดแบบเก็บรักษาข้อมูล 7) การจำแนกประเภทของ ข้อมูลเป็นหมวดหมู่

2.5 ด้านการนำเสนอข้อมูล ซึ่งมีจำนวน 10 ข้อ ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นว่ามี ระดับคุณภาพดีจำนวน 1 ข้อ ระดับปานกลาง 9 ข้อ ซึ่งข้อในระดับปานกลางเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย น้อย ได้แก่ 1) งบประมาณในการสนับสนุนการนำเสนอข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูล 2) ระยะเวลาใน การนำเสนอข้อมูลสารสนเทศเหมาะสม 3) เครื่องมือและอุปกรณ์ในการนำเสนอเผยแพร่ข้อมูล 4) ผู้บริหารเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้ทุกเรื่องทันเวลา 5) ข้อมูลสารสนเทศที่ได้ครอบคลุมงาน และความต้องการของผู้ใช้บริการ 6) การนำเสนอข้อมูลสารสนเทศด้วยระบบคอมพิวเตอร์ 7) การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ (บทความ ตาราง แผนภูมิ กิ่งตาราง) 8) บุคลากรที่ทำหน้าที่ รับผิดชอบการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ 9) การจัดระบบข้อมูลให้เกิดความสะดวกต่อการเรียกใช้

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอที่มีต่อคุณภาพระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จำแนกตามขนาดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ได้ดังนี้

3.1 ศึกษาธิการอำเภอขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก มีความคิดเห็นว่ระดับคุณภาพของ ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน

3.2 ศึกษาธิการอำเภอที่มีบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอต่างกัน คือ มีบทบาทมากกว่าและน้อยกว่า มีความคิดเห็นว่ระดับ

คุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยรวมและรายด้าน แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน ที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่ขอนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นว่าระดับบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอทุกอำเภอ มีรายละเอียดของงานในหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารเหมือนกัน โดยหน่วยงานต้นสังกัด คือสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดไว้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 3 – 129) จึงมีการดำเนินงานลักษณะเดียวกัน แต่ศึกษาธิการอำเภอส่วนหนึ่งไม่ได้มีบทบาทในบางเรื่อง จึงทำให้ค่าเฉลี่ยบทบาทในภาพรวมลดลง

เมื่อพิจารณาบทบาทการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า ศึกษาธิการอำเภอมิบทบาทในการดำเนินงานระบบสารสนเทศในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งบทบาทมีแนวโน้มอยู่ระดับปานกลางค่อนข้างน้อย เป็นต้นในด้านการพัฒนาระบบและด้านการประเมินผลระบบ การศึกษาครั้งนี้ได้พบข้อเท็จจริงสอดคล้องกับการศึกษาของละม่อม ชัยโฮ (2536 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอยังมีปัญหามาก และพงกะพรณ ตะกลมทอง (2537 : บทคัดย่อ) ได้พบว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สนับสนุนการจัดระบบสารสนเทศในระดับปานกลาง

การที่ศึกษาธิการอำเภอมิบทบาทในการดำเนินงานระบบสารสนเทศในระดับปานกลาง อาจเป็นผลจากการที่ศึกษาธิการอำเภอบางส่วนยังไม่ได้ดำเนินการตามบทบาทในการพัฒนาระบบ และการประเมินผลระบบเท่าที่ควรจะเป็น เรื่องการประเมินผลระบบเป็นเรื่องสำคัญที่ไม่ควรละเลย เพราะการประเมินผลระบบเป็นการติดตามผลและวัดผลที่เกิดขึ้นรวมทั้งการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ (วิรัช เถาห์มาศวนิช. 2539 : 448) จะได้ทราบจุดอ่อนและจุดแข็งของระบบที่ได้พัฒนาขึ้น จึงเห็นได้ว่าเป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุง หรือส่งเสริมให้ศึกษาธิการอำเภอมิบทบาทในเรื่องดังกล่าวมากขึ้น ทั้งนี้เพราะ ศึกษาธิการอำเภอจำเป็นต้องพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อทำให้การบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ และ

ประสิทธิผล สมบัติประสงค์ของทางราชการ

2. ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นว่าระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และด้านการตรวจสอบข้อมูล อยู่ในระดับดี ส่วนด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการเก็บรักษาข้อมูล และด้านการนำเสนอข้อมูล อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า ระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอยังอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่

ผลการวิจัยนี้ส่วนหนึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของละม่อม ชัยโย (2536 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าศึกษาธิการอำเภอที่อยู่ในพื้นที่ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เห็นว่าปัญหาการจ้กระบบสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาในระดับปานกลางในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านการตรวจสอบข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูล และด้านการวิเคราะห์ข้อมูล และมีปัญหาในระดับมากในด้านการจัดกระทำข้อมูล และด้านการนำข้อมูลไปใช้

จากการสำรวจเบื้องต้นของผู้วิจัยได้พบปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงสาเหตุที่คุณภาพของระบบสารสนเทศยังไม่อยู่ในระดับดี ทั้งที่ได้มีการนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้งานแล้วทุกอำเภอ เพราะจากการสัมภาษณ์ศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดสกลนคร เพื่อหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานได้พบว่า สำนักงานแต่ละแห่งได้มีความพยายามที่จะพัฒนาระบบงานอย่างต่อเนื่องแต่ได้ประสบปัญหาต่าง ๆ กัน ได้แก่บุคลากรขาดความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานระบบสารสนเทศ ไม่มีความชำนาญการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ปัญหาในเรื่องซอฟต์แวร์ในการดำเนินงานระบบสารสนเทศ การประมวลผลข้อมูลที่ยังใช้วิธีการประมวลผลด้วยมือทำให้ผลการประมวลข้อมูลคลาดเคลื่อน การเก็บรักษาข้อมูลยังเก็บในแฟ้มกระดาษทำให้การค้นหาข้อมูลและการให้บริการผู้ใช้ข้อมูลสารสนเทศล่าช้า เป็นต้น

เมื่อพิจารณาด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล และด้านการตรวจสอบข้อมูล ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นว่ามึระดับคุณภาพปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามึระดับคุณภาพดีเป็นส่วนใหญ่ ด้านการเก็บรักษาข้อมูลอยู่ในระดับปานกลางรองลงมา ส่วนด้านการวิเคราะห์ข้อมูล และด้านการนำเสนอข้อมูลมึระดับคุณภาพปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้พบว่ามีข้อที่อยู่ในระดับดีเพียงด้านละ 1 ข้อ

จากข้อค้นพบข้างต้นทำให้เห็นว่าควรได้มีการปรับปรุงคุณภาพด้านการวิเคราะห์ข้อมูล และด้านการนำเสนอข้อมูล เพราะคุณภาพเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากการที่จะให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน สะดวกในการใช้ ข้อมูลและสารสนเทศนั้นนอกจากจะต้องเป็นข้อมูล

และสารสนเทศที่ถูกต้องเป็นปัจจุบันแล้ว ยังต้องเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่ผ่านการรวบรวม วิเคราะห์และประมวลผล เพื่อให้สามารถนำเสนอในรูปแบบตารางรวม ร้อยละ กราฟ หรือแผนภูมิ แบบต่าง ๆ ได้ (ประภคศรี สมทรัพย์. 2527 : บทคัดย่อ) ในด้านการวิเคราะห์ข้อมูลควรมีการปรับปรุงคุณภาพโดยการจัดสรรงบประมาณสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดแนวปฏิบัติในการวิเคราะห์ข้อมูล การบริหารเวลาในการวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดหาเครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการจัดกระทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ เป็นต้น

ส่วนการนำเสนอข้อมูลซึ่งเป็นการนำข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วไปใช้ประกอบการตัดสินใจ ตามวัตถุประสงค์การใช้แต่ละเรื่อง เช่น เพื่อการวางแผน (วีระ สุภากิจ. 2539 : 326) หรือเพื่อเผยแพร่สารสนเทศให้กับผู้ใช้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในแบบเอกสาร รายงาน หรือการแสดงบนจอภาพโดยเครื่องคอมพิวเตอร์นั้น จำเป็นต้องมีการกำหนดและออกแบบรายงานสารสนเทศที่สามารถเสนอความต้องการของผู้ใช้ได้ (อรุณ จันทวานิช และคณะ. 2530 : 38) จึงควรมีการปรับปรุงคุณภาพโดยการกำหนดระยะเวลาในการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศให้เหมาะสม ให้มีการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการนำเสนอเผยแพร่ข้อมูลให้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ จัดระบบให้ผู้บริหารเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้ทุกเรื่องทันเวลา และผู้ใช้บริการได้ข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมงานและตรงตามความต้องการ

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีต่อคุณภาพระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ จำแนกตามขนาดของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ และบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ที่พบว่าศึกษานิเทศก์อำเภอขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก มีความคิดเห็นว่ระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญสำคัญทางสถิติ ทุกด้านเช่นกัน แสดงว่าตัวแปรขนาดของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ไม่มีผลต่อระดับคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

จากข้อค้นพบข้างต้นอาจเป็นเพราะว่า สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษานิเทศก์ ไม่ว่าจะมิขนาดของสำนักงานขนาดใด จะมีลักษณะการปฏิบัติงานเป็นไปตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในรูปแบบเดียวกัน และในการเข้าสู่ตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอต้องผ่านการอบรมจากสถาบันผู้บริหารการศึกษา ตามหลักสูตรศึกษานิเทศก์อำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอมีการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการบริหารงาน ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดได้จัดให้มีการอบรมสัมมนา เป็นระยะ ๆ ดังนั้น แม้ว่าสำนักงานจะมีความแตกต่างกันบ้างในส่วนของ

จำนวนบุคลากร อุปกรณ์ และปริมาณข้อมูล ศึกษาธิการอำเภอจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของระบบสารสนเทศใกล้เคียงกัน

เมื่อพิจารณาระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จำแนกตามบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศของศึกษาธิการอำเภอที่พบว่าระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้านเช่นกัน แสดงว่าตัวแปรบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษาธิการอำเภอมีผลต่อระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพ พบว่า ศึกษาธิการอำเภอที่มีบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารน้อยกว่า มีความคิดเห็นว่ระดับคุณภาพระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอโดยรวมและรายด้านดีกว่าศึกษาธิการอำเภอที่มีบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศมากกว่า อาจเป็นเพราะว่า ศึกษาธิการอำเภอที่มีบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศมากกว่ามีความคาดหวังในคุณภาพของผลงานสูงกว่า หรืออาจเป็นเพราะการประเมินบทบาทของศึกษาธิการอำเภอเองมีความคลาดเคลื่อน ทำให้การใช้ตัวแปรนี้ในการเปรียบเทียบระดับคุณภาพเบี่ยงเบนไปได้ ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ควรได้รับการศึกษาในเชิงคุณภาพต่อไป หรือทำการประเมินระดับคุณภาพระบบสารสนเทศดังกล่าวด้วยวิธีอื่น เช่น การประเมินผลงานในสภาพจริงโดยบุคลากรภายนอก หรือโดยคณะกรรมการ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้าคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษาต่างๆ หรือสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดต่างๆ ควรมีการจัดประชุมชี้แจง อบรม หรือสัมมนาศึกษาธิการอำเภอเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในด้านที่ศึกษาธิการอำเภอมิบทบาทระดับปานกลาง โดยพิจารณาจากหัวข้อที่ศึกษาธิการอำเภอมิบทบาทน้อย
2. ควรมีการจัดทำรายรายละเอียดของงานเป็นรูปเล่ม เพื่อเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่ชัดเจน ศึกษาธิการอำเภอจะให้มี

บทบาทในการบริหารงานดังกล่าวมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอดีขึ้น

3. ศึกษาธิการอำเภอในฐานะหัวหน้าส่วนราชการ ควรมีการวางแผนระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอระยะยาวและแผนปฏิบัติการประจำปี และควรติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการศึกษาด้วยตนเอง เข้ารับการอบรม หรือเป็นสมาชิกชมรมต่างๆ เพื่อจะได้เป็นผู้นำทีมงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในการพัฒนาระบบสารสนเทศให้มีคุณภาพดียิ่ง ๆ ขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยเพิ่มเติม

1. ควรมีการศึกษาคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มอื่น นอกจากศึกษาธิการอำเภอ เช่น ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

2. ควรศึกษาคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในเรื่องที่อยู่ในระดับน้อยให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3. ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพระบบสารสนเทศนอกเหนือจากบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ

4. ควรมีการศึกษาคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารหรือบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโดยวิธีการวิจัยแบบอื่น เช่น การสัมภาษณ์ การศึกษาเพื่อหาเกณฑ์มาตรฐานของระบบ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤตยา นิมสกุณ. ความรู้พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ : หจก.สำนักพิมพ์พิสิติกส์เซ็นเตอร์, 2535.
- ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2530.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. “ข้อมูลกับสารสนเทศ,” สสวท.ฉบับเทคโนโลยี. 20 (113) : 76 - 80 ; กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2537 ก.
- _____. “หลักการระบบ MIS,” สสวท.ฉบับเทคโนโลยี. 20 (114) : 79 - 84 ; พฤษภาคม 2537 ข.
- _____. เทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สารมวลชน, 2535.
- จิราภรณ์ รักษาแก้ว. “สารสนเทศ,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการหน่วยที่ 2 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า 53 - 87. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : ประชุมการช่าง, 2539.
- ชุมพล ศฤงคารศิริ. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. สัมพันธ์พาณิชย์, 2538.
- เชี่ยวชาญ คล้ายหนู. “ดร.นิคม ปุราคำ กับ งานพัฒนาข่าวสารข้อมูล,” ก้าวไกล. 3 (2) : 16 - 22 ; พฤษภาคม 2535.
- ณรงค์ ไทอรัดน์. สภาพและปัญหาการใช้ระบบข้อมูลและสารสนเทศของหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537. อัดสำเนา.
- ดวงแก้ว สวามิภักดิ์. รู้จักกับคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด .เอช - เอนการพิมพ์, 2535.
- ทองเพชร จูมป่า. การศึกษากระบวนการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- เที่ยง จารุณี. การนำเสนอรูปแบบของการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.

- ธนา จินดาวัฒน์. การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดกรม
สามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
2534. อุดรธานี.
- บุญชนะ อัดดากร. “แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการระบบสารสนเทศ
เพื่อการจัดการ หน่วยที่ 1 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. พิมพ์ครั้งที่ 13.
หน้า 1 - 52. กรุงเทพฯ : ประชุมการช่าง, 2539.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2535.
- ปทีป เมธาคณวุฒิ. การจัดระบบสารสนเทศในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2538.
- ประภคศรี สมทรัพย์. ความต้องการในการใช้และการจัดการสารสนเทศทางการศึกษาของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2527. อุดรธานี.
- ประดิษฐ์ เชื้อวสกุล. “นโยบายและระบบสารสนเทศแห่งชาติ,” คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วย
การศึกษาฯ สหประชาชาติ. 23 (3) : 19 - 24 ; กรกฎาคม - กันยายน 2534.
- ประภาวดี สืบสนธิ์. “พฤติกรรมสารสนเทศ,” ขมรมนิตศึกษาบรรณารักษศาสตร์ฯ 9 :
24 - 39 ; 2532.
- ประมวถ ศิริคันแก้ว. “เทคโนโลยีสารสนเทศปัจจุบัน,” สสวท. 23 (90) : 9 - 17 ; กรกฎาคม -
กันยายน 2538.
- ประชูร ชีรภัทรางกูร. การจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขต
การศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537.
อุดรธานี.
- ปรีชา พันนุกุลนนท์. การศึกษาการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่จังหวัด
เชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อุดรธานี.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. คู่มือการประชุมสัมมนาศึกษานิเทศก์อำเภอทั่วประเทศ
ประจำปีงบประมาณ 2537 และการประชุมสัมมนาทางวิชาการ ศึกษานิเทศก์กับการ
พัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2537.
- _____ คู่มือการประเมินการบริหารสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ สำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัด.
กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2539.
- _____ “โครงการพัฒนาระบบข้อมูลสถิติและสารสนเทศสำหรับการวางแผนและการบริหาร
การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของสำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัด/อำเภอ,” ใน

เอกสารประกอบการฝึกอบรมบุคลากรในโครงการพัฒนาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/
อำเภอ ปี 2533. หน้า 4 - 10. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533.

_____ .แผนอัตรากำลัง 3 ปี รอบ 4 (ปีงบประมาณ 2539 - 2541) ของสำนักงานปลัด
กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2538.

พงกะพรรณ ตะกลมทอง. การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนการศึกษาของสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2537. อัดสำเนา.

พนารัตน์ ถิม. “การสื่อสารกับระบบสารสนเทศ,” สุทธิปริทัศน์. 8 (23) : 26 - 30 ; ตุลาคม
2536 - มกราคม 2537.

พัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9, สำนัก. คู่มือการตรวจราชการของ
ผู้ตรวจราชการสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 9. อุตรธานี :
สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9, 2541. อัดสำเนา.

พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, สำนักงาน. “นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่ง
ชาติ,” ในเทคโนโลยีสารสนเทศ. หน้า 105 - 119. กรุงเทพฯ : กระทรวงวิทยาศาสตร์
เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, 2537.

ภาณุรัตน์ รัตยาภาส. 25 ปี การวางแผน กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2534.

มธุรี รัตนมุง. “ระบบสารสนเทศ : การบริหาร,” ใน สารสนเทศ ศธ. 2537. หน้า 78 - 96.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538.

เขวภา รัตนบัลลังค์. การนำเสนอการจัดระบบสารสนเทศที่ใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วย
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538. อัดสำเนา.

ละม่อม ชัยโอ. การศึกษาปัญหาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการ
อำเภอ. ปริญญาโท ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

เลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ, สำนักงาน. “ไอที คืออะไร,”
คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ. 27 (1) : 3 - 4 ; มกราคม -
มีนาคม 2538.

วิจิตร ศรีสะอ้าน. “แนวคิดพื้นฐานการพัฒนาระบบสารสนเทศ,” ใน รวมบทความเกี่ยวกับระบบ
สารสนเทศทางการศึกษา. หน้า 1 - 3. ม.ป.ท., 2529.

- วิจิตร อุ๋นตากด. การศึกษาระบบสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 9. วิทยานันท์ ค.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537. อัคราณา.
- วิรัช เลาห์มาศวินิช. “การวางแผนเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ.” ใน เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ หน่วยที่ 10 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. พิมพ์ครั้งที่ 13. หน้า 433 - 473. กรุงเทพฯ : ประชุมการช่าง, 2539.
- วิชาการ, กรม. แนวทางการดำเนินงานสร้างและพัฒนาศูนย์ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536.
- วีระ สุภากิจ. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2539.
- สนอง เครือมาก. คู่มือสอบ ผอ.ปจ. หน.ปอ./ก ผ.หน.ปอ./ก อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ปฏิบัติการ สปจ. สปอ./ก โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุงใหม่. นครสวรรค์ : บริษัทเรียนดีจำกัด, 2533.
- สมยศ นาวิการ. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สามัคคีสาร, 2538.
- สุรชาติ สินทรัพย์. การจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด. วิทยานันท์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัคราณา.
- สวัสดิ์ แสงบางปลา. “เทคโนโลยีสมัยใหม่กับการบริหารงาน,” จดหมายข่าวสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 10 (6) : 9 - 13 ; สิงหาคม - กันยายน 2536.
- สารสนเทศ, ศูนย์. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. รายงานการติดตามการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของหน่วยงานในส่วนภูมิภาค. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538.
- อริปัดย์ คลี่สุนทร. “ยุทธศาสตร์การบริหารในยุคโลกาภิวัตน์,” คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ. 27 (3) : 23 - 27 ; กรกฎาคม - กันยายน 2538.
- อารมณั วงศ์บัณฑิต. สภาพและความคาดหวังเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในทัศนะของผู้บริหารการศึกษา. วิทยานันท์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัคราณา.
- อาหวัง ถ่านุ้ย. “สารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน,” คุรุปริทัศน์. 16 : 58 - 61 ; กรกฎาคม - กันยายน 2534.

อำรุง จันทวานิช และคณะ. สารสนเทศเพื่อการวางแผนการบริหารการศึกษาในระดับจังหวัด.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2530.

Berman, Margaret Melinda. "The Role of HRD in the Acquisition of Computer Literacy Skills by Senior Executives in Information Technology Work Environments,"
Dissertation Abstracts International. 46 (01) ; 129 - A ; July, 1985.

Felps, Sarah Leigh. "Computer in Higher Education : A Projection to the Year 2000,"
Dissertation Abstracts International. 49 (04) : 671 - A ; October, 1988.

Kroenke, David and Richard Hatch. **Management Information Systems**. 3rd. ed. New York : McGraw - Hill, 1994.

Lancaster, David Frank. "The Response to Effects of Microcomputers in the Education Sector : The Introduction of an Innovation in Local Authority Secondary School," **Dissertation Abstracts International**. 49 (09) : 2627 - A ; March, 1989.

Senn, James A. **Analysis and Design of Information Systems**. 2nd ed. New York : McGraw - Hill, 1989.

Witcher, Carolyn Denise. "A Case Study of a School System's Management Information System (MIS) with Policy Implications information Policy, Accountability,"
Dissertation Abstracts International. 54 (05) : 1632 - A ; November, 1993.

Zwass, Vladimir. **Management Information Systems**. Iowa : WM.C. Brown Publishers, 1992.

ภาคผนวก

ตัวอย่าง

ที่ นม 1007/ 5๑๙๙

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุโขวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

5 พฤศจิกายน 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายประสงค์ สว่างแวว นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาคุณภาพพระบรมสารสณฑ์ เพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ และ รองศาสตราจารย์ ดร. สมสรร วงษ์อยู่น้อย เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้ศึกษาธิการอำเภอ จังหวัด อุตรดิตถ์ ตอนแบบสอบถามการศึกษาคุณภาพพระบรมสารสณฑ์ เพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการ อำเภอ เขตการศึกษา 9 ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาที่ นายประสงค์ สว่างแวว ได้เก็บข้อมูลการทำสารนิพนธ์ และจะกรุณาให้หนังสือแจ้งไปยังศึกษาธิการอำเภอในสังกัดจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 258-4119, 664-1000 ต่อ 5644, 5646

โทรสาร. 258-4119

ตัวอย่าง

ที่ ชม 1007/4635

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ กันยายน ๒๕๔๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เรื่องด้วย นายประสงค์ สว่างแวว นิเทศวิทยาเขต วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก่อตั้งดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาคุณภาพพระบวรสารสมเด็จเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภาภิจ และรองศาสตราจารย์ ดร.สมศรี วังน้อยโฮย เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ด้รับรถจักรยานเป็นผู้เชี่ยวชาญนี้ นายประสงค์ สว่างแวว ซึ่งจะเริ่มระยะเวลาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิสาอาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. ๒๕๘-๔๑๑๙

แสดงสภาพทั่วไปของสำนักงานศึกษาริการอำเภอ จำแนกตามขนาด และสถานภาพ
 ส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวุฒิการศึกษา วิชาเอก ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ความรู้
 เกี่ยวกับระบบสารสนเทศ และความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

สภาพทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
1. ขนาดของสำนักงาน ศึกษาริการอำเภอ	1.1 ขนาดใหญ่	26	31
	1.2 ขนาดเล็ก	58	69
	รวม	84	100
สถานภาพส่วนตัว			
1. วุฒิการศึกษา	1.1 สูงกว่าปริญญาตรี	26	31
	1.2 ปริญญาตรี	58	69
	รวม	84	100

2. วิชาเอก	2.1 เคมี	1	1.2
	2.2 สังคมศึกษา	8	9.5
	2.3 แนะแนว	1	1.2
	2.4 การบริหารการศึกษา	34	40.5
	2.5 พลศึกษา	2	2.4
	2.6 คณิตศาสตร์	7	8.3
	2.7 เทคโนโลยีทางการศึกษา	1	1.2
	2.8 การมัธยมศึกษา	1	1.2
	2.9 ส่งเสริมเกษตรและสหกรณ์	1	1.2
	2.10 ชีววิทยา	3	3.6
	2.11 จิตวิทยาการศึกษา	1	1.2
	2.12 การศึกษานอกระบบ	1	1.2
	2.13 ภาษาอังกฤษ	2	2.4
	2.14 วิทยาศาสตร์	4	4.8
	2.15 เกษตรกรรม	1	1.2
	2.16 การสอนสังคมศึกษา	2	2.4
	2.17 ภาษาไทย	4	4.8
	2.18 การประถมศึกษา	4	4.8
	2.19 สัตวศาสตร์	1	1.2
	2.20 ประวัติศาสตร์	2	2.4
	2.21 การสอนวิทยาศาสตร์	1	1.2
	2.22 วัสดุและประเมินผล	1	1.2
	2.23 วิเคราะห์นโยบายและการวางแผน	1	1.2
	รวม	84	100
	\bar{X}	S.D	
3. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ศึกษาธิการอำเภอ	7.70	6.33	

4. อายุราชการ	23.80	7.15
5. ความรู้เกี่ยวกับระบบสารสนเทศ	3.75	.83
6. ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์	3.01	.99

จากตาราง แสดงว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 ขนาดใหญ่จำนวน 26 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 31 ขนาดเล็กจำนวน 58 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 69

ศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 วุฒิสองกว่าปริญญาตรีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 31 ปริญญาตรีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 69

วิชาเอก การบริหารการศึกษาจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 สังคมศึกษาจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 คณิตศาสตร์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย การประถมศึกษาจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 ชีววิทยาจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 พลศึกษา ภาษาอังกฤษ การสอนสังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ จำนวนละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 เคมี แนะแนว เทคโนโลยีทางการศึกษา การมัธยมศึกษา ส่งเสริมเกษตรและสหกรณ์ จิตวิทยาการศึกษา การศึกษานอกระบบ เกษตรกรรม สัตวศาสตร์ การสอนวิทยาศาสตร์ วัฒนประเพณีผล วิเคราะห์นโยบายและการวางแผน วิชาเอกละ 1 คนคิดเป็นร้อยละ 14.4

ระยะเวลาดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอ โดยเฉลี่ย 7 ปี 7 เดือน

อายุราชการ โดยเฉลี่ย 23 ปี 8 เดือน

ความรู้เกี่ยวกับระบบสารสนเทศ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.75$)

ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$)

**แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามมี และไม่มีบทบาท
การดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9
รายชื่อ**

บทบาทการดำเนินงานระบบ สารสนเทศ	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	มี บทบาท	ร้อยละ	ไม่มี บทบาท	ร้อยละ
ด้านการศึกษาความเป็นไปได้					
1. การจัดบุคลากรที่มีความรู้และ ทักษะในการวิเคราะห์ปัญหา	84	73	86.9	11	13.1
2. การวางแผนกำหนดเป้าหมายใน การวิเคราะห์ความต้องการ สารสนเทศของผู้บริหารทุกระดับ	84	63	75	21	25
3. การศึกษา วิเคราะห์ ความ เหมาะสมของระบบสารสนเทศกับ สภาพสำนักงานก่อนดำเนินการ	84	73	86	11	13.1
4. การประมาณการระยะเวลาใน การจัดทำระบบสารสนเทศ	84	76	90.5	8	9.5
5. การสำรวจว่าเครื่องมือเครื่องใช้ และเทคโนโลยีที่สำนักงานฯ มีอยู่ สามารถใช้กับระบบสารสนเทศได้ หรือไม่เพียงใด	84	81	96.4	3	3.6
6. การเลือกวิธีวิเคราะห์ ความต้องการสารสนเทศตาม ความเหมาะสมของสถานการณ์	84	76	90.5	8	9.5
7. การสำรวจว่าสำนักงานฯ สามารถสนับสนุนด้าน งบประมาณได้เพียงพอจะทำให้ ดำเนินงานไปได้หรือไม่	84	76	90.5	8	9.5

บทบาทการดำเนินงานระบบ สารสนเทศ	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	มี บทบาท	ร้อยละ	ไม่มี บทบาท	ร้อยละ
8. การวิเคราะห์ความต้องการ สารสนเทศจากกิจกรรมของ สำนักงานฯ ที่ใช้สารสนเทศ	84	75	89.3	9	10.7
9. การสำรวจผู้ใช้ระบบสารสนเทศ	84	69	82.1	15	17.9
10. การสำรวจความต้องการ การยอมรับ โครงการพัฒนาระบบ สารสนเทศ	84	70	83.3	14	16.7
11. การตรวจสอบคุณวุฒิ ของ บุคลากรในสำนักงานศึกษาธิการ อำเภอ	84	74	88.1	10	11.9
12. การระบุจำนวนผู้ที่ต้องการใช้ สารสนเทศ	84	59	70.2	25	29.8
13. การสำรวจปัญหาระบบ สารสนเทศจากผู้บริหารระดับสูง ขึ้นไป	84	53	63.1	31	36.9
14. การมอบหมายงานให้บุคลากร รับผิดชอบสำรวจสภาพปัญหาของ สำนักงานฯ	84	73	86.9	11	13.1
15. การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ศึกษาความเป็นไปได้ของระบบ สารสนเทศ	84	68	81	16	19
16. การศึกษาโครงสร้างและ ขอบเขตงานบริหารระบบ สารสนเทศ	84	68	81	16	19
17. การวิเคราะห์ ศึกษาหาความ ต้องการสารสนเทศที่เหมาะสมกับ สถานการณ์	84	70	83.3	14	16.7

บทบาทการดำเนินงานระบบ สารสนเทศ	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	มี บทบาท	ร้อยละ	ไม่มี บทบาท	ร้อยละ
18. การจัดทำร่างระบบสารสนเทศ เสนอเพื่อแก้ไขปัญหาที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน	84	62	73.8	22	26.2
19. การประเมินความคุ้มค่ากับ การลงทุนที่ได้จากระบบ สารสนเทศ	84	57	67.9	27	32.1
20. การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ เบื้องต้นเสนอสำนักงานฯ พิจารณา	84	47	56	37	44
ด้านการพัฒนาระบบ					
1. การออกแบบระบบ นำผล การศึกษาวิเคราะห์ในด้าน การศึกษาความเป็นไปได้ มาใช้ เป็นข้อมูล	84	69	82.1	15	17.9
2. การวางแผนในการออกแบบ สารสนเทศของสำนักงานฯ	84	72	85.7	12	14.3
3. การจัดทำโครงการพัฒนาระบบ สารสนเทศ สำนักงาน ฯ	84	75	89.3	9	10.7
4. การออกแบบการเก็บรวบรวม ข้อมูล	84	54	64.3	30	35.7
5. การออกแบบเพิ่มข้อมูล	84	71	84.5	13	15.5
6. การออกแบบวิธีประมวลผล	84	74	88.1	10	11.9
7. การวางแผนปฏิบัติงานในการ นำระบบมาใช้	84	70	83.3	14	16.7

บทบาทการดำเนินงานระบบ สารสนเทศ	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	มี บทบาท	ร้อยละ	ไม่มี บทบาท	ร้อยละ
8. การแบ่งสายงานการบริหารและ หน้าที่รับผิดชอบชัดเจน	84	66	78.6	18	21.4
9. การเลือกและจัดบุคลากร เข้าทำงานระบบสารสนเทศของ สำนักงานฯ	84	71	84.5	13	15.5
10. จัดบุคลากรที่มีความรู้และ ทักษะเกี่ยวกับเทคนิคการออกแบบ	84	73	86.9	11	13.1
11. การทบทวนดูความเหมาะสม ของระบบที่ได้ออกแบบไว้ก่อน นำไปใช้	84	68	81	16	19
12. การทำความเข้าใจแก่ผู้ใช้ ระบบสารสนเทศเกี่ยวกับขีดความ สามารถและข้อจำกัดของระบบ สารสนเทศของสำนักงานฯ	84	64	76.2	20	23.8
13. การจัดเตรียมสำนักงานฯ อุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวก ความสะดวกก่อนนำระบบมาใช้	84	68	81	16	19
14. การกำหนดหน้าที่ของระบบ สารสนเทศว่าจะสนับสนุนใครบ้าง	84	75	89.3	9	10.7
15. การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน ระบบสารสนเทศของผู้ใช้ระบบ ดังกล่าว	84	63	75	24	25
16. การเสนอแผนการพัฒนา ระบบต่อคณะกรรมการเพื่อ ขออนุมัติหรือความเห็นชอบ	84	56	66.7	28	33.3

บทบาทการดำเนินงานระบบ สารสนเทศ	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	มี บทบาท	ร้อยละ	ไม่มี บทบาท	ร้อยละ
17. การกำหนดวิธีตรวจสอบและ ควบคุมการทำงานของระบบ	84	57	67.9	27	32.1
18. การกำหนดจำนวนและ คุณสมบัติของผู้ทำงานระบบ สารสนเทศ	84	59	70.2	25	29.8
19. การจัดระบบงานและ ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของ ส่วนงานย่อยที่เกี่ยวข้อง	84	63	75	20	23
20. การออกแบบระบบ สารสนเทศให้สอดคล้องกับสภาพ ความเป็นจริงของสำนักงานฯ	84	71	84.5	12	14.3
ด้านการประเมินผลระบบ					
1. การนำระบบที่ออกแบบไว้ มาใช้เสร็จตามกำหนดเวลา	84	72	85.7	12	14.3
2. การนำระบบที่ออกแบบไว้ มาใช้เต็มระบบทันที	84	65	77.4	19	22.6
3. การศึกษาหาความรู้และทักษะ เกี่ยวกับเทคนิค ด้านการประเมิน ผลระบบสารสนเทศ	84	70	83.3	14	16.7
4. การประเมินผลการนำระบบ มาใช้ว่ามีผลกระทบต่อ ประสิทธิภาพการบริหาร	84	65	77.4	19	22.6
5. การประเมินสารสนเทศที่ผลิต ได้จากระบบ สนองวัตถุประสงค์ ของสำนักงานฯ	84	64	76.2	20	23.8

บทบาทการดำเนินงานระบบ สารสนเทศ	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	มี บทบาท	ร้อยละ	ไม่มี บทบาท	ร้อยละ
6. การประเมินผลประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการทำงานของ ระบบสารสนเทศ	84	68	81	16	19
7. นำข้อมูลป้อนกลับที่จะ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง การทำงานของระบบสารสนเทศ	84	71	84.5	13	15.5
8. การทดลองการทำงานทั้งระบบ ก่อนเริ่มทำงานจริง	84	60	71.4	24	28.6
9. การประเมินผลการทำงานของ ระบบตามระยะเวลาที่ได้กำหนด	84	64	76.2	20	23.8
10. การปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องที่ตรวจพบจาก การทำงานของระบบสารสนเทศ	84	76	90.5	8	9.5
11. การประเมินผลการใช้ งบประมาณของระบบสารสนเทศ	84	55	65.5	29	34.5
12. การประเมินผลกระทบภายใน สำนักงานฯ	84	64	76.2	20	23.8
13. การประเมินผลกระทบ ภายนอกสำนักงานฯ	84	58	69	26	31
14. การประเมินผลผู้ใช้ระบบ สารสนเทศ	84	56	66.7	28	33.3
15. การประเมินผลผู้บริหาร ในการใช้ระบบสารสนเทศ	84	54	64.3	30	35.7
16. การประเมินผลหน้าที่ การทำงานของระบบสารสนเทศ	84	56	66.7	28	33.3

บทบาทการดำเนินงานระบบ สารสนเทศ	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	มี บทบาท	ร้อยละ	ไม่มี บทบาท	ร้อยละ
17. การประเมินผลเครื่องมือ ที่นำมาใช้ในระบบสารสนเทศ	84	62	73.8	22	26.2
18. การประเมินผลสภาพ แวดล้อมของสำนักงานฯ	84	66	78.6	18	21.4
19. การประเมินผลคู่มือการปฏิบัติ งานของระบบสารสนเทศ	84	59	70.2	25	29.8
20. การประเมินผลความพยายาม ของเจ้าหน้าที่ในการทำงานระบบ สารสนเทศ	84	63	75	21	25

จากตาราง แสดงว่า ศักยภาพการอำเภอมียบทบาทด้านการศึกษาความเป็นไปได้สูงสุด 3 อันดับแรกคือ ข้อ 5 การสำรวจว่าเครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยีที่สำนักงานฯ มีอยู่สามารถใช้กับระบบสารสนเทศได้หรือไม่เพียงใด คิดเป็นร้อยละ 96.4 รองลงไปที่ ข้อ 4 การประมาณการระยะเวลาในการจัดทำระบบสารสนเทศ ข้อ 6 การเลือกวิธีวิเคราะห์ความต้องการสารสนเทศ ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ และข้อ 7 การสำรวจว่าสำนักงานฯ สามารถสนับสนุนด้านงบประมาณได้เพียงพอจะทำให้ดำเนินงานไปได้หรือไม่ ซึ่งเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 90.5 ส่วนศักยภาพการอำเภอมียบทบาทน้อยที่สุด 3 อันดับคือ ข้อ 20 การจัดทำรายงานการวิเคราะห์เบื้องต้นเสนอสำนักงานฯ พิจารณา คิดเป็นร้อยละ 56.0 ข้อ 13 การสำรวจปัญหาในระบบสารสนเทศจากผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 63.1 และข้อ 19 การประเมินความคุ้มค่ากับการลงทุนที่ได้จากระบบสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 67.9

ศักยภาพการอำเภอมียบทบาทด้านการพัฒนาระบบสูงสุด 3 อันดับแรกคือ ข้อ 3 การจัดทำโครงการพัฒนาระบบสำนักงานฯ ข้อ 14 การกำหนดหน้าที่ของระบบสารสนเทศว่าจะสนับสนุนใครบ้าง คิดเป็นร้อยละ 89.3 เท่ากัน และข้อ 6 การออกแบบวิธีประมวลผล คิดเป็นร้อยละ 88.1 ส่วนบทบาทที่ศักยภาพการอำเภอมีน้อยสุด 3 อันดับคือ ข้อ 4 การออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 64.3 ข้อ 16 การเสนอแผนการพัฒนาระบบต่อคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติหรือความเห็นชอบ คิดเป็นร้อยละ 66.7 และ ข้อ 17 การกำหนดวิธีตรวจสอบและควบคุมการทำงานของระบบ คิดเป็นร้อยละ 67.9

ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทด้านการประเมินผลระบบสูงสุด 3 อันดับแรกคือ ข้อ 10 การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่ตรวจพบจากการทำงานของระบบสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 90.5 ข้อ 1 การนำระบบที่ออกแบบไว้มาใช้เสร็จตามกำหนดเวลา คิดเป็นร้อยละ 85.7 และข้อ 7 นำข้อมูลป้อนกลับที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องการทำงานของระบบสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 84.5 ส่วนบทบาทที่ศึกษาธิการอำเภอน้อยสุด 3 อันดับคือ ข้อ 15 การประเมินผลผู้บริหารในการใช้ระบบสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 64.3 ข้อ 11 การประเมินผลการใช้งานซึ่งประมาณของระบบสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 65.5 และข้อ 16 การประเมินผลหน้าที่การทำงานของระบบสารสนเทศ กับข้อ 14 การประเมินผลผู้ใช้ระบบสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 66.7 เท่ากัน

แบบสอบถาม
เรื่อง
การศึกษาคณาภพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
เขตการศึกษา 9

คำชี้แจง 1. แบบสอบถาม มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามสภาพทั่วไปของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอและผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษาธิการอำเภอ

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามระดับคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

ตอนที่ 1

สภาพทั่วไปของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอและผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ○ ที่ตรงกับความเป็นจริง หรือเติมข้อความในช่องว่าง

1. ขนาดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่ปฏิบัติงาน (ตามเกณฑ์การแบ่งขนาดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อการประเมินการบริหารของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งออกเป็น

ขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก

2. วุฒิศึกษาสูงสุด.....สาขา/วิชาเอก.....

3. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอ.....ปี.....เดือน (นับถึงวันกรอกข้อมูล ถ้าเกิน 15 วัน ให้นับเป็น 1 เดือน

4. อายุราชการ.....ปี.....เดือน.....เดือน (นับถึงวันกรอกข้อมูล ถ้าเกิน 15 วัน ให้นับเป็น 1 เดือน)

5. ท่านคิดว่าท่านมีความรู้เกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารมากน้อยเพียงใด

() มาก () ค่อนข้างมาก () ปานกลาง () ค่อนข้างน้อย () น้อย

6. ท่านคิดว่าท่านมีความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือใน

การปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด

() มาก () ค่อนข้างมาก () ปานกลาง () ค่อนข้างน้อย () น้อย

ตอนที่ 2

บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศึกษานิเทศก์อำเภอ
คำชี้แจง การตอบแต่ละข้อมี 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการตอบว่ามีบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารหรือไม่
ถ้ามีบทบาทการดำเนินงานกิจกรรมในข้อนั้น ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง มีบทบาท
(และโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ระดับบทบาท ด้วย) ถ้าไม่มีบทบาทการดำเนินงาน
กิจกรรมดังกล่าว ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ไม่มีบทบาท (และ ไม่ต้องทำเครื่องหมายใด ๆ ในช่องระดับบทบาท)

ส่วนที่ 2 เป็นระดับบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารอยู่ในระดับ
ใด โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่องนี้เมื่อมีบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร
นั้นเท่านั้น กำหนดระดับบทบาท ดังนี้

- 3 หมายถึง มีบทบาทในระดับ มาก
- 2 หมายถึง มีบทบาทในระดับ ปานกลาง
- 1 หมายถึง มีบทบาทในระดับ น้อย

บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ	บทบาท		ระดับบทบาท		
	มี	ไม่มี	3	2	1
ด้านการศึกษาความเป็นไปได้					
1. การจัดบุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ปัญหา					
2. การวางแผนกำหนดเป้าหมายในการวิเคราะห์ความต้องการสารสนเทศของผู้บริหารทุกระดับ					
3. การศึกษา วิเคราะห์ความเหมาะสมของระบบสารสนเทศกับสภาพสำนักงานก่อนดำเนินการ					
4. การประมาณการระยะเวลาในการจัดทำระบบสารสนเทศ					

บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ	บทบาท		ระดับบทบาท		
	มี	ไม่มี	3	2	1
5. การสำรวจว่าเครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยีที่สำนักงานฯ มีอยู่สามารถใช้กับระบบสารสนเทศได้หรือไม่เพียงใด					
6. การเลือกวิธีวิเคราะห์ความต้องการสารสนเทศตามความเหมาะสมของสถานการณ์					
7. การสำรวจว่าสำนักงานฯ สามารถสนับสนุนด้านงบประมาณได้เพียงพอจะทำให้ดำเนินงานไปได้หรือไม่					
8. การวิเคราะห์ความต้องการสารสนเทศจากกิจกรรมของสำนักงานฯ ที่ใช้สารสนเทศ					
9. การสำรวจผู้ใช้ระบบสารสนเทศ					
10. การสำรวจความต้องการการยอมรับโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ					
11. การตรวจสอบคุณสมบัติ ของบุคลากรในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ					
12. การระบุจำนวนผู้ที่ต้องการใช้สารสนเทศ					
13. การสำรวจปัญหาระบบสารสนเทศจากผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป					
14. การมอบหมายงานให้บุคลากรรับผิดชอบสำรวจสภาพปัญหาของสำนักงานฯ					
15. การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้องศึกษาความเป็นไปได้ของระบบสารสนเทศ					
16. การศึกษาโครงสร้างและขอบเขตงานบริหารระบบสารสนเทศ					
17. การวิเคราะห์ ศึกษาหาความต้องการสารสนเทศที่เหมาะสมกับสถานการณ์					

บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ	บทบาท		ระดับบทบาท		
	มี	ไม่มี	3	2	1
18. การจัดทำร่างระบบสารสนเทศเสนอเพื่อแก้ไข ปัญหามีวัตถุประสงค์ชัดเจน					
19. การประเมินความคุ้มค่ากับการลงทุนที่ได้จาก ระบบสารสนเทศ					
20. การจัดทำรายงานการวิเคราะห์เบื้องต้นเสนอ สำนักงานฯ พิจารณา					
ด้านการพัฒนาระบบ					
1. การออกแบบระบบ นำผลการศึกษาวิเคราะห์ ในด้านการศึกษาความเป็นไปได้ มาใช้เป็นข้อมูล					
2. การวางแผนในการออกแบบสารสนเทศของ สำนักงานฯ					
3. การจัดทำโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ สนน.ฯ					
4. การออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล					
5. การออกแบบเพิ่มข้อมูล					
6. การออกแบบวิธีประมวลผล					
7. การวางแผนปฏิบัติงานในการนำระบบมาใช้					
8. การแบ่งสายงานการบริหารและหน้าที่รับผิดชอบ ชัดเจน					
9. การเลือกและจัดบุคลากรเข้าทำงานระบบ สารสนเทศของสำนักงานฯ					
10. จัดบุคลากรที่มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับเทคนิค การออกแบบ					
11. การทบทวนดูความเหมาะสมของระบบที่ได้ ออกแบบไว้ก่อนนำไปใช้					
12. การทำความเข้าใจแก่ผู้ใช้ระบบสารสนเทศ เกี่ยวกับขีดความสามารถและข้อจำกัดของระบบ สารสนเทศของสำนักงานฯ					

บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ	บทบาท		ระดับบทบาท		
	มี	ไม่มี	3	2	1
13. การจัดเตรียมสำนักงานฯ อุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวกก่อนนำระบบมาใช้					
14. การกำหนดหน้าที่ของระบบสารสนเทศที่จะสนับสนุนใครบ้าง					
15. การจัดทำคู่มือปฏิบัติงานระบบสารสนเทศของผู้ใช้ระบบดังกล่าว					
16. การเสนอแผนการพัฒนาระบบต่อคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติหรือความเห็นชอบ					
17. การกำหนดวิธีตรวจสอบและควบคุมการทำงานของระบบ					
18. การกำหนดจำนวนและคุณสมบัติของผู้ทำงานระบบสารสนเทศ					
19. การจัดระบบงานและความสัมพันธ์เชื่อมโยงของส่วนงานย่อยที่เกี่ยวข้อง					
20. การออกแบบระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสำนักงานฯ					
ด้านการประเมินผลระบบ					
1. การนำระบบที่ออกแบบไว้มาใช้เสร็จตามกำหนดเวลา					
2. การนำระบบที่ออกแบบไว้มาใช้เต็มระบบทันที					
3. การศึกษาหาความรู้และทักษะเกี่ยวกับเทคนิคด้านการประเมินผลระบบสารสนเทศ					
4. การประเมินผลการนำระบบมาใช้ว่ามีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหาร					
5. การประเมินสารสนเทศที่ผลิตได้จากระบบ สนองวัตถุประสงค์ของสำนักงานฯ					

บทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศ	บทบาท		ระดับบทบาท		
	มี	ไม่มี	3	2	1
6. การประเมินผลประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การทำงานของระบบสารสนเทศ					
7. นำข้อมูลป้อนกลับที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง การทำงานของระบบสารสนเทศ					
8. การทดลองการทำงานทั้งระบบก่อนเริ่มทำงานจริง					
9. การประเมินผลการทำงานของระบบตามระยะเวลา เวลาที่ได้กำหนด					
10. การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่ตรวจพบจากการ ทำงานของระบบสารสนเทศ					
11. การประเมินผลการใช้งบประมาณของระบบ สารสนเทศ					
12. การประเมินผลกระทบภายในสำนักงานฯ					
13. การประเมินผลกระทบภายนอกสำนักงานฯ					
14. การประเมินผลผู้ใช้ระบบสารสนเทศ					
15. การประเมินผลผู้บริหารในการใช้ระบบ สารสนเทศ					
16. การประเมินผลหน้าที่การทำงานของระบบ สารสนเทศ					
17. การประเมินผลเครื่องมือที่นำมาใช้ในระบบ สารสนเทศ					
18. การประเมินผลสภาพแวดล้อมของสำนักงานฯ					
19. การประเมินผลคู่มือการปฏิบัติงานของระบบ สารสนเทศ					
20. การประเมินผลความพยายามของเจ้าหน้าที่ใน การทำงานระบบสารสนเทศ					

ตอนที่ 3

ระดับคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
คำชี้แจง โปรดประเมินระดับคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการ
 อำเภอของท่าน ในแต่ละข้อต่อไปนี้ว่าอยู่ในระดับใด แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่องหลังข้อ
 นั้น ๆ ดังนี้

5 หมายถึง	มีคุณภาพในระดับ	ดีมาก
4 หมายถึง	มีคุณภาพในระดับ	ดี
3 หมายถึง	มีคุณภาพในระดับ	ปานกลาง
2 หมายถึง	มีคุณภาพในระดับ	พอใช้
1 หมายถึง	มีคุณภาพในระดับ	ต้องปรับปรุง

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
ด้านการรวบรวมข้อมูล					
1. การวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล					
2. การสำรวจข้อมูลและสารสนเทศจากผู้ใช้					
3. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล					
4. การกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล					
5. การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล					
6. การกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล					
7. การประชุมชี้แจงให้ความรู้แก่บุคลากร ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล					
8. การกำหนดรายการข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นเพื่อนำไปใช้					
9. การจัดทำแนวปฏิบัติในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล					
10. การเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นระบบ					
การตรวจสอบข้อมูล					
1. การตรวจสอบความเป็นปัจจุบันของข้อมูล					
2. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล					
3. การตรวจสอบความเป็นไปได้ของข้อมูล					
4. การตรวจสอบข้อมูลประเภทเดียวกันที่มีการจำแนกได้หลายอย่าง					

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
5. การตรวจสอบความสัมพันธ์ของข้อมูล					
6. การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล					
7. การตรวจสอบวิธีการดำเนินการตรวจสอบข้อมูล					
8. การตรวจสอบแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาด					
9. การตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล					
10. การตรวจสอบข้อมูลว่าตรงตามวัตถุประสงค์					
ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล					
1. การวางแผนในการจัดการทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ					
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูล					
3. เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการจัดกระทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ					
4. การจัดกระทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ					
5. การกำหนดงานหรือวิธีการทำกับงานตามขั้นตอน					
6. การจัดสรรงบประมาณสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล					
7. แนวปฏิบัติในการวิเคราะห์ข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ					
8. บุคลากร ผู้วิเคราะห์ข้อมูล					
9. ผู้ร่วมงาน ของผู้วิเคราะห์ข้อมูล					
10. การบริหารเวลาในการวิเคราะห์ข้อมูล					
ด้านการเก็บรักษาข้อมูล					
1. การวางแผนในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ					
2. การจัดระบบแฟ้มข้อมูล					
3. การจัดทำแนวปฏิบัติการจัดระบบการเก็บรักษาข้อมูล					
4. การจำแนกประเภทของข้อมูลเป็นหมวดหมู่					
5. การจัดสถานที่ที่ใช้ในการจัดเก็บรักษาข้อมูล					
6. การกำหนดรหัสเพื่อเป็นตัวแทนการจำแนกข้อมูล					
7. การจัดเรียงลำดับข้อมูล					
8. การจัดสรรงบประมาณเพื่อเก็บรักษาข้อมูล					

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
9. การปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน					
10. การจัดแบบเก็บรักษาข้อมูล					
ด้านการนำเสนอข้อมูล					
1. การวางแผนนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์					
2. การนำเสนอข้อมูลสารสนเทศด้วยระบบคอมพิวเตอร์					
3. การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ (บทความ ตาราง แผนภูมิ กิ่งตาราง)					
4. งบประมาณในการสนับสนุนการนำเสนอข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูล					
5. บุคลากรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ					
6. เครื่องมือและอุปกรณ์ในการนำเสนอเผยแพร่ข้อมูล					
7. การจัดระบบข้อมูลให้เกิดความสะดวกต่อการเรียกใช้					
8. ระยะเวลาในการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศเหมาะสม					
9. ผู้บริหารเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้ทุกเรื่อง ทันเวลา					
10. ข้อมูลสารสนเทศที่ได้ครอบคลุมงานและความต้องการของผู้ใช้ บริการ					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายประสงค์ สว่างแวว
เกิดวันที่	30 ธันวาคม 2500
สถานที่เกิด	ตำบลดอนยาง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	605 ถนนพิมพ์พานนท์ หมู่ที่ 11 ตำบลสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร 47110 โทรศัพท์ 042 - 721607 และ 01 - 8490619
ระดับการศึกษา	
พ.ศ. 2511	ป.4 โรงเรียนเทศบาลบ้านหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดระยองศรีจันทร์
พ.ศ. 2514	ป.7 โรงเรียนหัวหินวิทยาคม อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
พ.ศ. 2517	ม.ศ.3 โรงเรียนทับสะแกวิทยา อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
พ.ศ. 2519	ป.กศ. วิทยาลัยครูเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. 2521	พ.ม. (ศึกษาด้วยตนเอง)
พ.ศ. 2524	กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
พ.ศ. 2542	กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน	
พ.ศ. 2520	ครู1 ระดับ1 โรงเรียนวัดนาหูกวาง ตำบลเขาล้าน อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
พ.ศ. 2529	ครูใหญ่โรงเรียนบ้านหินกอง ตำบลพงศ์ประศาสน์ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
พ.ศ. 2530	ครูใหญ่โรงเรียนประชาพิทักษ์ ตำบลห้วยยาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
พ.ศ. 2534	ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอกะปง อำเภอกะปง จังหวัดพังงา
พ.ศ. 2537	ศึกษาธิการอำเภอนิคมน้ำอูน อำเภอนิคมน้ำอูน จังหวัดสกลนคร
พ.ศ. 2542	ศึกษาธิการอำเภอสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

**การศึกษาคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
เขตการศึกษา 9**

**บทคัดย่อ
ของ
ประสงค์ สว่างแวว**

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2543**

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 9 จำแนกตามขนาดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศึกษาธิการอำเภอในเขตการศึกษา 9 จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามสภาพทั่วไปของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอและศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 6 ข้อ แบบสอบถามแบบเลือกตอบและประมาณค่าเกี่ยวกับบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 60 ข้อ และแบบสอบถามประมาณค่าเกี่ยวกับคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 50 ข้อ สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นต่อระดับบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. ศึกษาธิการอำเภอมีความเห็นต่อคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่คุณภาพดี ในด้านการรวบรวมข้อมูล และด้านการตรวจสอบข้อมูล และมีคุณภาพระดับปานกลาง ในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการเก็บรักษาข้อมูล และด้านการเสนอข้อมูล
3. ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ศึกษาธิการอำเภอที่มีบทบาทการดำเนินงานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

**A STUDY OF MANAGEMENT INFORMATION SYSTEMS QUALITY OF DISTRICT
EDUCATION OFFICES IN EDUCATION REGION 9**

**AN ABSTRACT
BY
PRASONG SAWANGWAEW**

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Education administration
at Srinakharinwirot University
March 2000**

The purposes of this research were to study management information systems quality of district education offices in education region 9. The quality was categorized and compared by variables district education office sizes and roles regarding implementation of the management information systems of the district education officers.

The sample of the research consisted of 84 district education officers in education region 9. The instrument used in this study was a questionnaire which consisted of 3 sections: section 1, 6 items, asking general data concerning the district education office and the status of the sample; section 2, 60 items, asking whether he had performed any role regarding the management information systems, and if he did, what degree of his role was; section 3, 50 5-rating scale items asking the sample to rate the management information systems quality of the district education offices. The statistics used for the analyses of data were percentage, mean, standard deviation and t – test.

The result of the study were as follows.

1. The district education officers perceived their roles regarding the management information systems as a whole and by each aspect at the moderate level.
2. The district education officers perceived the management information systems quality of the district education offices as an whole at the moderate level. They perceived the quality of data collection and data verification at the good level and data analyses, data filing, and data presentation at the moderate level.
3. The district education officers in different district education office sizes, small and large, did not differently perceive the management information systems quality of the district education offices.
4. The district education officers with different role levels regarding the management information systems perceived the management information systems quality of the district education offices differently at the .05 level of significance.